СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CVI П'ЯТНИЦЯ, 29 СІЧНЯ 1999 ЧИСЛО 5 VOL. CVI FRIDAY, JANUARY 29, 1999 No. 5

Україні загрожує припинення членства в Раді Европи

СТРАСБУРҐ.– Виконання Україною зобов'язань перед Радою Европи стане одним з головних питань щорічної сесії Парляментської Асамблеї Ради Европи, яка 25 січня почала роботу у Страсбурзі. Українська делеґація прибула на сесію з пакетом пропозицій і поправок до доповіді комітету ПАРЕ з нагляду, який перевірив виконання Україною зобов'язань ,взятих при вступі до Ради Европи восени 1995 року. Під вогнем критики опиниться також Туреччина, яка порушує права людини. Проте про заходи покарання стосовно Туреччини не йтиметься. На нинішній сесії, яка триватиме до 29 січня, розглядається економічна ситуація в Україні та Росії. Розглядатиметься заява Грузії про вступ до цієї організації.

Першочерговим питанням стало переобрання керівництва Парляментської Асамблеї. Лені Фішер, яка залишає пост президента Асамблеї, на прес-конференції заявила, що одним з головних досягнень Ради Европи і ПАРЕ за минулі три роки є повернення до Европи низки центральних і східньоевропейських країн. Відповідаючи на запитання українських журналістів, Лені Фішер висловила думку, що країни, які нещодавно вступили до Ради Европи, дещо розчаровані, оскільки демократичні реформи в них не дали одразу очікуваного результату.

Якщо Україна не виконає своїх

(Закінчення на стор. 6)

Нове свято — День соборности України

Президент України Леонід Кучма своїм Указом встановив нове свято — День соборности України, яке відзначатиметься 22 січня, у день проголошення в 1919 році Акту злуки. Це свято відзначає велике політичне та історичне значення об'єднання Української Народної Республіки і Західньо-Української Народної Республіки й утворення єдиної соборної Української держави.

Нинішнього року з нагоди свята у Києві відбулося урочисте засідання в Національній опері, конференція у київському Інституті внутрішніх справ, мітинґ, святковий концерт та феєрверк на Софіївському майдані.

(УНІАР)

Адмірали, генерали і православні Росії проти договору з Україною

МОСКВА. — Адмірали і генерали військово-морської фльоти Росії на чолі з головнокомандуючим військово морською фльотою РФ адміралом фльоту Чернавіним В.Н. звернулися до Ради Федерації з закликом відхилити прийнятий Державною Думою Російської Федерації закон про ратифікацію Договору про дружбу, співробітництво та партнерство Російської Федерації та України.

Як повідомляє інформаційне аґентство "Славянскій мір", у зверненні зазначається, що "підтримка ратифікації призведе до непоправної історичної помилки, яка навічно передасть Україні місто російської морської слави Севастопіль, призведе до знищення Чорноморської фльоти Росії, навічно закріпить за Україною споконвічно російські землі та відкриє їй прямий шлях до НАТО".

"Проігнорувавши всі обґрунтовані докази та об'єктивні історичні реалії, залишивши без уваги угоди щодо Чорноморської фльоти, що були підписані російською стороною в одному пакеті з Договором, відкинувши раніше прийняті власні постанови щодо російського статусу Севастополя, віддавши забуттю інтереси своїх співвітчизників у Криму, проблеми російської мови та культури, проблеми кордонів, протоків територіяльних вод та економічних зон у басейні Азов-

(Закінчення на стор. 6)

Жан Кретьєн в Україні

Минулого тижня прем'єр–міністер Канади Жан Кретьєн, пані Алін Кретьєн і міністер міжнародної торгівлі Серджіо Маркі у супроводі великої делеґації (близько 300 бізнесменів, з яких сто відвідають Україну) вирушили до Европи. До подорожі включено офіційні візити до Польщі та України, перебування в Німеччині та Швайцарії.

В Польщі впродовж цього тижня Жан Кретьєн має зустрітися з президентом Александром Квасневським, прем'єр–міністром Єжи Бучеком, Лехом Валенсою, покладе квіти на могилу Невідомого вояка, візьме участь у відкритті пам'ятника на честь канадських і польських військових частин, які боролися з спільним ворогом в роки Другої світової війни, разом з представниками жидівської громади Канади відвідає музей в таборі смерті Освенцім—Бжезінка. У Варшавській школі економії він отримає почесний докторат.

Наступна зустріч — з новим канцлером Німеччини Ґергардом Шредером у Бонні, після чого канадський Прем'єр на 24 години приїде в Україну. Згідно попереднього пляну перебування в Україні високого гостя (він прибуває з групою представників канадських фірм і компаній, заінтересованих у розвитку взаємин з Україною), делеґація покладе вінок на могилу Невідомого воїна та квіти до пам'ятника Жертвам Голодомору. Разом з президентом Леонідом Кучмою високий гість має відвідати Києво–Могилянську Академію, зустрітися з студентами, промовити до них, відповісти на запитання. У Маріїнському палаці Києва плянується зустріч Президента України і прем'єр–міністра Канади, після якої відбудеться бенкет.

Другий день перебування Жана Кретьєна в Україні буде присвячений діловій зустрічі з прем'єр–міністром України Валерієм Пустовойтенком. Обидва виступлять на діловому полуденку для бізнесменів, після якого Жан Кретьєн має відлетіти до Швайцарії на щорічну панель Світового Економічного Форуму в Давосі.

Юлія Войчишин
Оттава, Канада

Повідомлення від нашого кореспондента в Канаді надійшло, коли газета була вже готова до друку, тому в ньому викладено тільки пляни візити, яка вже триває. У наступному числі "Свободи" ми докладно розповімо про цю важливу подію.

„Хочу наголосити на важливості нашої єдности..."

Виступ в Українському Народному Домі в Ню Йорку Генерального консула України Юрія Богаєвського 24 січня 1999 року, з нагоди 80-ої річниці проголошення Акту Злуки 1919 року.

Шановне товариство, шановні ветерани змагань за незалежну Українську державу!

Насамперед, від імені Генерального консульства України в Ню Йорку хочу привітати всіх присутніх з важливим історичним святом, яке зібрало нас тут, у цьому домі.

Те, що сталося 22 січня далекого вже 1919 року на Софійській площі в Києві, ніколи не зітреться в пам'яті нашого народу, не щезне з багатовікового літопису нелегкої історії боротьби за незалежну і соборну українську державу.

Відійшли в минуле, і вірмо, що назавжди, трагічні і болючі для багатьох людей часи тоталітаризму й ідеологічного протистояння, яке заважало мільйонам з нас прийняти історію такою, якою вона була, з світлими і чорними плямами, але то є наша історія і вона належить усім нам — українцям.

Ви добре знаєте, що вперше за всю історію проголошення Акту Злуки Української Народної Республіки та Західньо-Української Народної Республіки відзначалося в Україні 21 січня 1990 року, коли між Львовом та Києвом утворився живий ланцюг людей, з метою символізувати єдність східніх та західніх земель України. Відтоді минуло дев'ять нелегких років становлення сучасної української держави.

(Продовження на стор. 9)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Виконано... на папері

Прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко оголосив сурові догани багатьом працівникам Кабінету Міністрів України, оскільки вони не дбають про виконання указів та розпоряджень Президента і обмежують свою діяльність лише паперовими відписками. "На папері все виконано, а якщо дивитися по суті, то нічого не зроблено", — сказав він. За словами прем'єр-міністра, наступного понеділка всі міністерства отримають доручення про впорядкування своєї роботи. Якщо на дев'яту годину ранку міністри не зможуть визначитися із організацією діяльности міністерств належним чином, то ряд керівників міністерств та відомств будуть звільнені із займаних посад.

Прем'єр прийняв посла Канади

Прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко 21 січня прийняв Надзвичайного і Повноважного посла Канади в Україні Дерека Фрейзера. Сторони обговорили хід підготовки візити в Україну прем'єр-міністра Канади Жана Кретьєна, який має відбутися наступного тижня. Йшлося також про перспективи приєднання України до Оттавської конвенції про заборону протипіхотних мін та про розширення співпраці в агропромисловому комплексі (зокрема, про поставки в Україну нових сортів картоплі канадської селекції).

Прем'єр зустрівся з американською делеґацією

Одним з основних пріоритетів діяльности уряду в нинішньому році буде ліквідація заборгованости із соціяльних виплат працівникам бюджетної сфери. Про це заявив Валерій Пустовойтенко під час зустрічі з американською делеґацією, яку очолює радник міністра торгівлі США, співголова комітету з питань торгівлі США, співголова комітету з інвестицій комісії "Кучма-Ґор" Ян Каменський. Керівник американської делегації, зокрема, висловив готовність сприяти залученню американських капіталів на реформування цих галузей.

Міжнародна конференція православ'я в Одесі

Під патронатом Московського Патріярхату та Европейської міжнародної Асамблеї православ'я в Одесі відбулась міжнародна конференція православ'я. За стіл переговорів сіли парляментарії та священослужителі із 14-ти країн світу, щоб разом шукати шляхів вирішення головної проблеми - кризи православ'я на межі тисячоліть. Представники деяких політичних партій, а також релігійних об'єднань виступили проти проведення конференції, назвавши її суто політичною акцією. На конференції висловлено ідею створення „єдиного східньо-европейського православного простору".

Московський Патріярхат підтримуватиме Ткаченка?

"Поведінка Української Православної Церкви Московського Патріярхату не спричинена світоглядними принципами, а політичною кон'юнктурою", - сказав у розмові з кореспондентом УНІАР ієромонах Стефан (Негребецький), настоятель Богуславського Свято-Миколаївського монастиря (УПЦ КП), який висловив припущення, що УПЦ МП підтримуватиме Олександра Ткаченка у разі, якщо він виставить власну кандидатуру на президентських виборах.

Слава Стецько — про Степана Бандеру

"Вчення Степана Бандери актуальне для України й надалі", сказала голова Конгресу Українських Націоналістів Слава Стецько на урочистому вечорі, присвяченому 90-річчю від дня народження провідника ОУН. Слава Стецько сказала, що "українська національна революція не завершена, бо не вирішено корінного питання - становлення державницької влади". С. Стецько висловила також переконання, що Конгрес українських націоналістів має об'єднати власні сили з іншими, близькими до КУНу громадськими організаціями "для протистояння комуносоціялістичній реакції".

Дешевше купити вугілля за кордоном

1996 року Світовий банк розпочав надання позики в сумі 300 млн. долярів США на структурну перебудову вугільної галузі України (Coal SECAL). Перший транш у 150 млн. долярів надійшов у грудні того ж року. Уряд України вже два роки урегульовує зі Світовим банком умови надходження решти грошей. На думку керівника проєктів у вугільній промисловості Світового банку Хайнца Хендрікса, в минулому Україна не зважала на геологічні умови - глибина залягання вугілля сягає 1 тис. метрів, а середня товщина вугільного пласту - 0.7 метра. За таких умов вартість вугілля не покриває витрат на його видобуток. Радник з питань вугільної промисловости британського фонду "Ноу-Хау" Джеф Волдак вважає, що Україні дешевше купувати вугілля на зовнішньому ринку, ніж видобувати самій.

Шахтарі відновили акцію протесту

Близько 200 гірників шахти "Партизанська" на Луганщині пікетували адміністративне приміщення державної компанії "Антрацитвугілля", вимагаючи повернути заборговану платню. Того ж дня відмовилися піднятися на поверхню 12 гірників шахти "Молодогвардійська" компанії "Краснодонвугілля", а в Стахановї оголосили голодування 8 робітниць цієї ж компанії, звільнених з роботи.

Про медичну допомогу чужинцям

Прес-служба Кабінету Міністрів повідомила про зміну порядку надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які тимчасово перебувають в Україні. Віднині вони повинні обов'язково мати страховий поліс і сертифікат, що гарантує оплату вартости терміновї медичної допомоги. Цей документ може бути видано у Державній акційній страховій компанії України при оформленні в'їзних віз, або перетині державного кордону. Зазначена норма не поширюється на співробітників дипломатичних представництв, а також осіб, які отримали статус біженців в Україні.

Єврейський благодійний центр відкрито у Симферополі

На відкритті в Симферополі єврейського благодійного центру "Хесед-Шимон" були присутні гості з Ізраїлю, Росії, Молдови, всіх міст Криму, рабини Одеси, Херсону, Миколаєва, Криму. "Хесед-Шимон" створено з ініціятиви Симферопольського єврейського товариства "Яд Езра - рука допомоги" за сприяння Американського єврейського комітету "Джойнт" для надання допомоги особам похилого віку, хворим, інвалідам, малозабезпеченим євреям Симферополя. В списках центру налічуються 2.150 євреїв, віднесених до перелічених категорій.

Замість взуття — сигарети

Магістральна митниця на пості "Топтівка" затримала найбільшу за останні роки партію контрабанди. Нелегально перевозилися сигарети "Мальборо", вартість яких оцінюється приблизно в 1 мільйон долярів. Контрабандний вантаж прибув з Китаю до Одеського порту, звідки на трьох автомобілях транзитом через Україну мав потрапити до Російської Федерації. В митній декларації зазначалися електрочайники і дитяче взуття для однієї з московських фірм. За фактом контрабанди порушені три кримінальні справи.

Померли депутати Верховної Ради

21 січня на 53-му році життя після тяжкої хвороби помер Леонід Яковенко - народний депутат України від Комуністичної партії України, член Комітету ВР України з питань аграрної політики та земельних відносин член депутатського об'єдання "За порятунок села". 23 січня на 56-му році життя помер народний депутат України, секретар Комітету ВР у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, член фракції Комуністичної партії України, член депутатського об'єднання "За порятунок села" Іван Варбанець. Піля смерти Івана Варбанця число членів фракції комуністів зменшилося до 120 осіб.

"Тарас Шевченко" проданий з авкціону

В Іллічевському міському суді відбувся продаж з авкціону флагмана Чорноморського пароплавства "Тарас Шевченко". Один з кращих круїзних лайнерів України купили англійці за 2 млн. 200 тис. долярів. Рішення щодо продажу не є остаточним через помилки, яких було припущено протягом підготовки до авкціону та самих торгів.

Наймолодший ґросмайстер світу

18-річний Руслан Пономарьов посів друге місце на Міжнародних шахових турнірах в Англії і Франції. Уже в 11 років він брав участь у Чемпіонаті України серед дорослих, а в 13 став чемпіоном світу серед юнаків. Зараз Руслан посідає 18-те місце серед 50-ти найсильніших шахістів світу.

За інформаціями УНІАН та УНІАР.

ТІЛЬКИ ФАКТ

Розроблені на Броварському заводі порошкової металюргії вібраторні копачі для збирання цукрових буряків під час випробувань в семи областях України дістали високу оцінку фахівців.

◆

Лісові господарства Курської області Росії зібрали на допомогу закарпатцям, які потерпіли від повені, харчові продукти на суму 44 тисячі російських рублів.

◆

Підприємці Естонії готові інвестувати в Україну близько 300 млн. долярів, передусім в будівництво готелів, Одеського нафтотерміналу та паромної переправи Одеса-Поті.

◆

Україна встановила дипломатичні відносини з Союзом М'янми — 152-ою державою, з якою Україна має такі взаємини.

◆

Найвищий рівень безробіття зареєстровано в Івано-Франківській області, друге місце посідає Чернігівська область, третє - Волинська. Найнижчий рівень безробіття у Києві і в Одеській області.

◆

В Криму припинено діяльність організованого злочинного угрупування, до складу якого входило майже 50 осіб. У злочинців конфісковано гелікоптер Мі-6, водно-моторний катер, рибальське судно, два автомобілі "Лінкольн" та 17 інших іномарок, багато вогнепальної зброї та бойових гранат.

◆

Товарообіг між Україною та Республікою Білорусь в минулому році знизився на 160 млн. гривень і становить 1 140 млн. гривень. Експорт Білорусі в Україну зменшився на 9.7 відсотка, експорт України в Білорусь - на 21.6 відсотка.

◆

Прем'єр-міністр України має намір продовжувати практику силового вибивання боргів до бюджету та Пенсійного фонду. Валерій Пустовойтенко збирається вивести боржників на будування житла у Закарпатській області.

◆

23 січня Патріярхові Української Православної церкви Київського патріярхату Філарету виповнилося 70 років.

◆

Питна вода в Запоріжжі набула брудного кольору через велику кількість гумусових речовин, які не окислюються. За твердженням спеціялістів, вода з таким забарвленням відповідає усім санітарним нормам.

◆

24 січня у Києві на відколотій кризі опинилися 3 рибалки. Їх було врятовано силами оперативно-рятувальної служби Києва. Врятовані 212 рибалок біля Овідіополя на Одещині, які опинилися на крижинах серед лиману.

◆

Минулого року в Україні сталося 4563 вбивства, третину з яких не розкрито. Число вбивств з року в рік зростає.

◆

Тільки в січні севастопольські школярі, члени пошукових загонів "Обов'язок", зібрали 452 вибухонебезпечних предмети — міни, снаряди, гранати, набої, вибухівку.

◆

Колекцію з 36 тисяч поштових марок і 240 срібних медалей подарував Тернопільщині відомий український меценат Михайло Ступка зі США.

(За повідомленнями УНІАР).

ТЕМА ТИЖНЯ

Транспорт України гальмує

З ряду причин транспортний комплекс України перебуває тепер у занепаді, що позначається на її зовнішньоекономічній діяльності.

Обсяги експортних перевезень з України за останні роки скоротилися: руди — в 3,5 рази, вугілля і мінеральних добрив — в 3 рази. Обсяги транзитних перевезень залізницею — у 2,2 рази, транзит з країн СНД в треті країни скоротився у 2,6 рази.

Перевізна спроможність залізниць України сьогодні використовується ледве на 40 відсотків, перевантажувальні можливості прикордонних станцій — лише на 10. Транзит через Україну став економічно недоцільним.

За обсягом перевезень зовнішньоторговельних вантажів перше місце посідає автомобільний транспорт. За ним йдуть залізничний, трубопровідний, морський, повітряний. Кожен з них переживає труднощі перехідного періоду.

На сьогодні в Україні повністю відпрацювали свій ресурс і підлягають списанню чверть магістральних тепловозів та електровозів, 14 відсотків вагонів, 70 відсотків літаків різних типів, третина вантажних і майже стільки ж пасажирських морських суден, три чверті морських буксирів, 60 відсотків барж і всі річкові танкери.

Частка вантажних перевезень автомобільним транспортом становить 15 відсотків загальних обсягів вантажних перевезень. Однак Україна посідає останнє місце серед розвинених держав Европи за кількістю автомобілів на тисячу мешканців — 62, натомість в Німеччині цей показник 468, в Італії — 422, Франції — 410 авт. Крім того, в Україні автомобілі вантажопідйомністю до 2 тонн становлять лише 18 відсотків, в той час як у країнах Европейського Союзу — 80–85. З огляду на це важливою складовою реформування автомобілебудівних заводів України і автомобільного парку є переорієнтація випуску транспортних засобів для виконання як внутрішніх, так і міжнародних перевезень.

У зв'язку з европейською орієнтацією зовнішньоекономічних зв'язків України постала проблема розвитку автомагістралей і митних переходів. За останні п'ять років для митної контролі побудовано і відкрито 79 міжнародних і міждержавних пунктів пропуску. Прискоренню і спрощенню руху зовнішньоторговельних вантажів сприяють спеціяльно обладнані автомобільні термінали (автопорти), які розміщуються на під'їздах до кордону.

Пасажиро- і вантажообіг залізниць України серед усіх видів транспорту хоча й становить відповідно 40 і 46 відсотків, однак у закордонному виконанні він менший, ніж автомобільного транспорту. Причиною цього є різна ширина колії европейських країн і України. За прогнозами стратегічного розвитку, найближчими роками приріст транспортного потоку в напрямку Схід-Захід становитиме тисячу відсотків. Тому нагальною потребою є подальший розвиток і реформування залізничного комплексу: залізничного машинобудування і залізничного транспорту.

Україна вкрита густою мережею трубопроводів загальною протяжністю 50 тисяч кілометрів. Ця система здатна пропустити 250 млрд. кубометрів ґазу на рік. 120 млрд. кубометрів припадає на транзит. Крім того, нафтопроводом „Дружба" щороку в Европу експортується 25 млн. тонн російської нафти. Все це багатокілометрове господарство треба підтримувати в робочому стані, що в сучасних умовах надзвичайно важко. В Україні є необхідні технології і потужності з виробництва обладнання для транспортування ґазу. Однак потрібні зацікавлені інвестори, які могли б допомогти коштами. Проблема полягає також і в тому, що вся мережа трубопровідного транспорту в Україні орієнтована на постачання нафтою і газом з однієї країни — Росії (лише 5 відсотків від загальної потреби ґазу постачається з Туркменістану), що, відповідно до загальноприйнятих стратегічних підходів до цього питання, є недоцільним.

Морському транспортові в Україні належить третє місце за вантажообігом, після трубопровідного та залізничного. Перевезення здійснюється переважно в закордонному плаванні. Середній вік суден торговельної фльоти перевищує 15 років, а деякі порти західніх країн забороняють вхід суден з таким терміном експлуатації.

Географія функціонування річкового транспорту переважно обмежується басейнами рік Дніпра та Дунаю, а також прибережними водами Чорного моря, що дає змогу доставляти вантажі та пасажирів до річкових і морських портів ряду країн Центральної і Південно-Східної Европи. Нині основними чинниками, що стримують інтенсивне використання річкового транспорту, з погляду европейської інтеграції, є застаріла матеріяльно-технічна база, невисокий рівень механізації перевантажувальних робіт, значне зношення суден.

Сьогодні в Україні налічується понад 1,5 тисяч повітряних суден, які експлуатують 67 авіяліній. На території держави функціонують 36 аеропортів, в 17 з яких відкрито міжнародні пункти пропуску. Проблеми цього виду транспорту, що чекають свого вирішення, стосується передусім комплектації парку літаків їх конкурентно спроможними типами, будівництва та реконструкції ряду об'єктів авіяційно-виробничої інфраструктури.

Таким чином, Україна має великі потенційні можливості для успішного транспортного забезпечення своєї зовнішньоекономічної діяльности. На думку фахівців, в Україні є необхідні стартові умови для формування сучасної системи транспортних комунікацій відповідно до европейських стандартів. Вимоги цих стандартів викликають необхідність докорінного технічного переоснащення галузі та істотних організаційних змін у всіх видах транспорту, а також офіційно затвердженої концепції створення і функціонування в Україні національної мережі міжнародних транспортних коридорів.

Вячеслав Коновалов,
Андрій Прокопенко,
(УНІАН).

АМЕРИКА І СВІТ

Колюмбію навістило лихо

АРМЕНІЯ, Колюмбія. — Минулого понеділка, 26 січня, сильний землетрус навістив Колюмбію, рівняючи зі землею міста і містечка у західній частині країни. У висліді понад 1,000 убитих, сотні ранених і незлічима кількість потерпілих, які втратили майно та залишились без даху над головою. На скалі Ріхтера цей землетрус досягнув потужности 6 балів, і його силу відчули аж у Боґоті, столиці країни, що віддалена на 140 миль від епіцентру. В Арменії — місті, котре начисляло 220,000 мешканців, землетрус знищив цілі райони залишаючи їх без води та електрики, а згідно з інформацією місцевих громадян, допомога приходить дуже повільним темпом. Серед багатьох убитих, сотні жертв — це колишні мешканці цього міста.

Тільки в Америці

ВАШІНҐТОН. — Минулого тижня Президент США звітував перед Конґресом про стан країни, а всього кілька годин перед тим у Сенаті адвокати голосним визнанням „не винний" розпочали його оборону. Чарлс Руфф, адвокат Білого Дому, у своєму вступі відкинув усі звинувачення прокураторів Палати Репрезентантів на адресу Президента Билла Клінтона та категорично заперечив, що Б.Клінтон свідчив неправдиво і перешкоджав у правосудді. Після півторагодинної спроби уневажнити обидві точки звинувачення Ч. Руфф сказав ста сенаторам, які виконують ролю лави присяжних, що вони мусять бути впевненими і „не мати сумнівів" у визнанні Президента винним. Оборона Президента вміло представила справу та запропонувала зовсім відкинути оскарження, твердячи, що для будь-якого розгляду немає підстав. У дальшому тягу розгляду відбулася зустріч Моніки Левінської з прокураторами Палати Репрезентантів, закрита сесія обговорення пропозиції демократів відкинути всі оскарження. Обидві сторони представлять свої міркування за і проти покликання свідків, а тоді відбудеться голосування в цій справі. У загальному ніхто не сподівається конкретних рішень в цьому тижні.

США розглядають можливість обмеженої ракетної оборони

ВАШІНҐТОН. — Уряд Президента Билла Клінтона звернувся до Росії з пропозицією розглянути існуючий протиракетний договір з 1972 року, щоб могти запровадити обмежену систему краєвої протиракетної оборони. Білий Дім зробив це після висновку, що й справді існує можливість загрози нападу ракетами від таких непевних країн, як Північна Корея. Щоб цьому запобігти, пропонується збудувати обмежене число наземних ракетних перехоплювачів, які могли б зупинити надлітаючі ракети. Президент Билл Клінтон минулого тижня написав листа до російського президента Боріса Єльцина, де запевняє Росію, що бажані зміни в договорі будуть мінімальними. Відвідуючи Москву впродовж трьох днів, секретар Державного департаменту Меделин Олбрайт матиме зустрічі з високопоставленими урядовими особами, включно з прем,єр-міністром Євгенієм Прімаковом і міністром закордонних справ Іґорем Івановом, і там першочергово буде порушена ця справа. Одначе, російський міністер закордонних справ І. Іванов виключає будь-які зміни до згаданого договору.

США віддадуть Німеччині тайні документи

БОНН. — Німецький уряд подав до відома, що США погодились віддати тайні документи закордонних розвідок колишньої Східньої Німеччини, котрі, як сподіваються, включають списки аґентів, які шпигували в користь східнього Берліну. Згадані документи тому 10 років, після розвалу Берлінського муру, були привезені до США аґентами Сі-Ай-Ей. Бонн постійно домагався повернення згаданих документів, які для німецького правосуддя є конечними, щоб індентифікувати тих державних урядовців, які доносили на своїх співгромадян.

Папа знову на американському континенті

МЕХІКО СИТІ. — Після п'ятиденних відвідин Мехіко, де Папу Івана Павла II з великим ентузіязмом вітав народ, який з пієтизмом намагався бодай з далеку почути голос цього теперішнього намісника апостола Петра, котрий своїми словами загрівав серця і втілював надію. Зокрема Папа підкреслив, що Церква та її пастирі не тільки мають служити бідним, але також не забувати й за тих, які є багатими. З цього приводу він відбув окрему зустріч з найбагатшими і найбільш впливовими особистостями Мехіко. У вівторок, 26 січня, сотні тисяч осіб вийшли на вулиці міста, щоб попрощати Папу Івана Павла II, який від'їхав до США, де його на летовищі у Ст. Люїс особисто вітали Президент Билл Клінтон і його дружина Гіллярі. У США Папа зосередив свою увагу на молодому поколінні та майбутньому розвитку Церкви в країні, котра поповнюється вірними з різних закутків кулі земської.

Скандал у Міжнародному Олімпійському Комітеті

ЛОЗАННА, Швайцарія. — Визнавши широкорозповсюджене правопорушення, Хуан Антоніо Самаранч, президент Міжнародного Олімпійського Комітету, рішив негайно та конкретно зареаґувати, усуваючи шістьох членів згаданого комітету за те, що брали хабарі у торгах Салт Лейк Ситі щоб проводити Олімпійські ігри на його теренах. Сьомий член комітету сам зрезигнував, одного попереджено, а троє інших знаходяться під слідством, пов'язаним з найбільшим досі в олімпійській історії скандалом. Крім того, виконавча рада комітету запропонувала переглянути та зробити відповідні поправки цілої системи торгівлі за місце, де відбуватимуться Олімпійські ігри.

СВОБОДА
Пам'ятаймо про Україну!
Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svo103@aol.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор – Раїса Галешко
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто
Верстка – Павло Стокотельний;
Реклама і оголошення – Марія Шепарович. Адміністратор – Володимир Гончарик.

Біль, поезія і наука Крут

Тоді, у 1918 році, ще не було ні факсів, ані Інтернету, і вістки з України до Америки доходили з запізненням. Втім, навіть в Україні не всі події діставали належний розголос відразу, адже так тоді хурделило над Европою та й над цілим світом! Ледь стихла Перша світова війна, як завирували–загриміли революції: "соціалістіческая" в Росії, відтак національно–визвольна в Україні, бо не міг наш поневолений народ не скористатися з наданого історією шансу.

Перша публікація про Крути належить письменникові Валеріянові Поліщукові. Київський журналу „Шлях", ч. 3, 1918 р., вмістив кільканадцять рядочків його чисто людського переживання: „Стою над свіжою могилою юнаків і тихо сумую. Перші квіти весни і ніжні коханці оранжерей, поставлені люблячою рукою, вже встигли померзнути, зробились від того мовби з промасляного паперу і безсило похилились додолу. Переглядаю написи на стьонжках вінків... „Синам України — борцям за її волю"...

Промову ж Михайла Грушевського на похороні січовиків Студентського Куреня 19 березня 1918 року вся Україна прочитала тільки недавно, в 1991 році. Сповнена вона болю, але також — віри у свій народ: „Батьки, брати, сестри тих, котрих ми сьогодні ховаємо! Стримайте сльози, що котяться з ваших очей, як стримую я. Бо ж ті, котрих ви ховаєте, доступили найвищого щастя — вмерти за отчизну!...".

Бій юних українських патріотів з московською ордою належить до тих подій нашої історії, на які завжди відгукуватимуться і наші серця, і наш розум, і наше сумління. Тому пам'ять про Крути живе і дедалі увиразнюється ніби у двох паралельних річищах — в художньому, особливо в поетичному, осягненні, і в серйозній історичній літературі та аналітичній публіцистиці.

Ось перегук двох наших поетів через роки і десятиліття. Олександер Олесь:

...Так, я впав... але в бою.
Ти не чув хіба сьогодні,
Як гриміли тут громи?
Бились з ворогом ми славно
І вмирали славно ми...

Олекса Стефанович:

Сходять нам ваші мовчазні сонця,
Дзвонять серця ваші вічні,
Ваші квітневі, травневі серця,
Квіти, посічені в січні...

Від ювілею до ювілею все глибшу оцінку цієї історичної події знаходимо у „Свободі". Вона перша піднесла міжнародне значення Крут, вмістивши, наприклад, у 1938 році, до 20-річчя бою, промову італійського публіциста Е. Інсабато, виголошену в Римі 29 січня того року: „Крути сяють світлом незмірної жертви, як маяк, що його ніяка буря не зможе ніколи згасити, і помордовані тіла молодих героїв прокопали непрохідну безодню між Києвом і Москвою...". Сама ж „Свобода", узагальнюючи політичну сутність Крут, зробила висновок, який і тепер, з огляду на непевну сьогоднішню ситуацію в Україні, залишається актуальним: „Наш провід не використав імпозантної визвольної стихії в душах народу, яка таки відразу штовхнула широкі маси до збройного змагання з ворогом за волю й державу". Оце і є найбільша історична наука Крут: не змарнувати визвольної стихії в душі народу! На жаль, щось близьке до цього відбувається в Україні тепер, коли її державні провідники, у взаємній гризні за владу, забувають про долю народу і долю нації, марнуючи визвольну стихію тріумфального Першогрудневого референдуму...

Хто вам боронить?

Кілька запитань до О-Ки

Дуже люблю читати в „Свободі" рубрику „Про це і те" журналістки О-Ки (Ольги Кузьмович). Вона порушує щоденні теми нашого життя-буття і своїм стилем приковує увагу читача до написаного. Ось і цим разом у своїй статті з 30 жовтня 1998 р. скаржиться на „незавидну долю діяспорного журналіста", пишучи, що „час від часу хочеться пожаліти самих себе, коли цього не робить ніхто інший..." Тож, мені, як одному із тих „інших", також хочеться трохи пожаліти шановну авторку, але тільки в тому разі, як вона дасть мені відповіді на кілька моїх запитань.

О-Ка пише: „А доля наша незавидна саме тому, що навіть якби ми хотіли, то нізащо не змогли б геть усім догодити своїм писанням..." Питається, а хто від вас, українських журналістів, вимагає, щоб ви всім догоджали? Хіба ж у цьому суть журналістичної діяльности, щоб усім догодити?

„А вже, не дай Господи, коли український журналіст бажає, як пристало чесному фахівцеві своєї справи, дещо скритикувати. Це вже аж ніяк не можна в українській пресі..." А хто вам, журналістам, каже, що це не можна? Ваш головний редактор? Чи голова УНСоюзу як видавець? Чи хто? Таж ви всі в Америці! І якщо український журналіст себе вважає чесним фахівцем своєї справи, то кого боятися? Читачів? Та ж вони якраз того й хочуть, щоб журналісти писали чесно, правдиво і також критично.

О-Ка заздрить американським журналістам, які „мають відвагу та можливість писати і критикувати усіх, починаючи від президента держави". А чому ж такої відваги бракує нашим журналістам? Від кого це залежить, як не від самих українських журналістів? Чи, може, українські журналісти не мають тієї „можливости", що її мають американські? І хто тієї можливости не дає? Тож майте відвагу і пишіть про це відверто — хай читачі знають, чому наша преса така бліда, всімдогоджаюча, безхребетна, яка боїться викликати будь-яку дискусію, контроверсію, обмін протилежних думок і т.д. і т.п.

„Отож, — пише О-Ка, — наша „Свобода", а за нею інша діяспорна преса, подає лише позитиви, коли йдеться про прояви культурного чи таки щоденного нашого життя, чи хоча б про нашу особисту культуру, до якої можна також мати деколи застереження, коли б дозволили про це писати..." Питається, хто саме має дозволити про це писати? Знову ж таки головний редактор? Чи видавець? Чи хто? Не кажіть мені, що, може, читачі, не дозволяють — якраз навпаки: читачі читають і американську пресу, і бачать всі ті недоліки нашої преси, на які нарікає О-Ка, і бажали б їх позбутися.

Ось, наприклад, один з великих недоліків: у „Свободі", як і в іншій українській діяспорній пресі, дуже мало або й зовсім нема відділу листів читачів до газети. Чому? Адже в кожній американській газеті є такі відділи, де читачі часто-густо подають критичні думки на всі теми. Невже в поштовій течці редакції нема зовсім листів читачів? Чи, може, вони там комусь не подобаються і летять до коша? Адже листування читачів з редакцією є не тільки дуже цікаве, а й корисне для „підживлення" самої газети, що свідчить про контакт преси з читачами і навпаки, що робить ту чи іншу газету популярнішою.

Чекаючи відповідей на поставлені тут запитання, щиро Ваш

Іван Овечко

* * *

Важко відповісти коротко на всі заторкнені запитання. Але спробую принаймні на дещо. Отож не про „догоду всім" йдеться, а про доброзичливість від тих, кому щось із написаного не подобається. А в нас людину з іншим поглядом на речі ми відразу „б'ємо".

Щодо „деякої критики", то наші видавці не бажають, щоб ми полемізували. Ми ж усі мусимо бути миротворцями!

Пан Овечко мріє про те, щоб наша преса не боялася викликати будь-яку дискусію, контроверсію. Були у нас періодики і ще є, малі, без фінансової бази, що на „контроверсії" могли собі дозволити. Але коли йде про Союзову пресу, то тут є ще і чинник „лейбел", а теж не слід денервувати членства-союзовців, бо серед них будуть такі та інші читачі. Одні будуть „за", інші будуть „проти".

Щодо американської преси, то і там все є відносне. Залежить, з якого пункту бачення ви дивитеся на проблему. А листи наших читачів містимо тепер і будемо містити, як вони на це заслужать, як ось Ваш.

О-КА

На свіжу могилу Марії Сокіл

В середу, 20 січня 1999 року, померла в Янгставн, Огайо, широковідома оперна та камерна співачка Марія Сокіл-Рудницька. Померла вона після короткої недуги на 96 році життя в місцевій лікарні, заосмотрена Найсвятішими дарами, в оточенні найближчої родини.

Похоронено її в суботу, 23 січня, на українському цвинтарі в С. Бавнд Бруку поруч її чоловіка, композитора і дириґента Антона Рудницького. Залишила в смутку двох синів з родинами.

У жовтні минулого року ми відзначували 96-річчя нашої співачки, яка була добре відома цілій українській громаді як поза межами України, так і в Україні. Народжена на Запоріжжі, вона після здобуття вокальної освіти дебютувала у Харкові в 1927 році. Від того часу її кар'єра незвичайного сопрано ішла постійно вгору.

Вона була однією із найвидатніших українських співачок, яку високо оцінювали не тільки українські, але й чужинецькі критики, порівнюючи її до світової слави сопраністок. Вона, зокрема, була пропаґандистом української музики разом із своїм чоловіком, якого твори особливо витончено інтерпретувала. У 1938 році виконала головну ролю у фільмі „Запорожець за Дунаєм".

Останні роки покійна проживала під опікою своїх синів, які є відомими музиками, цікавилася живо українським культурним і музичним життям. Активно допомагала фінансово науковим установам України, відвідуючи Батьківщину декілька разів, щоб допомогти постановці в Києві опери її чоловіка "Анни Ярославни".

Пам'ять і слава покійної Марії Сокіл Рудницької житиме з нами.

О. Кузьмович

ГОСТІ РЕДАКЦІЇ

„А ми це робимо кожного року..."

„Самопоміч" — це символ, добре відомий для діяспорних українців. Ця фінансова інституція вже понад півсторіччя діє і допомагає не саме собі, а й іншим. В останні роки якраз „Самопоміч" стала на допомогу „четвертій хвилі" новоприбулих, які шукають в Америці кращого життя.

В домівці „Самопомочі" в Ню Йорку: сидить О. Лопатинська, стоять (зліва) Н. Дума , І. Д'Алесіо. (Світлила автор)

Дуже часто чуємо закиди саме від тої „четвертої хвилі", що ми не даємо їй помічної руки у перших роках перебування в цій країні. Дискусія на цю тему розгорілася і на сторінках нашого тижневика, в ній не бракує непорозумінь та взаємних звинувачень.

Однак у кожному такому конфлікті оборонці одного або іншого погляду рідко ідуть до джерела, в якому можна знайти справжні та достовірні інформації. Це і було головною причиною, що ми вибралися відвідати один з найбільш активних відділів Т-ва „Самопоміч" в Ню Йорку та перевести розмову з його працівниками і головою.

В Ню Йорку знаходиться також головна управа Т-ва „Самопоміч", яка завідує 12 відділами і 14 кредитівками.

Точніше про все це ми дізналися із пропам'ятної книги, що появилася в 1998 році з приводу 50-ліття існування цієї організації.

Але таки ніяка книжка не заступить живої розмови, і троє найбільш компетентних та активних членів Відділу в Ню Йорку — голова Наталія Дума, Оксана Лопатинська та Ірина Рибчук-Д'Алесіо радо зійшлися з нами у привітливій домівці „Самопомочі", щоб розповісти про свою працю і завдання.

— Скажіть, коли розпочав свою активність Відділ у Ню Йорку?

— Справжня жива діяльність в Ню Йорку розпочалася в 1989 році, коли я прийшла сюди на постійну працю, — виясняє О. Лопатинська. — Виявилося, що маємо на тутешньому терені багато старших осіб, які потребують опіки та помочі, а також треба людини, до якої вони могли б кожночасно в разі потреби прийти або зателефонувати. І так розвинулася моя постійна опіка над старшими, їхні відвідини тут або мої у них, поміч у лікарні чи старечому домі.

— Останніми роками з приїздом т.зв. „четвертої хвилі" до опіки над старшими долучилася поміч, порада та опіка над ними. Це було причиною, що я, маючи досвід „сошел воркер", почала працювати тут з панею Оксаною — говорить Ірина Рибчук-Д'Алесіо.

— Значить, ви стараєтеся допомогти так старшим сеніорам, як і молодшим?

— Розуміється, що так. Це ж була і ціль створення такої організації суспільної опіки, якою стала „Самопоміч". Коли приїхали сюди після Другої світової війни ми і наші батьки, ми так потребували помочі та опіки, як її потребують сьогоднішні еміґранти з України, — каже Наталка Дума.

— Чи приходять вони до домівки на 2-ій Авеню так, як ми раніше?

— Безперечно, що шукають у нас помочі у всіх проблемах. Ми помагаємо у виповнюванні формулярів на льотерію чи в інших справах, як медичне забезпечення. Ми також провадимо курси англійської мови, підготовляємо різні товариські імпрези, даємо, коли треба, картки на їжу, т.зв. „фуд стемпс", підшукуємо місця у лікарні. Щоденно тут є чергування від 9-ої до 4-ої по полудні, а як треба, то до 7-ої, — розповідає пані Оксана, що є мотором усіх акцій.

— Наша „Самопоміч" має під опікою також школу українознавства, в якій навчається 130 дітей. Ми дбаємо і про приміщення, набір учителів, бібліотеку і про опіку, — додає Н. Дума.

— А чи маєте досить рук до праці?

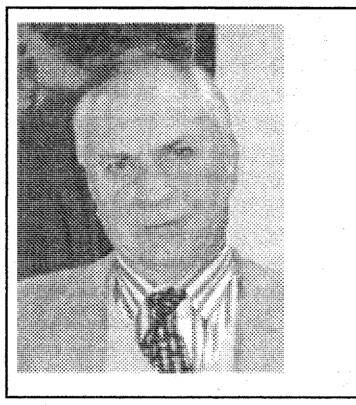
— Стараємося притягнути до дії також сеньйорів. На це маємо Клюб сеньйорів, які тут, в домівці, зустрічаються, мають різні імпрези, доповіді, бінґо, і навіть курс руханки для старших. Цього року завдяки нашим старанням ми отримали від урядових американських чинників допомогу для емеритів на тижневі зустрічі, прогулянки, на харчі, приладдя і т. п. — каже І. Д'Алесіо.

— Значить, ви робите цю працю, яка стала в ООН кличем на цей рік: „Звернути увагу на старших віком громадян".

— Ми не лише робимо це довший час, але маємо справжні успіхи. Ось недавно вдалося нам виробити все потрібне, щоб три старші віком особи перевезти знову проживати на батьківщину в Україну, як вони цього бажали.

— Коли читаємо альманах, виданий з приводу 50-річчя, то спомини нашої хвилі іміґрантів дещо нам нагадують: „нові іміґранти... знайшлися в безпорадному прямо положенні.На жаль, вони не знайшли зрозуміння й опіки зі сторони існуючих вже тоді українських організацій..." Це було причиною, що наша „третя хвиля" зорганізувалася сама, створюючи „Самопоміч". Сьогодні ми готові допомагати „четвертій хвилі", тільки не всі новоприбулі про це знають.

О. Кузьмович

Віталій Карпенко,
політичний оглядач „Свободи"

"Злагода" при негоді, *для чиєї вигоди?*

На тлі нинішніх незгод та кулачних сутичок у Верховній Раді мало чим можна подивувати українського обивателя. Але одна подія привернула увагу загалу — це широко рекламоване державними засобами масової інформації помпезне зібрання політичного бомонду 15 січня, яке „ініціювало" створення так званого всеукраїнського об'єднання демократичних сил „Злагода". Ідея не нова, відсутність єдності в українському суспільстві завжди була проблемою №1. Надзвичайно загострилась вона після парламентських виборів-98, де нищівної поразки зазнали національно-демократичні сили. Це примусило українських патріотів замислитись — що робити? На сторінках „Вечірнього Києва" кілька місяців велась дискусія про шляхи єднання українства. Лейтмотивом дискусії стала ідея: треба об'єднати все українське в Україні з однією метою — щоб замінити неукраїнську владу на українську. На жаль, з дискусії й досі не вийшло нічого конкретного, хоч минуло дев'ять місяців — часу достатньо для будь-якого зачаття.

Здавалося б, треба тільки радіти, що, нарешті, наше суспільство при нинішній політичній негоді, готове розродитися „Злагодою". Але постає одне-однісіньке запитання — для чиєї вигоди? Відповідь, власне, лежить на поверхні, досить тільки поглянути, хто ж зібрався в Українському домі творити „Злагоду". Головний застрільник — він же й доповідач — прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко. Звичайно ж, на зібрання змушені були прийти просто міністри (спробували б не прийти!) та інші високі державні чиновники. А щоб не складалося враження, що першу скрипку тут веде виключно нинішній чиновний люд, то запросили і „колишніх" — від імені „широкої громадськости": пенсіонерів представляв колишній прем'єр Масол, шахтарів — колишній виконуючий обов'язки прем'єра Звягільський. Кого представляли колишній Президент України Кравчук, колишній голова Адміністрації Президента Табачник, та деякі інші „колишні", важко сказати. Принаймні, не політичні партії й організації: ці мали своїх представників. І партія влади — Народно-демократична, і Партія зелених, і Партія праці, і Ліберальна партія, і об'єднані соціял-демократи разом зі своїм лідером, віце-спікером Медведчуком, і пропрезидентське об'єднання „Нова Україна" на чолі з колишнім головою Президентської Адміністрації Кушнарьовим.

І хоч на зібранні підкреслювалось, що новозадумане об'єднання не ставить мети підтримати на президентських виборах Кучму, що, мовляв, зі своєю кандидатурою воно, об'єднання, за словами Пустовойтенка, визначиться згодом, склад ініціяторів „Злагоди" свідчить, для чиєї вигоди воно створюється. Недарма серед „злагодівців" не було представників — навіть у ролі спостерігачів — правих партій: ні республіканців, ні КУНу, ні Державної Самостійности України, ані інших.

Ось чому у принципі позитивна ідея — об'єднання демократичних сил — не викликає ні довір'я, ні ентузіязму у демократів-націоналістів. Бо перед тим, як гуртуватися, треба знати, хто з ким і заради чого має об'єднуватися. Тепер же, як бачимо, створити „Злагоду" навколо себе взялася нинішня влада, проти якої якраз і виступають патріотично налаштовані сили, небезпідставно розцінюючи її як неукраїнську. Власне, вона — колишні і нинішні державники — і завела Україну в глухий кут, кинула український народ у злидні. І тепер, щоб утриматись біля стерна, вирішила „об'єднати" навколо себе всіх, кого можна, під вивіскою демократії. До речі, і в доповіді Пустовойтенка на зібранні, і у виступах колишніх і теперішніх фігурувала просто **Україна, а не українська ідея, не українські справи, не інтереси українського народу.**

Отже, хоча б хто що говорив, задум створити об'єднання „Злагода" цілком вкладається у рамки концепції передвиборної боротьби за президентське крісло нинішнього Президента Леоніда Кучми. Праві сили для нього серйозної конкуренції не складають, оскільки роз'єднані і роздріблені — навряд чи вони спроможуться на єдиного кандидата. Лазаренко настільки скомпромітований, що також не зможе тепер гідно протистояти йому. Лівих команда Кучми винахідливо і ефективно розколює: уже відійшов від соціялістів спікер Ткаченко зі своїми комуністичними селянами, прогресивні соціялісти роблять ставку на популізм Вітренко, чорна кішка пробігла між Морозом і Симоненком. Цілком ймовірно, що кандидатів від лівих буде принаймні четверо, шо тільки на руку Кучмі. Але й при цьому кучмісти обрали безпрограшну тактику, висунувши хитру і підступну альтернативу: або Кучма — або комуністи. На цю наживку багато хто клює — мовляв, краще вже Кучма, ніж комуніст, треба із двох бід обирати меншу. І зовсім не розглядаються інші можливості, зокрема можливість об'єднання справді національно-демократичних сил навколо однієї, гідної довір'я, незаплямованої постаті, хай навіть і позапартійної. Це саме той варіянт, якого найбільше боїться і комуно-соціялісти, і нинішній Президент з усією компанією.

Не викликає сумніву, для чого створюється „Злагода", чию вигоду вона обстоюватиме. Хоча не виключені й варіянти: у разі, якщо очевидним стане, що Кучма зможе „пролетіти" на виборах, „Злагода" легко здасть його, а Пустовойтенко матиме „запасний аеродром" для себе.

Великі передвиборні ігрища в Україні набирають обертів, хоч офіційно передвиборні перегони ще не оголошені. Попереду нас чекають карколомні сюжети, несподівані повороти, шокуючі компромати. Жаль, якщо при цьому український народ залишиться у ролі пасивного спостерігача або обдуреного вмілими фокусниками довірливого глядача.

Віталій Карпенко,
головний редактор „Вечірнього Києва",
(спеціяльно для „Свободи").

Київ як дзеркало української приватизації

Київ може служити типовим прикладом для аналізи процесу української приватизації. В економіці міста можна спостерігати типове для всієї країни розмаїття форм власности підприємств: від державних („Арсенал", Київський радіозавод, „Радар"), виробниче життя яких ледь жевріє, до акціонованих („Укррічфлот", „Оболонь"), які почуваються добре. У Києві стоять типові гіганти совєтської „оборонки", які практично не працюють і персонал яких важко звільняється від засвоєних протягом десятиріч патерналістських переконань про обов'язок держави забезпечити йому гарний прожитковий рівень. На столичному рівні помітна та ж „підкилимна боротьба" влади за власність, що й у масштабах держави. До речі, обізнані люди стверджують, що саме колізія майнових інтересів різних владних груп у державі спричинила тривале гальмування прийняття Верховною Радою України закону про столицю. Але Київ, як столиця, завжди на виду в усього світу, тож влада змушена прискорювати тут економічні реформи, в тому числі й приватизацію.

Реформи в Києві, як і по всій Україні, починалися з „малої приватизації". Вже сьогодні, на сьомому році проведення приватизації, можна стверджувати, що приватна власність у сфері торгівлі, громадського харчування та побуту домінує, і вона кардинально змінила обличчя Києва. Досі не було в столиці таких можливостей придбати будь-які товари, отримати різноманітні високоякісні послуги, гарно провести дозвілля — аби лиш гроші... Крім споживачів, від проведення малої приватизації виграло і місто в цілому. Це податки в державний і місцевий бюджет, робочі місця для киян, яких не могли забезпечити роботою і платнею промислові гіганти, що зупинилися.

Приватизація в Києві, як і в цілому по Україні, вже перейшла свій екватор. У першому півріччі минулого року на роздержавлених підприємствах міста вироблено більше половини промислової продукції. В окремих галузях цей показник значно вищий. Приватизованими будівельними організаціями Києва було виконано 84,8 відсотка усіх будівельних робіт, перевезено більшість вантажів. Роздрібний товарообіг роздержавлених підприємств торгівлі у 2,6 раза перевищує товарообіг державних торговельних підприємств.

Але історія приватизації в столиці рябить гучними справами, які дискредитують самі економічні реформи. Процес приватизації таких київських підприємств, як хемічний завод „Радикал", готель „Україна", Київський м'ясокомбінат, завод штучних шкір „Вулкан", Будинок меблів, гастроном „Морозівський" свідчить про взаємопов'язаність понять „влада" і „власність". Часто можна почути докори, що приватизація призвела до економічного краху підприємств. Проте за словами голови Фонду державного майна України Олександра Бондаря, часто на приватизацію намагаються перекласти власну вину за невміння господарювати. Не приватизація винна в погіршенні економічного стану того чи іншого підприємства, а її незавершеність. Адже в Києві є десятки прикладів, коли приватизація дала підприємству потужний поштовх у розвитку. В числі таких підприємств — голдингова компанія „Київміськбуд", акціонерні товариства „Троянда", „Оболонь", „Желань", „Укрреставрація", завод сантехнічних заготовок, Київський комбінат плитових матеріялів та багато інших. Сильні акціоновані підприємства легше перенесли й минулорічну фінансову кризу.

Серйозною проблемою приватизації в Києві залишаються об'єкти незавершеного будівництва, яких у місті налічується 370. Завершити будівництво власники не в змозі через відсутність коштів. Продаж цих об'єктів на авкціонах відбувається досить мляво, бо з придбанням такого довгобуду на нового власника чекають проблеми добудування об'єкта, розв'язання проблеми землевідведення, нескінченні погодження, вимоги перерахування коштів на розвиток установ, районів, міста. Наприклад, у Мінському районі столиці рік тому придбали за 500 тис. долярів США недобудований корпус для універсаму, який досі неможливо добудувати через нерозв'язаність питання землевідведення. Саме через ці проблеми в Києві добудовано лише п'яту частину приватизованих об'єктів незавершеного будівництва (по Україні цей показник втричі меанший).

Приватизація довгобудів здатна принести місту, крім добудови об'єктів, нові робочі місця та кошти до бюджету. Київ може похвалитися двома такими об'єктами: це супермаркет „Елтікс" на Познаках, викуплений та добудований однойменною приватною фірмою, та корпус тютюнової фабрики на околиці міста, придбаний та добудований фірмою „Рено" під центр продажу і технічного обслуговування автмобілів.

Найбільша проблема приватизації в Києві — як і в усій країні — це приватизація земельних ділянок підприємств. Сам факт продажу землі й досі викликає обурення в багатьох чиновників та депутатів усіх рівнів, при чому не так через їхні ліві ідейні переконання, як через їхні владно-майнові інтереси. Тому гальмування процесу приватизації земельних ділянок підприємств триває й досі. Наприклад, відома фармакологічна фірма „Дарниця" ще два роки тому пропонувала місту 5 млн. долярів США за приватизацію своєї землі з виплатою впродовж півроку. Тепер фірма може виплатити такі кошти лише за п'ять років. Київська меблева фабрика імені Боженка роками не може отримати інвестиції для розвитку виробництва, бо умовою отримання інвестицій була приватизація земельної ділянки фабрики.

Втім, хід реформ не зупинити свавіллям чиновників. За 1998 рік ще 167 київських підприємств стали недержавними, а місто отримало 57 млн. гривень надходжень від приватизації у свій бюджет.

Сергій Пономарьов
(УНІАН).

Україні загрожує...

(Закінчення зі стор. 1)

зобов'язань перед Страсбургом до червневої сесії, Рада Европи скасує акредитацію української делегації та поставить питання про початок процедури припинення членства України у Парляментській Асамблеї РЕ. Член української делегації Сергій Головатий заявив, що Україна не виконує своїх зобов'язань майже з 20 позицій. Голова постійної делегації українського парляменту Борис Олійник вважає, що Україна свої зобов'язання виконує, і ніяких санкцій вживати не будуть. Він стверджує, що проти України налаштовані представники Франції, Великобританії та Німеччини. Пан Олійник вважає, що в Україні ці країни вбачають конкурента, а також просто недолюблюють слов'ян. Борис Олійник запевняє, що до червневої сесії Україна юридично запровадить мораторій на смертну кару.

(УНІАР)

* * *

Коли редакція передавала це число газети до друку, надійшло таке повідомлення:

27 січня, під час сесії Парляментської Асамблеї Ради Европи (ПАРЕ) на голосування буде запропонований проєкт резолюції, в якому передбачається призупинити членство України в цій організації. У цій сесії беруть участь і українські парляментарі, які працюють над тим, аби краще викласти українське бачення цієї проблеми. "Українська сторона вважає, що проєкт резолюції невиправдано негативний", - зазначив начальник Управління євроатлантичної інтеграції МЗС Володимир Бєлашов. За його словами, з 23 конвенцій Україна вже ратифікувала двадцять.

Повністю позбавити Україну повноважень в Раді Европи ПАРЕ не може, але буде розглянуто питання про тимчасове їх скасування до повного виконання Україною своїх зобов'язань. А саме, Україні ставлять у провину наступне: у державі не розділені між собою три гілки влади; не прийняті нові цивільний та карний кодекси; не скасована смертна кара; зростають корупція та злочинність; кримські татари не беруть участи у виборах та ін.

(УНІАР)

Павло Лазаренко: „Влада хоче зламати наймогутнішого"

22 січня розпочав роботу перший етап 6-го з'їзду партії "Громада", повідомляє УНІАР. У ньому бере участь 2,671 делегат. Голова партії Павло Лазаренко у виступі на з'їзді сказав, що влада ставить собі завданням повністю знищити "Громаду" як політичну силу. "На лідерів 'Громади' здійснюється постійний тиск, чиниться свавілля у ставленні до підприємців, які підтримували партію". Провідник партії вважає, що "Громада" змусила "говорити про себе як про "центристів", що відстоюють демократичні ідеї". Партія, за його словами, – виступає за багатовекторність зовнішньої політики, ширше співробітництво з Росією та США. "Затримання у Швайцарії – заздалегідь спланована та замовлена вищим державним керівництвом акція", – заявив Павло Лазаренко.

Переслідуючи його, вважає лідер "Громади", влада хоче "зламати наймогутнішого, змусити народ шикуватись у колони" і голосувати за Леоніда Кучму". Павло Лазаренко також наголосив, що "Президенту необхідна могутня політична фігура, на основі якої він вибудує виборчу кампанію, головною ідеєю якої стане боротьба з організованою злочинністю". Лідер партії заявив, що він не переступав закону і зможе це довести при першому ж поданні до Генеральної прокуратури на пленарному засіданні ВР.

"Громада" однозначно найактивніше братиме участь у виборах Президента", – заявив на з'їзді Павло Лазаренко. За його словами, делегати мають визначити найбільш оптимальний варіянт поведінки "Громади" на виборах Президента: висунути свою кандидатуру, або підтримати узгоджену кандидатуру від опозиційних сил. Лідер "Громади" наголосив, що вибори Президента означатимуть для партії підготовку до майбутніх парляментських виборів, що проходитимуть на суто партійній основі.

Адмірали, генерали...

(Закінчення зі стор. 1)

ського та Чорного морів, накінець, поправши саму історичну справедливість, Державна Дума РФ, – говориться у зверненні, – зрадила національні інтереси з далеко ідучими наслідками. І одним з перших підсумків цієї зради стане чергова загибель Чорноморської фльоти".

Із закликом не ратифікувати підписаний президентами Б. Єльциним і Л. Кучмою "Договір про дружбу і співробітництво між Росією та Україною" звернувся до Ради Федерації Росії Союз православних громадян. У зверненні зазначається, що "даний документ є, в першу чергу, договором, що стверджує внутрішні, адміністративні межі Радянської України, довільно накреслені партійними органами РРФСР та СРСР, навіть без формального дотримання законів того часу". "Більше того, "врегулювання" прикордонних питань з Росією відкриває Україні шлях до НАТО, і правлячий у Києві режим не приховує своєї мети привести православну Україну до цієї організації".

"Договір залишає заручниками режиму 12 мільйонів росіян України та половину її народу, який вважає рідною мовою —російську (у тексті є чисто декларативні заяви з цієї теми). Антиросійська політика нинішнього режиму не залишає сумнівів в подальшій долі росіян", – говориться у зверненні.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗАПРОШУЄМО ДО КОНКУРСУ

Мамам – радість, громаді – честь

Український Народний Союз запрошує українських дітей віком до 12 років у найкращий — творчий! — спосіб **привітати своїх любих матусь, а з ними й усю жіночу частину нашої громади у США і Канаді, з Днем Матері**, взявши участь у спеціяльному конкурсі малюнків та віршиків на тему цього свята — тему любові до матері. Усі без вийнятку дитячі твори будуть вміщені на сторінках „Свободи" і англомовного „Українського Тижневика" напередодні свята.

Просимо взяти до уваги нижче подані правила конкурсу:

— в конкурсі беруть участь діти до 12 років;

— кожен малюнок чи вірш мусить бути оригінальним;

— тематично всі твори повинні стосуватися вшанування матері;

— на зворотній стороні праці слід подати своє ім'я, домашню адресу, число телефону, свій вік, назву школи або передшкілля, а також дату закінчення свого твору;

— на бажання, оригінали творів повертаються;

— є можливість загальної виставки дитячих творів;

— усі твори слід вислати до УНСоюзу не пізніше 9 квітня 1999 року на нижче подану адресу:

UNA Headquarters, Attn: Oksana Trytjak, 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

За додатковими інформаціями звертатися до координатора особливих проєктів УНСоюзу Оксани Тритяк: (973) 292-9800 (3067).

Найуспішніші організатори у грудні

Найкращими організаторами в грудні 1998 року були наші два довголітні і досвідчені союзовці. Контролер і голова Округи Філядельфії Стефан Гавриш придбав 12 членів до 83-го Відділу із сумою забезпечення 97,000 дол. Друге найбільше число членів здобув у грудні для 242-го Відділу Джов Чабан, голова Округи Шамокін. Він прислав 11 аплікацій на 105,000 дол. суми забезпечення.

Цим гарним вислідом своєї праці обидва організатори засвідчили, що їм лежить на серці добро і ріст членства УНСоюзу. Заразом вони дали добрий приклад іншим секретарям й організаторам УНСоюзу, які повинні піти їх слідами у 1999 році. Екзекутивний Комітет складає їм велику подяку.

У грудні 1998 року дбайливі організатори УНСоюзу приєднали 103 нові члени, забезпечені на суму 1,092,000 дол. Щира їм подяка за їхню працю для росту нашої установи!

Св.Миколай у 161-му Відділі

20 грудня 1998 року 161-ий Відділ УНСоюзу в Амбрідж, Пенсильванія, влаштував різдвяну зустріч із св. Миколаєм. Більш як 30 молодих членів і дітей подивилися фільм, частувалися напоями та солодким. Св. Миколай відвідав дітей і роздав їм цукерки та забавки.Такі зустрічі є давньою щорічною традицією 161-го Відділу. Деякі діти належать вже до 3-го і 4-го покоління членів УНсоюзу.

Микола Дяківський,
секретар Відділу

Зустріч Торонтського Конвенційного комітету

Дня 4 грудня 1998 року у Торонто відбулася зустріч Конвенційного комітету УНСоюзу, під час якої голови окремих комісій зробили остаточні підсумки проведеної праці.

Зустріч заплянувала предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, яка саме в цьому часі брала участь у VII з'їзді СКУ. Вона в першу чергу подякувала голові Конвенційного комітету о. д-рові М. Стасіву за взірцевій провід, а головам комісій — за добру організацію бенкету і конвенційного концерту, які були дуже успішні. До комітету увійшли: Василь Дідюк — заступник голови і заразом голова Пресової комісії; Іван Шлапак — секретар; інж. Роман Бенеш — касир; Концертову комісію очолила Ярослава Зорич; Бенкетову — Анна Бурій; Інформаційну — Степан Чорній. В Конвенційному комітеті брали участь і допомагали ще такі особи: адвокат Богдан Долішний, голова округи Ст. Кетринс Василь Шаран, Марта Хомин, Анна Василик, Лариса Гвоздулич, Ольга Свистун, Любомир Яківчик, Анна Дрогобицька, Люба Зараска, Іра Дрогобицька і Дзвінка Максимець.

На зустріч були запрошені також почесний член Головного Уряду УНСоюзу Володимир Сохан, учасник Конгресу СКУ, і Микола Парцей, адміністратор хору 'Веснівка', який підготовив і дуже успішно виконав концерт, присвячений Конвенції УНСоюзу.

Предсідник УНСоюзу у своєму зверненні до членів Конвенційного комітету підкреслила, що завдяки їм делеґати мали нагоду у культурно-розваговій частині цього зібрання запізнатися з великою і дуже активною громадою метрополітального Торонто. Спеціяльну подяку висловлено Пресовій комісії під головуванням В. Дідюка за всі інформації про українців в Канаді і Торонто, які появилися у конвенційній книжці. Учасники зустрічі поділилися своїм досвідом і висловили завваги та побажання.

Зліва (сидять): д-р Богдан Долішний, Ярослава Зорич, Іван Шлапак, о. д-р Мирон Стасів, ред. Василь Дідюк, Анна Бурій, інж. Роман Бенеш. Стоять (зліва): Марта Хомин, Анна Василик, Лариса Гвоздулич, Ольга Свистун, Степан Чорній, Любомир Яківчик, Анна Дрогобицька, Люба Зараска, Іра Дрогобицька, Дзвінка Максимець

25-та річна конференція Товариства сеньйорів

Екзекутива Товариства сеньйорів УНСоюзу повідомляє, що 25-та річна конференція Товариства сеньйорів УНС відбудеться 13-18 червня 1999 року.

Організаційний комітет плянує з цієї нагоди спеціяльну програму. Всіх, що займали будь-який пост в Екзекутиві Товариства сеньйорів УНС, просимо до численної участи і активної допомоги, щоб таким чином спричиниться до успіху конференції.

Оскільки очікується численна участь сеньйорів, просимо якнайшвидше зарезервувати приміщення на Союзівці, телефонуючи на число 1-914-626-5641, або писати на адресу: Ukrainian National Association Estate, Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y. 12446.

Д-р Анна Чопек,
президент Товариства сеньйорів.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

РЕЗОЛЮЦІЇ 7-го Світового Конґресу Українців

Як ми вже повідомляли, з 2 по 6 грудня 1998 року в Канаді працював 7-ий з'їзд Світового Конгресу Українців, на якому вироблено ряд резолюцій та рекомендацій. Подаємо їх у редакційному викладі.

Сьомий з'їзд Світового Конгресу Українців запропонував Урядові України розпочати в 1999 році втілення в життя концепцію державно-церковної політики, яка сприяла б інтересам держави і народу. Мова йде про об'єднання Українського Православ'я в одній незалежній, автокефальній, патріяршій, визнаній Церкві. Конгрес звернувся до Папи Івана Павла II з проханням визнати Києво-Галицький Патріярхат Української Греко-Католицької Церкви захищати її помісність та самоуправність. До Президента України, Уряду і Верховної Ради спрямовано побажання повністю регабілітувати УГКЦ і повернути їй відібрані храми та майно. Конґрес засудив захоплення Московським Патріярхатом Богоявленського собору УПЦ КП в Підмосков'ї.

Конгрес закликав українську молодь і професіоналістів діяспори активно включитися в українське життя.

Велику увагу приділено історико-патріотичній спадщині України. Конгрес закликав Уряд і Верховну Раду визнати героїчну боротьбу УПА/ОУН, українського підпілля, Дивізії УНА, з наданням відповідних прав ветеранам. Депортовані особи повинні мати можливість повернутися в Україну, а якщо вони залишаться в інших країнах, то повинні мати забезпечені особисті і національні права.

Україну слід очистити від пам'ятників і назв комуністичного минулого. Організаційні системи СКУ повинні звернути увагу на збереження історичної і культурної спадщини народу в країнах поселення.

Конгрес закликав Уряд України забезпечити рівноправність жінки в суспільстві, захистити жінок від поневолення і нелеґального торгу.

В питаннях мови Конґрес доручив Президії СКУ протестувати перед провідними структурами України проти вилучення з Конституції параграфу про вивчення української мови в школах, неповаги до державної мови в керівних органах. Президента закликано до захисту україномовних засобів масової інформації, їх розвитку, особливо за новітніми технологіями.

Конгрес звернувся до Президента України з пропозицією доручити координацію проблем діяспори Міністерству закордонних справ, перебравши цю функцію у Державного комітету в справах національностей, національних меншин і міґрації.

Засуджено сепаратистські настрої і дії, а також намагання відродити СССР в будь-якій формі. Висловлено незгоду зі святкуванням річниць Жовтневої революції.

Конгрес закликав відзначити у 1999 році 120-річчя від дня народження Симона Петлюри, 80-річчя Акту Соборности України, 70-річчя ОУН, 60-річчя проголошення державної незалежности Карпатської України. Четверту суботу листопада належить проголосити Днем Голодомору.

У резолюціях викладено позицію СКУ щодо Акції Голодомору, національних меншин України, розвитку молодіжних організацій і спорту. Конгрес закликав діяспору до постійної допомоги Україні у розбудові її державности, захисту інтересів і доброго імени українського народу. До усіх національно-державницьких сил звернуто заклик об'єднатися перед виборами Президента України.

Ухвалено також Резолюції Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради, яка провела свою сесію у програмі Конгресу СКУ. Резолюції та Постанови ухвалив також 5-ий з'їзд Світової Ради Суспільної Служби СКУ.

На засіданні Президії СКУ

16 січня в Торонто, Канада, відбулось засідання Президії СКУ, в малому складі, на якому зроблено посадові призначення в структурі Президії, заслухано звіт фінансового референта В. Самця. Президент СКУ А. Лозинський представив плян роботи Президії, у якому визначені пріоритетні завдання, зокрема щорічне відзначення річниць Великого Голоду в **України у четверту суботу листопада, спорудження в Києві Пантеону Героїв України і пам'ятника Іванові Франкові у Відні, клопотання про прийняття Закону про закордонного українця, передання Києво-Печерської Лаври Київському Патріярхатові, відновлення наукової ради при СКУ та інші.**

Засідання Президії СКУ в повному складі відбудеться 19-20 лютого ц.р. в Торонто.

Президія СКУ

ЩЕ РАЗ ПРО VII З'ЇЗД СКУ

СКУ росте і маліє
або Чи СКУ себе не переріс ?

Легким пером про серйозне

СКУ — Світовий Конґрес Українців — знову раду радив. Не як на турка стати, а як піти походом у діяспору й з чим вернутися в діяспору. Бо сьогодні українська діяспора розтягнулася на цілий Божий світ — ніколи не заходить у ній сонце, як колись у Британській імперії. Можна навіть перефразувати старий льозунґ Російської імперії: „Сибір тоже украінская земля!" Отже, СКУ за-

(Закінчення на стор. 25)

Перші транспорти з допомогою пішли в Закарпаття

Зліва: референтка Суспільної Опіки Окружної Управи СУА в Ню Йорку Оксана Лопатинська, скарбник Суспільної Опіки СУА Анна Рак, референтка Суспільної Опіки СУА Лідія Черник і працівник підприємства „Міст".

Як тільки 5 листопада 1998 року наспіла до США вістка про стихійне лихо на Закарпатті, референтка Суспільної Опіки Союзу Українок Америки Ліда Черник разом із членками цієї служби розпочала акцію допомоги. Негайно зв'язалася із головою Союзу Українок Атеною Пашко та з головою відділу СУ в Ужгороді д-ром Оксаною Ганич.

Довідавшись про конечність медикаментів для жертв повені, вже 7 листопада вислано 5,000 дол. з фондів Суспільної Опіки СУА для придбання потрібних ліків. Спеціяльний обіжник закликав членство СУА збирати дитячий одяг, речі домашнього вжитку, які вислано фірмою „Міст" до Ужгороду, Україна. Перший транспорт мав прибути туди 11 січня 1999 року, а другий — незадовго після нього. Складаємо щиру подяку Юрієві Богаєвському, генеральному консулові України в Ню Йорку, за його поміч з формальностями, пов'язаними з транспортом.

Також дякуємо окружним управам СУА, відділам, членству та всім, хто відгукнувся на наш заклик. Ми дуже вдячні кредитівці „Самопоміч" у Ню Йорку за щедрий даток — 5,000 дол., за які оплачено перший транспорт. Наша подяка — Ксені Пясецькій з Української Радіопрограми УБН „Ранок з Нами", за інтерв'ю з Лідою Черник і д-ром Оксаною Ганич з України. Останні вістки з Ужгороду дуже тривожні — зсувається глиняний ґрунт, зникають цілі села, а людей з цих регіонів виселюють.

Дальша допомога є конечна! Остаточна картина заподіяної шкоди прояснитъся щойно весною, коли розстануть сніги.

Екзекутива СУА разом із референткою Суспільної Опіки просить людей доброї волі продовжувати складати пожертви потерпілим. Союз Українок Америки — це неприбуткова добродійна організація, яка звільнена від податків, під законом IRS Code Section 501(c)(3)-GIN 1874. Суму пожертви, як поміч потерпілим, зможете відтягнути від оподаткування. Усім жертводавцям заздалегідь висловлюєм щиросердечне спасибі. Чеки треба виписувати на: **UNWLA Inc. Welfare Fund, Attn: Lidia Czernyk, UNWLA Social Welfare Chair 108 Second Avenue, New York, New York 10003.**

27-ий Відділ Союзу Українок – поводянам

Усі, хто черпає інформацію з Інтернету, мають можливість дізнатися про діяльність 27-го Відділу Союзу Українок імені Ольги Басараб в м. Пітсбургу, про що подбала голова Відділу Люба Глутковська. Світлина наших союзянок у чудових вишиваних строях нагадує китицю троянд на екрані Інтернету. Пані Глутковська заснувала у 1964 році і є керівником українського танцювального ансамблю "Полтава". У його молодіжному відділі беруть участь близько 50 дітей. Про ансамбль та історію Союзу Українок можна дізнатися в Інтернеті — htt : llwww.us@or. net/users/ poltava.

27 грудня минулого року наші союзянки підготували радіопередачу в межах годинної української програми, яку щонеділі вже майже півстоліття провадить її директор Михайло Комічак. Метою передачі було збирання коштів на допомогу мешканцям Закарпаття, які потерпіли від повені. Програму відкрив колядою "Бог Предвічний" пан Комічак. Люба Глутковська звернулася до слухачів із закликом допомогти людям в біді. Її підтримали інж. Михайло Корчинський з Комітету допомоги Україні, о. Епол-Ярд з української католицької церкви св. Юра, і Михайло Комічак. У збірці взяли участь також Анна Конецька, Любомира Йолдас, Ярослава Комічак, Марійка Стародуб. Їм допомагали Олеся Комічак, адв. Роман Комічак, Осип Полатайко. Було зібрано 7 тисяч долярів, за що ми дякуємо щедрим людям і панові Комічаку.

Іванна Старощак

НТШ: 125 ЛІТ СЛАВНОЇ ПРАЦІ

Несли українську правду в неукраїнський світ

Проф. Богдан Рубчак, акад. Василь Маркусь, в. о. Генерального консула Людмила Протасова, акад. Леонід Рудницький, проф. М. Семчишин, д-р Павло Пундій і проф. Степан Самбірський.

В неділю, 20 грудня 1998 року, в Культурному Осередку в Чикаго відбулися ювілейні сходини з науковою конференцією, при численній участі членів НТШ та українського громадянства.

Сходини відкрив діючий голова Осередку НТШ в Чикаго д-р Павло Пундій. Він коротко згадав про важливе значення Наукового Т-ва ім. Шевченка для розвитку української науки й культури в Україні і діяспорі. Впродовж довгих років це була єдина на цілу соборну Україну справді українська наукова установа, якої праця підготовила заснування усіх пізніших українських наукових установ, як Українського Наукового Т-ва в Києві в 1907 році, Всеукраїнської Академії Наук в 1918 році та інших.

В ювілейній доповіді голова НТШ в Ню Йорку і президент Наукового Товариства ім. Шевченка та ректор Українського Вільного Університету, академік д-р Леонід Рудницький говорив про значення НТШ в діяспорі для відродження української нації. Зокрема підкреслив ролю НТШ в поширюванні української правди серед неук0000- раїнського світу, головно в Америці та Европі. НТШ в діяспорі вважає своїм значним досягненням відновлення НТШ в Україні в 1989 році.

Після святкового слова Владика Іннокентій провів молитву та поблагословив конференцію і святкову гостину. Культурний Осередок, під зарядом Орисі Яримович, пригостив присутніх смачним обідом.

Після обіду виступив із доповіддю професор-емерит політології університету Лойолі в Чикаго, директор Історично-філософічної секції НТШ та головний редактор Енциклопедії Української Діяспори, академік д-р Василь Маркусь, на тему — „Европейський період НТШ". Він говорив про значення відновлення НТШ в Німеччині в 1946 році, зокрема про ролю св. п. проф. Володимира Кубійовича і наукового осередку в Сарселі.

Другим доповідачем був суспільний діяч, редактор, професоремерит і співробітник ЕУД проф. Мирослав Семчишин. Він розповів про долю НТШ за першої совєтської окупації Галичини. Він був присутнім на ліквідаційних зборах, подиктованих совєтською владою, у Львові. Згадав цікавий факт, що єдиний із присутніх, хто голосував проти розв'язання НТШ, був історик Роман Зубик, якого заарештували скоро після того.

Третім доповідав професор порівняльної літератури Іллінойського університету в Чикаго, знаний літературознавець і поет, проф. Богдан Рубчак. Він говорив про ранню літературну критику Юрія Шереха (Юрія Шевельова).

Четверту доповідь прочитав професор-емерит чужоземних мов при Луіс університеті, знаний журналіст та радіокоментатор, проф. д-р Степан Самбірський, на тему: „Як НТШ прощало Івана Франка в 1916 році". Він зацитував окремі місця зі знаменитої надгробної промови члена НТШ, проф. Олександра Колесси, яку віднайшов проф. Шаян у Британському Музеї 1966 року. О. Колесса порівняв Івана Франка до „великого Гете".

П'яту доповідь на тему „Видання НТШ" повинен був мати літературознавець і бібліотекар та довголітній голова й організатор річних Іллінойських конференцій українських студій в Шампейн-Урбана, проф. Дмитро Штогрин, однак через несприятливу погоду не міг приїхати до Чикаго. Його доповідь увійде до ювілейного збірника святкувань 125-ліття НТШ.

Останнім доповідачем на тему „Діяльність Лікарської комісії НТШ" мав бути нижче підписаний, але через брак відповідного часу зрезиґнував. Його доповідь також увійде до матеріялів збірника.

Крім цього, на конференції виступила з привітом виконуюча обов'язки генерального консула України в Чикаго Людмила Протасова, яка щиро привітала присутніх та побажала дальших успіхів Осередкові НТШ та його членам. Представниці Українського Золотого Хреста, Наталія Іванова і Анна Кузик, зложили 150 дол. на потреби НТШ.

Д-р Павло Пундій

Збори у найстаршому відділі СУА

Загальні збори 1-го Відділу СУА відбулись 5 грудня минулого року при численній участі членок і під керівництвом голови Округи Лесі Кіршак. 1 Відділ — найстарший в мережі СУА. Його засновано в 1925 році. Першим він є не тільки за числом, але за успіхами у виконанні своїх обов'язків в СУА і в громаді.

Звітували на зборах референтури, почавши від Організаційної. Її репрезентувала Д. Чижик, яка минулого року приєднала шість нових членок. Вона старанно веде картотеку для 79 членок відділу.

За фінанси відділу відповідає скарбничка С. Гуменюк, яка цю функцію сповняє вже понад 30 літ. Завдяки взірцево провадженій касі знаємо, скільки можемо пожертвувати на стипендії (референтки Савицька і Р. Раковська) в Україну, Південну Америку чи США.

Головною фінансовою базою відділу є щорічний фестиваль на 7-ій вул. в Ню Йорку, де членки, очолені фестивальними референтками К. Папугою і П. Сусь, трудяться від ранку до пізнього вечора.

Дальше іде коляда, під час Просфори, де крім добірної програми, в яку включаються С. Лопух зі своєю групою, і дорослі, і діти мають повні руки праці (О. Кузьмин, М. Касіян, М. Сирко, І. Старосольська і імпрезова референтка Д. Мудра). Організують святочну вечерю для гостей, гостять членок кавою і солодким під час кожних ширших сходин.

Не меншою увагою втішається Український Музей, на на який досі відділ зложив понад 11 тисяч дол., (референти А. Натина і В. Шуль).

Суспільна опіка (С. Вацик і С. Рекуча) протягом року вислала 12 пачок, переважно в Україну. Загально на суспільну опіку в Україні і США видано 1,235 дол.

За культосвітню ділянку дбає реф. І. Мачай, завдяки відповідно піддібраним темам своїх доповідей, як і запрошеного прелегента д-ра І. Магуна — на медичні теми.

Про участь членства на ширших сходинах дбає кореспонденційна референтка Г. Сєрант, яка також радо уділяється, де потрібна поміч членкам. Про докладний перебіг сходин подає завжди солідна у праці протоколярна секретарка С. Семущак. А на виховні цілі референтури завжди щедро жертвує М. Федірко.

Працю у відділі вже 10 літ успішно очолює голова Лідія Магун. Вона не тільки з повною енергією і посвятою провадить свій відділ, але в міру потреби запрягає цілу свою родину.

Високу оцінку праці відділу і його членства дала голова Контрольної комісії М. Мотиль, яка після перегляду касових книг дала внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі.

З нагоди Загальних зборів відділ пожертвував 150 дол. репрезентацію до Головної Управи СУА і 150 дол. на пресовий фонд журналу „Наше Життя".

Хоч вік членства 1-го Відділу є вже майже пенсійний у більшості членок, однак відділ не відстає в праці, а завдяки допливові молодих сил з України розвиває всі надбання, передані нам попередницями.

Іванна Мачай,
пресова референтка

„Хочу наголосити..."

(Продовження зі стор. 1)

Оскільки після мене слово матиме Іван Самійленко, добре відома і в Україні людина і великий патріот, яка має що сказати і для якої минулі події вкладаються, за його ж висловом, в єдине слово „пережите", я дозволю собі обмежити свій виступ деякими роздумами, часом філософськими, але підкріпленими моїми особистими почуттями, з якими я прийшов сьогодні до вас.

Нинішнього 1999 року, як писала нещодавно газета „Голос України", 80-річчя об'єднання УНР і ЗУНР відзначала вся громадськість України. Але найбільш приємним, гадаю, для всіх вас буде вістка з Києва про те, що віднині щороку, згідно з Указом Президента України Леоніда Кучми, на рідних землях 22 січня офіційно відзначатиметься як День соборности України.

Ті далекі часи 1919 року мають навчити і державних діячів, і політиків, і простих людей, що за утвердження своєї держави треба боротися. Як говорять у народі, легко буває здобути перемогу, але важко її втримати.

Дехто з істориків стверджує, що об'єднання двох держав — УНР і ЗУНР — „залишилося лише на папері". Це може для тих, хто так вважає. Так, обидві національні держави, як зазначив нещодавно в інтерв'ю газеті „День" відомий історик Ярослав Дашкевич, „не вистояли перед тими випробуваннями, на які штовхнула їх жорстока доба". Але він вважає, що Акт Злуки 1919 року був не початком а продовженням і певною мірою завершенням процесу, який тривав ще від часів Київської Русі. Тобто, підкреслює цей історик, „віра у спільність і необхідність здійснити таку спільність пройшла через віки. Інакше наша нація просто не існувала б". Я не історик, але повністю поділяю такий висновок, як дипломат і як віддана своїй землі людина.

Акт Злуки 1919 року мав дуже коротку історію, тих часів незалежність Української держави виявилася нетривалою, ставши жертвою як внутрішніх факторів, так і зовнішніх, але, мабуть, слід погодитися з думкою тих істориків, які вважають, що припинення життєдіяльності УНР не було поразкою.

З висоти 1999 року ще більше усвідомлюєш значимість тієї спроби об'єднати всі українські землі в єдину державу. Сьогодні важко стверджувати, що 1991 рік все одно відбувся б, але я беру на себе сміливість однозначно стверджувати, що без 22 січня 1918 року — дати проголошення Української Народної Республіки, без 13 листопада 1918 року, коли утворилася Західньо-Українська Народна Республіка, не відбулося б, очевидно, і 22 січня 1919 року. А без усіх цих історичних подій важко було б „пробитися" нашому народові до Акту проголошення незалежности України 24 серпня 1991 року, яке є сьогодні для всіх українців єдиним Державним святом відновлення української

(Закінчення на стор. 20)

Ректори Львівської Богословської Академії в Ню Йорку

Напередодні Різдвяних свят, 6 грудня минулого року, українська католицька громада Ню Йорку вітала гостей з України — ректора Львівської Богословської Академії о. д-ра Михайла Демида і заступника ректора о. д-ра Бориса Ґудзяка. У виповненій церкві св. Юра новонисвячений ієрей д-р Борис Ґудзяк відслужив свою першу св. Літургію в асисті о.д-ра Михайла Демида, місцевого духовенства, при супроводі церковного хору під керівництвом Андрія Добрянського.

Пластуни широкою лавою з прапором куреня „Хрестоносців" вишикувалися перед іконостасом. Парох церкви о. Патрикій Пащак привітав нового священика. В кінцевому слові о. Борис Ґудзяк подякував за молитви, обіцяючи присвятити життя і працю Українській Церкві і українському народові.

Заходом Патріярхального Товариства в Ню Йорку відбулися доповіді обох духовників-науковців ЛБА в будинку Наукового Товариства імені Шевченка — про Львівську Богословську Академію в сучасному і майбутньому. Голова Патріярхального Відділу о. диякон Ю. Малаховський щиро привітав доповідачів. Ведучим вечора був М. Ґалів.

Україна переживає сумну спадщину комунізму: безпорядок, нечесність, хабарництво, корупцію, брак гігієни. Академія поборює ці нездорові прояви серед своїх студентів. Вступ до Академії відбувається без звичних в Україні хабарів, хоч на одне місце припадає три кандидати, вибирають найкращого. Хоча бракує підручників, викладачів, в приміщеннях холодно, але студенти не нарікають, вчаться з надією на краще майбутнє.

Оксана Луцька,
прес-референт Патріяршого Товариства

Святослав Максимчук на Різдвяному обіді

10 січня ц. р. в Церкві святих Петра і Павла в Джерзі Сити по співаній Службі Божій відбулася парафіяльна просфора. Через зимну погоду не було так багато учасників, як щороку, і сам панотець в церкві просив літніх людей не ризикувати приходом до Церкви в слизьку і вітряну погоду, щоб не наразитися на випадок. Отець Мар'ян відкрив просфору молитвою і колядою та попросив артиста з України Святослава Максимчука до слова. Його представив Ілля Шевчук.

Різдвяний обід приготовали членки Союзу Українок Америки. Спершу подали оселедці і кутю, а потім борщ, пироги з бараболею і голубці з грибовим сосом, а на кінець каву зі смачним печивом, традиційною бабкою і маківником.

С. Максимчук читав твори Івана Франка під час усього обіду. Він скінчив Театральний Інститут в Харкові, а з 1964 року працює в театрі імені Заньковецької у Львові. В Америці вже не вперше. „Коли їдеш з дому, каже він, то все є тривога, як люди приймуть твоє слово". А слово у нього — найбільша цінність, зміст його життя. Автор відтворює зі сцени усю українську клясику, але найближчий до його душі І. Франко.

На закінчення актор прочитав оповідання В. Стефаника „Побожна" і уривок з поеми І. Котляревського „Енеїда".

Виступ Святослава Максимчука дуже прикрасив наш Різдвяний обід. Шкода, що в його програмі з української клясики не було різдвяного репертуару.

Е. С.

СЕНСАЦІЯ

Татарську навалу придумали... росіяни

У московському видавництві „Факторіял" у 1998 році побачила світ книга Гліба Носовського (вчений-математик) і Анатолія Фоменка (академік) „Імперія", у якій завдано нищівного удару сучасним історикам.

На підставі старовинних трактатів, російських літописів, свідчень мандрівників давнини, а також математичних методів, посилаючись на думки Михайла Ломоносова, інших видатних вчених, автори пропонують нову концепцію історії Росії. Вони стверджують, що ніколи не було жодної татаро-монгольської навали на Московію, а це самі її володарі і їхні армії були тими татаро-монголами, які здійснили ряд переможних походів на Київську Русь і далі в Европу.

Татаро-монгольске іго було просто періодом військового управління в Російській державі, ніякі чужинці її не завойовували. Верховним правителем був полководець-хан, а по містах сиділи його князі, зобов'язані збирати подать з населення. Держава мала постійне військо — орду, яке складалося з професійних вояків.

Русько-Ординська імперія проіснувала від XIV до початку XVII століття. Її історія закінчилася відомою „великою смутою" — громадянською війною, в ході якої російські ординські царі зазнали поразки (останнім був Борис Годунов — татарин) і до влади прийшла принципово нова прозахідня династія Романових, котра відразу ж захопила владу і в російській Церкві.

Романови потребували „нової історії", яка виправдувала б їхню владу, адже вона, ця влада, з точки зору російсько-ординської історії була незаконною. Тому довелося докорінно змінити висвітлення попередньої історії, не міняючи фактів її по суті, але надаючи їм нового забарвлення. Тому попередня історія Руси-Орди була проголошена періодом „чужинського завоювання", а власне ординське військо обернулося на фантастичних приходьків з невідомого краю.

„Подать татарам" насправді була звичайним податком на утримання війська-Орди, подать крови" — кожний десятий юнак, що його забирала Орда", це був рекрутський набір вояків, а „татарські набіги" — каральні експедиції князів проти несплатників податі.

Слово „Монголія" означає з грецької мови (Мегаліон) — Велика. На старовинних европейських мапах уся територія Росії позначалася словами „Grand Tartarie" — Велика Татарія. Ось кілька свідчень старовини. Абул Касим Магомет пише в „Книзі шляхів і держав", що Русь складається з трьох племен, з яких одне ближче до Булгара і цар його живе в місті Куябі (Києві), інше племя — Славія, третє Артанія і цар живе в Арті (Орді?).

Хронологічна таблиця 1725 року з Бравншвайгу: „Іван Васильович зі своїми татарами узяв в своє царство Казань і Астрахань". Чого б це цар йшов проти волзьких татар з якимось іншими татарами? „Татари" царя Івана були насправді козаками (кінним військом), ордою московського царя. Автори дослідження доводять, що князь Ярослав і Батий (Бату, Батько) — одна особа, так само як і Дмитрій Донський і Тохтамиш.

Ось, наприклад, згадка про Хазарський каганат, який нібито був ворожою державою. Старовинний текст має „похвалу кагану нашому Володимиру", себто київському князю, якого називали ще й каган (Кган, кхан, хан). Хазари — казари, козаки — військо. Каліф — володар, каліфа (Калита — при прочитанні Ф як Т — катедра, кафедра). Іван Калита — це правитель (каліфа Іван). Орда — теж змінене слово Рада, від якого пішов і народ, а також „порядок" (німецьке ordnung).

Старовинні російські рукописи з метою утвердження історичної версії Романових масово перевірялися, переписувалися, ряд документів було знищено. 16 лютого 1722 року Петро Перший видав указ про переправлення до Москви усіх хронік і хронографів на папері чи пергаменті із суворою забороною затаїти що-небудь. Переважна більшість зібраного пропала, а у тих докуметах, які збереглися, виявлено багато вставок і вилучень.

Щоб вберегти свою теорію, романовські історики вдалися до знищення багатьох написів на пам'ятках старовини. Такі знищення є навіть на гробниці Ярослава Мудрого у Києві. У московському Кремлі теж знищено чимало старовинних фресок, які могли породити сумнів щодо справжньої Монголії.

Над загадкою монгольських завойовників замислювалися й вчені тюркських народів. Історик Мурад Аджієв дивується раптовому зникненні великого степового народу, який приніс в Московію цивілізацію, навчив їх торгувати, воювати. На мапі Росії більшість назв — татарські, які стали російськими — Тула, Орел, Ока, Саратов, Пенза, Ростов, Азов, Бузулук та інші. Кожна назва має свій зміст, своє значення. Деньги, товар, товариш, таможня — татарські слова. Але ж ні, усе це слова з мови того народу, який тепер зветься російським, а був татарським, монгольським.

В короткій статті немає можливости переказати усі аналізи й висновки монографії обсягом у 735 сторінок, але провідну думку авторів передано: Москва сама вигадала свою історію, щоб бути більш шляхетною перед Европою. мати славу її рятівниці від вигаданої монгольської навали, яка насправді була московською експансією, котру так чи інакше, викупом чи опором, подолали західні правителі.

Наприкінці кілька рядків про Київ та навколишнє князівство. Воно було країною готів. Старі акти згадують про велику ріку Дніпро — Danpar, місто на Дніпрі — Danparstadir або Метрополіс. І нічого спільного з Великою (Мегаліон) Татарією.

Левко Хмельковський

Андрій Попок: „Вже досить вибирати між поганим і ще гіршим"

Актуальне інтерв'ю

Нещодавно відбувся II з'їзд партії Християнсько-Народний Союз України, було обрано її нове керівництво. Очолив ХНС Володимир Стретович, почесний президент Світового конгресу українських юристів. Першим заступником голови партії став Андрій Попок, який протягом останнього півріччя виконував обов'язки її керівника, а нині координує політико-ідеологічну діяльність партії.

— Пане Андрію, в який спосіб врахували попередній досвід ініціятори утворення виборчого бльоку „Вперед, Україно!"?

— Без поразок, як відомо, не буває перемог. Перші вибори за змішаною системою започаткували якісно новий етап політичної структуризації нашого розбурханого суспільства. Попри відомі складнощі, бачимо, що амбіції провідників все більше підпорядковуються здоровому глуздові. Щодо християнсько-демократичного руху, то ми запропонували ідейно близьким політичним силам укласти своєрідну міжпартійну угоду про співпрацю з можливим подальшим об'єднанням в одну партію. Нашу ініціятиву підтримали Українська Християнсько-Демократична та Республіканська Християнська партії. Підписано відповідну декларацію намірів. Отже, далеко не усі національно-демократичні сили уражені вождізмом, і не всюди „робить погоду" зарозуміла внутрішньопартійна номенклятура.

— Але ж здебільшого ми і тут „маємо те, що маємо".

— На жаль. Проте з часом в Україні зформується прозора і стабільна схема політикуму: праві — правий центр — центр — лівий центр — ліві. Впливовість та місце кожного із напрямків визначатиметься не позалаштунковими інтригами і „грошовими мішками", а вільним волевиявленням народу. Партії, як важливий елемент громадянського суспільства, будуть самі зацікавлені у вихованні політичної еліти. Нині ж не партії формують владу і несуть відповідальність, а сама влада, чиє коріння все ще перебуває у совєтській системі, волів брати „під себе" партійні структури. При цьому „занадто самостійних" розколють зсередини, лояльними ж часто маніпулюють з метою збереження вигідного статус-кво. І цієї ситуації ми не позбудемося лише емоційними закликами до єднання. Потрібні стимули на законодавчому рівні.

— Що конкретно Ви маєте на увазі?

— Ідеться насамперед про вдосконалення виборчого закону. Ось уявімо таке: впроваджується суто пропорційна система, і прохідна „планка" зростає до 5 відсотків голосів. Для багатьох сил одразу стане питання руба — політичне небуття або коаліційне представництво у парляменті. І вже не буде „запасного аеродрому" у вигляді мажоритарних округів. За таких умов у списках ми не побачимо більше десятка виборчих утворень. Якщо ж одночасно виникне і політична відповідальність, тобто прямий зв'язок: переміг на виборах — формуй уряд, тоді консолідація стане об'єктивною необхідністю. Додам ще, що складність нинішньої ситуації виявляється також у перманентному процесі пошуку „третьої сили", яка б змогла рішуче покласти край антидержавному популізмові лівих та небезпечному поширенню в Україні політико-комерційних угрупувань.

— В чому полягає альтернатива?

— Фундаментальним кроком до єднання мають стати наступні президентські вибори. Ми зобов'язані уникнути чергового вибору без вибору, за принципом „меншого зла". Практика свідчить про хибність такого підходу. На цих засадах не може будуватися гідне майбутнє. Тому в особі наступного Президента мають поєднуватися кращі якості визнаного лідера, авторитетного діяча загальнодержавного маштабу, не обтяженого стереотипами тоталітарного минулого. Водночас це має бути людина, добре знана у світі, чия незаперечна ділова репутація і патріотизм засвідчені конкретними справами. На мій погляд, вперше після здобуття незалежности може з'явитися справжній шанс висунути саме такого кандидата. Наше завдання полягає насамперед у створенні відповідних громадсько-політичних передумов, у наближенні суспільства до внутрішнього усвідомлення такої необхідности та у всебічному сприянні вільному волевиявленню народу.

Вів розмову **Юрій Лагутов**, м.Київ

Є Музей Українського Самвидаву...

У Києві створено перший в Україні Музей Українського Самвидаву, при якому буде діяти Архів і Бібліотека документів і самвидавних публікацій.

Питання музею züактивізувалося напередодні 5-ої річниці незалежности України, з нагоди якої видавництво „Смолоскип" влаштувало виставку українського самвидаву в Музеї книги і книгодрукування у Києво-Печерській Лаврі, у відкритті якої взяли участь представники Президента України і міської Ради Києва.

Невдовзі у столиці України буде відкрито музей Голокосту, а також музей російського поета О. Пушкіна, для якого міська Рада Києва передала окремий будинок. Але до сьогодні в незалежній українській державі немає ані музею Великого голоду 1932–33 років, ані музею боротьби ОУН–УПА, ані музею Шістдесятників.

Ідея створення Українського Національного Центру і Музею Українського Самвидаву на Подолі натрапила на такі труднощі і проблеми, які, на жаль, не вдалося подолати. Первісна ідея центру і музею, на що численні українці західньої діяспори зложили відповідні пожертви, залишилася незмінною, але довелося шукати для цієї цілі інше місце, що вдалося аж у серпні 1998 року.

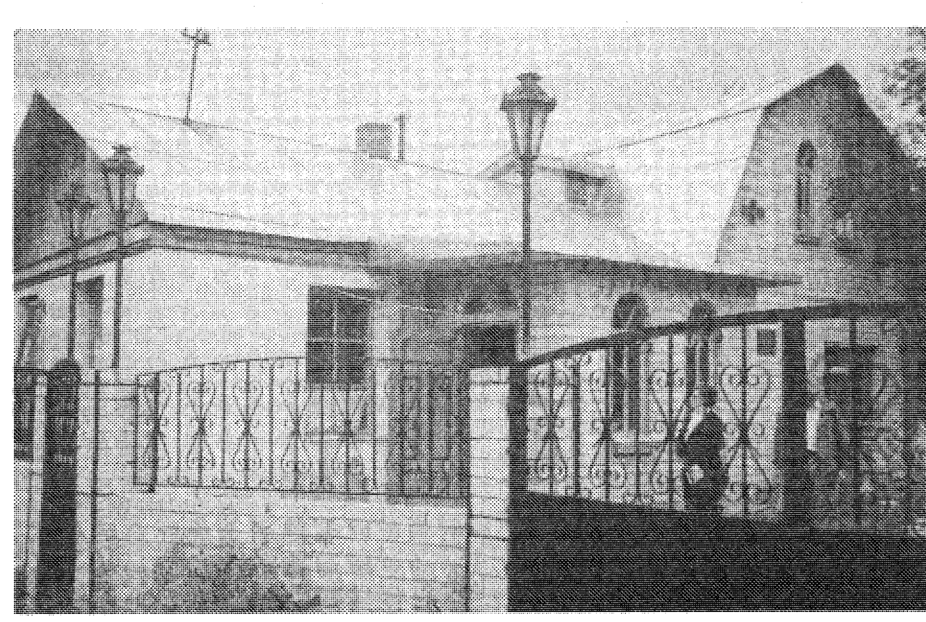
Міжнародний Благодійний Фонд (МБФ) і Видавництво „Смолоскип", при допомозі людей доброї волі, придбали двоповерховий будинок, з загорожею і участком землі (300 кв. м.) неподалік Московської площі і Національної бібліотеки ім. Вернадського.

9 жовтня на річній нараді Ради директорів „Смолоскипа" прийнято рішення про створення у новопридбаному будинку Музею Українського Самвидаву і Українського Молодіжного Центру. Засновником музею став МБФ „Смолоскип". Схвалено склад дирекції музею, до якої увійшли молоді історики і політологи — Олег Проценко (Київ), Тарас Батенко (Львів) і Роксана Харчук, літературознавець, викладач університету „Києво-Могилянська Академія". Головою Музею обрано О. Зінкевича.

2 листопада у новопридбаному будинку відбулася нарада дирекції музею з колишніми політв'язнями і дисидентами. У ній взяли участь Євген Сверстюк, Юрій Бадзьо, Левко Лук'яненко, Леоніда Світлична (дружина Івана Світличного), Михайлина Коцюбинська, син Алли Горської Олесь Зарецький з дружиною, Василь Овсієнко та інші.

Директор музею Олег Проценко (головний редактор журналу „Молода Нація") представив присутнім концепцію діяльности музею — створення науково-консультативної ради, до якої входитимуть колишні політв'язні і дисиденти, збрання документів і книг самвидаву різними мовами, створення при музеї архіву і бібліотеки, ознайомлення з експонатами музею усіх регіонів України, підготовка енциклопедичного довідника про колишніх політв'язнів, організування вечорів і виступів про боротьбу колишніх політв'язнів за незалежність України, створення комп'ютерного банку даних, видавання бюлетеня про працю музею тощо.

Перший експонат музею прийшов з рук сина Алли Горської Олеся Зарецького — книжка про Аллу Горську з написом: „Музеєві Українського Самвидаву з побажаннями успіхів — Олесь Зарецький, 2 листопада 1998".

Музей Українського Самвидаву і Українського Молодіжного Центру у Києві.

...і діє Український Молодіжний Центр

До Ради директорів Міжнародного Благодійного Фонду і Видавництва „Смолоскип" входить п'ятнадцять осіб. Десятьом з них менше 30 років життя. Чотири члени Ради є громадянами Америки й Канади, а всі інші — громадяни України. Голова Ради директорів — колишній лідер студентського голодування у 1990 році Олесь Доній.

На річній нараді Ради директорів, яка відбулася у Києві 9 жовтня 1998 року, також вирішено, щоб новопридбаний будинок став Українським Молодіжним Центром. Це буде місце зустрічей творчої молоді.

Рада директорів переобрала О. Зінкевича головою Міжнародного Благодійного Фонду та директором видавництва „Смолоскип" і прийняла у свої члени нових осіб — О. Проценка, І Андрусяка і А. Мороза з України, Всеволода Соколика з Канади і Олексія Шевченка з Америки.

Пресове бюро „Смолоскипа"

Дермань — наш, рідний

Коротко перед від'їздом з України, з мого улюбленого міста Кременця, де я протягом семи років вчився в Українській Православній Семінарії, порадив мені приятель відвідати село Дермань. Вибрався я туди з товаришем ровером на святкування, що в той час там відбувалося.

Урочистий день присвячений був 675-річчю першої письмової згадки про Дермань — одного з центрів української культури.

Майдан біля Дерманської середньої школи був заповнений людьми. Гості приїхали не лиш з Рівенщини, але й з усіх куточків України, а також із США.

Як звичайно в нас водиться, урочистість почалась Літиргією, яку відправив Архиєпископ Рівенський і Острожський Серафим. Зараз після Літургії, розпочалась науково практична конференція з участю різних депутатів та професорів, де було порушено цілий ряд важливих тем з історії Дерманя, культури, релігії, екології, життя та діяльности Мелетія Смотрицького, Уласа Самчука, Бориса Тена та архімандрита Мелхіседека.

Під час конференції відкрито пам'ятний знак — своєрідний символ на честь славетних односельчан. У конференції взяли участь члени Центрального Проводу Конґресу Українських Націоналістів.

Гості мали нагоду ознайомитись з експонатами літературного музею Уласа Самчука. Завершилось свято піснею. У концерті взяли участь не лише учасники художньої самодіяльності Дерманя, але й майстри сцени з Рівного, хор „Покрова", а особливо заслужений бандурист Назар Волощук, викладач Рівенського училища мистецтва і культури — дослідник кобзарського мистецтва, хор „Просвіта" та народна артистка Оксана Білозір.

Підготовку та організацію науково-практичної конференії здійснили обласне товариство „Дермань" та „Просвіта".

Не кожне село може похвалитись так славетною історією.

Пам'ятник спорудили спеціялісти Рівенського спецкомбінату. Посвятив пам'ятний знак Архиєпископ Рівенський Серафим.

Над виготовленням прапора Дерманя працювала рівненка Ніна Цьос. До підніжжя пам'ятника-знаку покладено вінки.

Свято в Дермані продовжувалось до пізньої ночі. Воно сприяло духовному відродженні цього старовинного волинського села — одного з центрів української культури XVI-XVII ст.

Микола Чорний-Досінчук

Список жертводавців на фонд будови церкви Всіх Святих Українського Народу в Підгайцях

По **1,500 дол.** — Мандибур Зенон і Ванда, Кучма Григорій і Анна;

по **1,000 дол.** — Тихий Микола і Ольга; Л. К. Вербівян;

800 дол. — Ляля Кучма-Бабій;

600 дол. — Леськів Олександер і Дарія;

по **500 дол.** — Кучма Гриць і Дарія, Голіят і Евгенія, Тимочко Ярослав і Марія;

300 дол. Фурда Михайло і Ліда;

200 дол. Гусак Петро і Марія;

120 дол. Лущак Мирон і Євгенія;

по **100 дол.** Дячук Уляна і Володимир, Турянський Мирослав і Рома, Барабаш Магдалина, Сорока Михайло, Іванюк Андрій, Яримович (Тиха) Орися, Миськів Юрій і Маруся, Кравчук-Яремак Наталія, Марцінів Євгенія, Гапанович Долорес. Жибак Рома, Товпаш Євген і Юлія;

по **50 дол.** Клівак Ірина, Марусин Михайлина, Турчин Ольга, Садовий Іван, Пундій Орися, Надзікевич Павло, Бабій Осипа, Батерфальви Мирослава, Н. Н;

по **30 дол.** Кучма Володимир, Мартин Іван;

по **25 дол.** Антонович Орися, Шмпіка Любомир, Фаріон Я; по **20 дол.** Люшняк Микола і Ольга, Стасула Зеновія, Запухляк Павло, Сень Роман, Антонович Борис, Ґоляш Степан, Запаранюк Петро, Струць Іван і Анізія;

15 дол. Дубовець Люба;

5 дол. Вруський Данилко.

Разом зібрано 10,500.00 дол. До Підгаєць передано **10,300.00 дол.** На банковім рахунку залишилось **200.00 дол.** Якщо хтось із жертводавців хотів би додати до своєї пожертви або хтось із підгаєчан ще не зложив пожертви на цю благородну ціль, будемо Вам вдячні, якщо це зробите. Чеки виписувати на: **Ukrainian Catholic Church in Pidhajci**.

Адресувати на: **Security Federal Savings Bank 936 N. Western Ave. Chicago, IL. 60622 Account #498194** або на: **Zenon Mandybur 3418 N. Olcott Ave. Chicago, IL.60634.**

Доброчинністю продовжують історію Бучаччини

Ольга та Іван Карачі з книжкою про Бучаччину.

У Івана Карача, який проживає в Кейнсбургу, Ню Джерзі, є дві улюблені книги: Святе Письмо і великий том „Бучаччина" з серії НТШ „Український архів". Щодо Біблії, зрозуміло, що віруюча людина постійно насичуються мудрістю Господнього Слова, а от друга книга — то спомин про рідний край, про тернопільські села, поля і гаї, які Іван замолоду сходив, як казав поет „малими босими ногами". Що може бути милішим на чужині, як не той спомин, який додає батьківщині романтичного серпанку вічної краси і зачарованости? Коли в Олександра Довженка була „зачарована Десна", то Іван Карач має свій Дністер, не менш мальовничий.

Понад рікою, по горбах, тягнулися ліси — дуб, граб, береза, осика, яблуньки-дички. Останні добре приживалися на людських городах і, прищеплені, давали щедрі плоди. Багато було черешні — усі шляхи обсаджені. Поміж лісами — луки, де паслися вівці. Ґрунти — чорноземи, щедрі на хліб. Збіжжя возили на продаж до Бучача й Станіславова. Хто мав своє господарство, ним піклувався, а бідніші працювали на фільварку й теж мали хліб, пасовисько, город, дров досхочу. Два млини ледве встигали перемолоти людське збіжжя — черга з ночі стояла. Поблизу сукновальні били тканину з овечої вовни.

Церква стояла дерев'яна, на гуцульський кшталт, завжди повна людей. Біля церкви у свята — забави, співи. А тричі на тиждень збиралися люди на ярмарки.

Після Першої світової війни чимало змін сталося в Космирині: громадою збудували нову церкву, на горбі поставили Народний дім, заснували Гурток сільського господаря, молочарню. Той гурток заснував також „Рідну школу", читальню, „Самопоміч", різні курси. Польська пацифікація 1930 року обминула Космирин, а от у 1939 році прийшло до села лихо, яке й досі відчутне.

Звісно, у томі „Бучаччина" йдеться не тільки про Космирин, а про увесь повіт. А історія його сягає сивої давнини, коли ці землі входили до складу Теребовлянського князівства, у якому правив правнук Ярослава Мудрого — Василько.

А коли почалася визвольна війна 1918 року, Бучаччина стала тереном боїв українського війська проти тодішніх супротивників — польської і большевицької армій. Друга ж світова війна двічі пройшла вогняним вихором по батьківщині Івана Карача й винесла не тільки його, а й багатьох його ровесників на захід, потім — за океан.

Книжка про Бучаччину видана у 1972 році в Америці, коли в Україні саме шаленіла боротьба проти „буржуазного націоналізму" та інакомислення, коли в тюрми забирали кращих синів і дочок нації. Звісно, тоді упорядники книги могли тільки мріяти про незалежну Україну й Бучацький повіт у ній, тужили за рідним краєм. Цю тугу висловив В. Масляк в поезії „Рідному селу":

Село широке, із садами,
З рядами білих, курних хат,
Тебе свячу розкоші снами,
До тебе нині зайти рад,
Щоб на горбочку край дороги
Обнятись щиро із хрестом
Та помолитись по-давньому,
Поклонів вдарити чолом...

До здійснення такої мрії щасливо дожили Іван Карач і його дружина Ольга. Але ятрить серце народна біда, якою охоплені усі навколишні села. Порадившись у церкві, вирішили Карачі послати до Космирина кілька пачок з одягом для бідних людей. Дістали ті люди пачки, подякували землякові, а самі розповіли про американські дарунки іншим. Відтоді потік листів йде з Космирина та інших сіл на адресу церкви, просять люди допомоги. Як відмовити людям? Знову й знову сідає Іван Карач за кермо авта, об'їздить церковні ярмарки та різні розпродажі, скуповує одяг, взуття, іграшки, додає ласощів для малих й усе це складає в пачки. Понад 300 пачок уже відправила ця родина не тільки до Космирина й довколішніх сіл, а й на інші адреси в Україні, щоб якось полегшити людську скруту. Адже перша з двох улюблених книг Івана Карача — Євангелія — вчить його милосердю і доброчинству.

А книга про Бучаччину, про рідний Космирин покищо приносить спогад про молоді роки. Можливо, колись буде видано другий її том. Було б цілком справедливо, щоб до нього вписали бодай кілька рядків про Ольгу й Івана Карачів та подібних їм людей, які з-за безмежного океану продовжують історію Бучаччини своєю доброчинною діяльністю.

Кость Левчук

СХІДНЯ ДІЯСПОРА

Чому той Клин – Зелений?

Мабуть, небагато знайдеться сьогодні українців, які б не чули щось про Зелений Клин. Це один із символів нашої національної історії — історії української еміграції. Проте, на жаль, у суспільній свідомості знання про далекосхідних українців нерідко обмежується кількома прочитаними статтями відомого дослідника, учасника багатьох подій у цьому регіоні періоду 1920-их років, Івана Світа. Дещо скупіша інформація про початок відродження кінця 1980-их — початку 1990-их років. І практично зовсім нічого невідомо про сьогодення наших далеких земляків. В цьому нещодавно змогли переконатися й ми, коли разом з головним редактором журналу „Самостійна Україна" Павлом Дорожинським здійснили подорож у ті далекі краї.

Готуючись до поїздки, ми усвідомлювали її важливість не лише для нас самих, але й для тих, до кого ми їхали — на жаль, не так часто „удостоюють" своєю увагою громадські та державні діячі України нашу східню діяспору. Далі Москви їхні шляхи простягаються надзвичайно рідко. Оскільки вже давно не існує прямих летів Київ–Владивосток і всі шляхи туди ведуть через Москву, то, цілком зрозуміло, ми не могли не скористатися нагодою, щоб зустрітися з керівництвом й активістами Об'єднання Українців Росії (О. Руденко-Десняк, В. Семенко, Т. Анісімова, Л. Харамбура) та працівниками Культурного Центру України в Росії, зокрема його генеральним директором Петром Сергієнком.

Долаючи майже 10,000 кілометрів, що відділяють Київ від Владивостоку, ми обмінювалися думками щодо відомих подій з життя українців у цьому регіоні, пригадували прочитане й почуте. Варто зауважити, що з середини 1930-их років на Далекому Сході (Манчурія) перебувала група діячів ОУН у складі п'яти осіб (за деякими даними, був там і шостий — Хмельовський, який виїхав на Далекий Схід із Голляндії через Великобританію).

Пролітаючи над цими неосяжними просторами (час лету — понад вісім з половиною годин), я намагався уявити собі ті труднощі, які змушені були долати наші земляки протягом півтора-дворічного шляху до місця поселення. Намагався і... не міг. Холод, голод, злидні, хвороби, а не рідко й смерть були постійними їхніми супутниками. Та життєві обставини і сподівання на краще життя змушували долати будь-які перешкоди.

Коли ж і як з'явилися українці на далекосхідніх землях?

Українці осідали на Далекому Сході з часу приєднання цих територій до Російської імперії згідно з Айгунським (8-го грудня 1858 року) та Пекінським (2-го листопада 1860 року) договорами. Однак спочатку переселення носили поодинокий характер, масове ж почалось з 80-их років XIX століття. Місцями компактних поселень вихідців з українських губерній стали нинішні Приморський край, більша частина Хабаровської та Амурської области — саме ця територія відома під назвою Зелений Клин. За визначенням згадуваного вже Івана Світа, площа Зеленого Клину сягає 2,100,000 кв. км. Цю ж точку зору поділяє й доктор Володимир Сергійчук. „Енциклопедія українознавства", в свою чергу, визначає територію Зеленого Клину межами Амурщини і Приморщини, які становлять близько 1,000,000 кв. км. Проте більшість дослідників годяться в тому, що назву „Зелений Клин" переселенці з України дали частині Південно-Уссурійської округи Приморської области Російської імперії. Ось як, наприклад, писав про це О. Мицюк у своїй праці „Про переселення на Далекий Схід", виданій в Києві в 1913 році: „...Отам лежить понад тим морем (Японським) — А. П.) велика область, що зветься через те Приморською. Багацько в їй країн пустинних совсім, або мало придатних для хліборобства, але є одна, яка з давніх давен була влюблена нашим народом і якій він дав своє ім'я, перехрестивши на Зелений Клин. Країна та — Уссурійська". Пізніше ця назва поширилась і на сусідні землі, де осідали колоністи з українських губерній. Професор Іван Шимонович у своїй економічній розвідці „Зелений Клин — Нова Україна", виданій у Львові в 1924 році, визначав кордони Зеленого Клину так: „...На півдні ріки Амур і Усурі та Японське море; на півночі: Становий хребет (гори), або адміністративна границя між Амурською і Якутською областю, а далі на схід — адміністративна границя між Удською та Охотською округою аж до Охотського моря; на сході: Японське море, Татарський пролив та Охотське море: на заході: адміністративна границя між Амурською та Забайкальською областю...

Простір Зеленого Клину такий: вся Амурська область має 449,500 кв. км. та Українсько-Приморський Край (чотири округи) — 559,500 кв. км., а разом 1,008,000 кв. км.". Беручи до уваги, що саме в цих адміністративних кордонах розселилося близько 90 відсотків переселенців з українських губерній, котрі прибули свого часу на Далекий Схід, можна стверджувати, що дані, подані енциклопедією, правдиві.

Переселення українців тривали до середини 80-их років нинішнього століття, набуваючи в ряді випадків масового характеру. Здебільшого ці переселенські хвилі були примусовими, або під тиском обставин. Проте, починаючи з 1926 року, матеріяли переписів населення свідчать не тільки про зменшення кількости українців — в цьому краї (в 1923 році — 50,61 відс., а в 1989 році вже тільки 8,2 відс.), але й долі українців, які вважають рідною мову своєї національності: якщо в 1939 році їх було 46,1 відс. в 1959 році — 38, 6 відс., то в 1989 році вже 34,2 відс.

...Й от, нарешті, 17-го червня, не спавши майже добу, подолавши сім годинних поясів (різниця між Києвом та Владивостоком становить вісім годин), ми прибули до Владивостоку. Щира й тепла зустріч з хлібом-сіллю і українськими піснями, влаштована нам членами хору „Червона калина" на летовищі була приємною несподіванкою. Вже після цього дійства до нас підходили люди, які розчулено говорили про своє українське походження, про те, що пісні нагадали їм про далеку рідну землю.

Одразу з летовища нас запросили на гостину до керівника хору — Мирослави Лизун, надзвичайно ініціятивної людини, стараннями якої хор нещодавно отримав звання народного. Запитання і відповіді, розповіді і спогади — відсутність будь-якої інформації про сьогодення України була дуже помітною. Люди прагнули знати якомога більше. Та чи багато ми могли їм розповісти? І чи надовго цього вистачить? Інформаційний вакуум щодо України відчувається буквально всюди. Єдиним джерелом інформації, за винятком сумнозвісних своєю неправдивістю повідомлень „ОРТ", залишаються листи рідних і знайомих з України. Протягом усього свого перебування на Далекому Сході ми намагалися з'ясувати, що ж відбувається в парляменті України, оскільки на час нашого від'їзду вибори голови Верховної Ради все ще тривали. Як не дивно, єдиною людиною, яка могла дати хоч якусь відповідь, був Михайло Кутузов, декан козачого факультету Приморського інституту державної служби, заступник Військового Отамана Уссурійського козачого війська з питань науки та освіти (до речі, українець, родом з Миколаївщини, випускник Київської вищої військово-морської політичної школи). Він отримав цю інформацію з радіопередач... американської військової бази в Японії.

Скільки українців у Примор'ї і як вони маються?

За даними останнього, ще совєтського, перепису населення 1980 року в Приморському краї проживало понад 185,000 українців, що становило 8,2 відс. від загальної чисельности населення краю. Проте побутують дещо інші показники національного складу населення — українці становлять від 50 до 70 відс. жителів краю. Такими ж цифрами в розмовах з нами оперували не лише тутешні жителі, але й представники місцевих адміністрацій. І хоча в умовах відсутності скільки-небудь грунтовних наукових досліджень ці дані можна розглядати як суб'єктивні, однак вони безперечно свідчать про присутність українського чинника в масовій свідомості. У Владивостоці, крайовому центрі Примор'я, тоді ж проживало близько 40,000

(Закінчення на стор. 20)

Голодомор і поштові марки

Голодомор 1932–33 років безпосередньо не увічнено на поштових марках колишнього СССР. Навпаки, у квітні 1933 року надійшла в обіг марка, на якій зображено "щасливих" українських селян на колгоспних полях. Але ряд випусків поштових марок, конвертів і спеціяльних штемпелів нагадують про партійних і державних діячів, причетних до цієї чорної справи і пізніше страчених режимом.

Серед них — комуністичні лідери України Станіслав Косіор та Павло Постишев, голова ГПУ Вячеслав Менжинський, провідники Комуністичної партії України і державні діячі Григорій Петровський, Іван Акулов, Влас Чубар, Юрій Коцюбинський, Панас Любченко, Кирило Сухомлин, військові командувачі Йона Якір, Іван Федько. До трагедії українського народу безпосередньо причетні Вячеслав Молотов, Георгій Орджонікідзе, Дмитро Мануїльський, які теж є на марках і конвертах.

Голодомор знайшов свій відгук

на Заході. Одні писали про нього, другі заперечували. Французький прем'єр Едуард Ерріо, зображений на марці Франції, побував в Україні у 1933 росі і повернувшись, твердив, що ніякого голоду немає.

Письменник Бернард Шоу їздив до СРСР і сказав, що він там не бачив ні одної голодної людини. Його вміщено на марках Болгарії, Ірляндії та інших країн.

Жертви голодомору і сталінщини представлені на поштових марках незалежної України. Померлим з голоду присвячена марка, випущена у 1993 році.

На випусках поштових марок, конвертів, штемпелів зображені Михайло Грушевський, Мирослав Ірчан, Лесь Курбас, Іван Микитенко, Володимир Симиренко, Остап Вишня, Олена Журлива, Сергій Корольов, письменники Володимир Іжицький, Микола Марфієвич, Зінаїда Тулуб.

За допомогою філателістичних

матеріялів можна розповісти про голодомор та терор 1930-их років, особливо дітям...

Андрій Даріян Сольчаник.
Мідія, Па.

Свідчить доброволець „Галичини"

Історія, причинки до історії Другої світової війни, як і мемуари її учасників, все ще є почитним матеріялом як для безпосередніх учасників, так і тих, що цікавляться минулим свого народу. Американські видавництва видають добре опрацьовані книжки, тепер вже користуючись архівами всіх безпосередніх учасників воєнних подій, і що цікаво, німецька тематика — найбільш популярна. Прокомуністичні автори представляють участь своїх держав у війні по-своєму. Німецькі історики чи мемуаристи стараються бути критичними до часів панування А. Гітлера. Комуністична історіографія, не тільки СССР, але й Польщі (еміграційна також) вихваляє „мудрість вождя народів", а на нас, українців, кидає найбрудніші звинувачення.

Ми, українці, були активними учасниками Другої світової війни, почавши від оборони Карпатської України, чи як вояки польської або совєтської армій, а згодом підпілля, Дивізії „Галичина" й УПА. На жаль, бібліографія про Другу світову війну свідчить, що автори не покликаються на українські публікації. А втім, ми й не маємо публікацій, опертих на фактах і документах, що з них могли б користати неукраїнські дослідники. Про нас пишуть різні вигадки, а з нашого боку нема належної відповіді. Замало сказати, що ті чи інші автори пишуть брехню — ці брехні діють, на їхні фальшиві інформації покликаються інші автори.

Найбільше „громів" падає на Дивізію „Галичина", УПА та збройне підпілля, яке ще довго після закінчення війни боролось з московсько-большевицькими наїзниками.

З приємністю відзначимо велику працю колишніх вояків УПА, які видають „Літопис УПА". Особливо цінними в цьому літописі є мемуари.

А як виглядає справа з Дивізією „Галичина"? На жаль її вояки залишили по собі мало щоденникових записів, тому нині маємо так мало книжок з мемуарно-історичним змістом. Не маємо книжкових публікацій старшин, крім книжки пор. Тиса-Крохмалюка. Все, що появилось, — це спогади підстаршин і стрільців.

Одним із дуже плодовитих „молодих" істориків Другої світової війни, зокрема Дивізії „Галичина", є д-р Василь Верига. Ще з полону в Ріміні він реєстрував події, зберігав деякі документи з життя, а вийшовши на волю й опинившись в Канаді, де закінчив університетські студії, розпочав, на підставі доступних в тому часі документів, а також розмов з учасниками подій, писати причинки до історії дивізії. Логічною аналізою розбив д-р Верига твердження польських „істориків" про участь дивізії в приборканні Варшавського повстання.

У книжці „Дорогами Другої світової війни" (підзаголовок — „З матеріялів до історії Дивізії „Галичина"), д-р Верига помістив оригінали польських документів, (стор. 211-223) і їхні переклади на українську мову. Зокрема протокол представника УЦК в люблінському дистрикті д-ра Голейка про польські злочини на Холмщині. Д-р В. Верига піддає критиці наставлення обох ОУН щодо дивізії. Книжка вийшла у 1980 році під фірмою Канадського Наукового Т-ва ім. Шевченка, у видавництві „Новий Шлях", і має 7 сторінок списку використаної літератури.

Під тою самою фірмою вийшла в 1984 році книжка д-ра Вериги „Під сонцем Італії" — про перебування вояків дивізії в полоні в Ріміні. Є там дуже багато цікавого. Наприклад, запис розмови сотника Саковича з совєтським майором Богачевим. Англійці не визнавали, як і американці, лінії Рібентропа-Молотова, і тим самим не визнавали нас совєтськими громадянами, хоч совєтські представники доводили, що Галичина в голосуванні в 1939 році добровільно приєдналась до України. Д-р Верига завдав собі дуже багато труду, щоб зібрати метеріяли, фотографії та провести особисті розмови.

В 1986 році появилась в серії „Записок НТШ", том 203, і при фінансовій допомозі цього товариства чергова дуже цікава праця д-ра Вериги — про Галицьку підсовєтську республіку (з підзаголовком: „Перша большевицька окупація Галичини"). На семи сторінках поміщено бібліографію українською, російською, англійською і польською мовами. Автор реєструє численні пресові статті — головно з совєтської преси.

З цією темою міжвоєнне галицьке покоління було мало ознайомлене, бо в 1930 році польська влада заборонила в гімназіях викладати як самостійний предмет історію України.

Автор досить докладно описав події, пов'язані з Галицькою республікою, цитуючи листи до Затонського чи до Леніна. Ця праця д-ра В. Вериги стане помічним джерелом для майбутніх дослідників.

Науково-Дослідний Інститут видав у „Новому Шляху" в Торонто дуже цікаву працю д-ра В. Вериги „Втрати ОУН в часі Другої світової війни" (підзаголовок: „Здобудеш Українську Державу, або згинеш в боротьбі за неї").Д-р В. Верига заторкнув середовища обох ОУН. Йдеться про дуже трагічний період останньої війни.

Якщо взяти до уваги, що матеріялів до історії Дивізії „Галичина" є дуже мало (недавно появилась студія про дивізію пера сина дивізійника, старшини американської армії Логуша, в Англії працює над історією дивізії також син дивізійника Михайло Мельник, який зібрав багато цікавого архівного матеріялу), то праці д-ра В. Вериги слід визнати вельми вартісними і такими, що спонукують інших авторів сісти за написання мемуарів з того часу.

Орест Корчак-Городиський

„Ми були студентами у Відні"

Ще перед зайняттям моєї місцевости (Мостів Великих в Галичині) більшовицькими військами, я у вересні 1939 року подався з німецькими військовими частинами через Високі Татри, аж до військових казарм у Веллєрсдорфі в Австрії. Звідси вже було близько до Відня, де познайомився з парохом української католицької церкви св. Варвари о. Мироном Горникевичем, композитором і дириґентом проф. Андрієм Гнатишином. Вперше у житті я опинився на чужині, ще без жодних фінансових засобів на прожиток. Але добрі приятелі допомогли мені продовжити студії у Відні, де я записався на комерційно-економічний факультет.

В тому часі у Відні студіювала мала групка наших студентів, і я був чи не одиноким новачком від початку нашого „виходу" часів Другої світової війни. Наші студенти були добре зорганізовані в академічному товаристві „Січ" на Банкґассе, де мали свою домівку і навіть співали „октетом" на Службах Божих під дириґентурою проф. А. Гнатишина. Пригадую хористів, серед яких були композитор д-р Богдан Веселовський, брати інженери Кулиничі, Місько Остапчук та інші. Трохи пізніше прибув соліст баритон Осип Стецура. Богдан Веселовський часто акомпаніював на п'яно. Він закінчив чотири факультети, а крім цього, був композитором і музикою (Богдан передчасно помер в Монтреалі). Часами в хорі помагав нам бас Віденської опери Савка. В тих часах у Відні проживали такі визначні і знані мені особистості, як музики Каранович, Максимович, співак Дуда, письменник Грицай, а дещо пізніше співак Міро Скаля-Старицький. Ми сходилися на зібраннях, давали реферати і панелі, влаштовували імпрези з нагоди національних свят, запрошували чужинців, які про нас все були доброї думки. Приплив інтелігенції з наших земель зростав в міру того, як більшовицькі війська наступали на захід. У Відні опинилося близько 400 українських студентів та багато інтелігенції різних професій. Зорганізувався чисельний хор із такими дириґентами, як проф. А. Гнатишин, маестро Кирило Цепенда, проф. Мирослав Антонович, пізніший дириґент Візантійського хору в Голляндії, Роман Новосад. Зі співаків пригадую таких, як Василь Матіяш — баритон, помер в Австралії, Олесь Ройко, тенор, Оля Сушко-Наконечна, сопрано. Ми влаштовували концерти також для чужинецької публіки. Ставили оперу „Запорожець за Дунаєм", драми і п'єси. Студентське життя пульсувало. Було кілька успішних концертів відомого співака Міро Скаля та піяністів.

Серед студентства діяла і підпільна організація ОУН, за що були арештовані та заслані в концентраційні німецькі табори Геньо Гарабач та Дарця Сидір. Ми були свідомі того, що наші сестри і брати в Україні кладуть свої молоді голови у боротьбі за незалежність нашого народу. Ми вірили в перемогу над ворогом. На жаль, воно не так сталося... Більшовицькі війська вже займали Мадярщину, життя стало нужденним та небезпечним. Вже з початком 1945 року багато наших людей, в тому числі і студентів, залишили Відень та переїхали переважно до Баварії. Я особисто після тяжкої хвороби перебрався в Мавтерн, коло Відня.

Більшовицькі вояки почали свої дикі оргії. Кілька збезчещених вояками жінок кинулися в Дунай. В пивницях вояки стріляли у великі бочки вина. Вино текло вулицями. Я повернувся до Відня, закінчувати на студіях свою дисертацію. У Відні в той час почалася велика більшовицька нагінка на українців і студентів. Окупований Відень був поділений на 4 зони між США, Англією, Францією та СССР, але кагебісти нахабно роз'їжджали джипами по усьому місту. По цілому Відні арештовували людей просто на вулицях. Так схопили студентів Богдана Климкова (його заслали в Казахстан, де він помер в Караганді), Романа Новосада разом з князем Василем Вишиваним (Вишиваний помер в Сибіру, а Новосад живе в Криму), д-ра Сергія Накловича (повернувся з Сибіру, був відомим громадським діячем в Австрії), музику Кудрика (помер в Сибіру). Арештували і вивезли в Сибір паніматку Горникевич та д-ра Дзеровича, о. Горняткевича та дириґента проф. А. Гнатишина мучили нічними допитами.

В кімнаті я мав міцний шнур, яким міг від біди спуститися на подвір'я. Найгірше, що НКВД в будинку студентської домівки „Січ" захопило докладні списки студентів, причетних до українського батальйону „Ролянд", який складався переважно зі студентів-українців вищих шкіл Австрії.

Колишні студенти Відня розбрелися по усьому світі. У невідрадних обставинах їх єднала спільна ідея визволення України з-під ярма окупантів. Тепер при зустрічах ми згадуємо час наших студій у Відні, коли довкола ревіли совєтські гармати та падали американські бомби.

Д-р Володимир Боднар

Крайова Рада УАКР відбуде з'їзд

Черговий звичайний з'їзд Крайової Ради Української Американської Координаційної Ради відбудеться 27 лютого 1999 року у Ню Йорку, повідомляють з канцелярії УАКР.

Тепер Крайову Раду очолює Ігор Ґавдяк, але тому що він був обраний головою Екзекутиви УАКР на її 4-ій Конвенції 22 листопада 1998 року, з'їзд має вибрати нового голову Крайової Ради і нову президію.

Склад Екзекутиви УАКР після 4-ої Конвенції такий: Ігор Ґавдяк — голова; заступники — представник Українського Братського Союзу, Володимир Сохан, Володимир Процик, Юрій Іхтіярів, Андрій Ластовецький, Михайло Нич; секретарі — Роман Барановський та Осип Труш; Ростислав Хомяк — пресовий референт і керівник вашінґтонського бюра; Дмитро Косович — скарбник; референти — Всеволод Саленко, Зенон Василькевич, Оксана Бакум; вільні члени — Іван Олексин, Євген Стахів, Ольга Нич, Олесь Процюк.

Контрольна Комісія: Уляна Дячук — голова, Рома Дигдало, Олекса Біланюк, Степан Максимюк, Микола Домашевський, Микола Турецький.

Суд Чести: Богдан Ясінський — голова, члени — Ярослав Березовський, Петро Буняк.

НЕЗАБУТНЄ

Спогад про „Червону калину"

На думку приходить один день в жовтні 1950 року... Передвечірнє осіннє сонце вперто вдирається всередину хати. Снопи сяйва розсипаються по кожному кутку і зрадливо викривають всі нюанси „позбираного" хатнього добра, новопоселенчого стилю.

В хаті — дідусь з онучком Ромчиком, котрому не сповнилося ще й двох місяців від дня народження. Сьогодні склалося так, що Ромчик зостався на декілька годин під опікою дідуся. Всі потреби полагоджені — й Ромчик засинає у „подарованій" щедрими американцями колисці-ліжечку. Дідусеві вдається, з деякою трудністю, спустити віконні заслони.

Трудність у „віконній операції" зумовлена тим, що заслони дешевого, застарілого стилю, і їхній механізм здебільшого затинається... Зате відразу запановує притемнений затишок. Як то кажуть, стає сон коло вікон...

Справившись зі заслонами, дідусь просто падає у вишморганий віком фотель, що невіддалік колиски. Це на сьогодні перша нагода насмакуватись газетою, після цілоденної фізично-виснажливої праці...

Вмостившись так-сяк на податливих пружинах фотелю, дідусь забирається до читання. В ту ж мить тишу прорізує пронизлива нотка невдоволення, що зареєстровується у напрямку колиски. Коли „нарікання на долю" стають настирливішими, дідусь підходить до колиски, міряє скорим оком ситуацію і вирішує вжити неоригінальних пестощів. Піднявши Ромчика ніжно на руки, проходжується декілька разів по хаті, ба — плач не уривається. Збентежений дещо невдачею, дідусь береться приспівувати „Гей у лузі червона калина..." й диво! — по першій же строфі на скривлене личко закрадається промениста усмішка!

Успіх не звільняє дбайливого опікуна від дальших забігів забавити онука. Дідусь самовдоволено продовжує мугикати „Червону калину", підгойдуючи при тому Ромчика на руках. Насолодившись отакою розвагою досхочу, Ромчик потрапляє в обійми сну і незабаром опиняється назад у колисці. Після цієї вдало виконаної місії дідусь вертається до своєї газети.

ЕПІЛОГ

Як це так, що одного дня, в жовтні 1950 року, дідусь приспівував внучкові Ромчикові якраз „Гей у лузі червона калина..."? Чому не зацитькував традиційною „колискою"? Або чому в цій оказії не вибрав дуже близької його серцю пісні „Терном, терном...", з ранніх років Першої світової війни?

„Червона калина" містить три психологічні елементи:

1. Пов'язання зі славним минулим — Визвольними Змаганнями 1917—1921 років. 2. Плекає ідеї про „журбу за долю України" — з невід'ємною відповідальністю за передання цієї ідеї з покоління в покоління. 3. Непроминальна ідея розради — оспівана мета „розвеселити" Україну надається для пристосування до будь-якого часу та будь-яких обставин.

Приспівуючи „Червону калину", дідусь переходив думками до років Визвольних Змагань. Сила пісні живила його уяву образами бурхливих подій, у яких він мав честь брати участь як старшина Української Галицької Армії. „Червона калина" — це одна з кадрових пісень, яка гартувала патріотів до боїв за Україну. По перегляді подій, що закарбовані в його пам'яті, приходить час задуми над незавидною долею України. Мета „розвеселити Україну" залишилася незавершеною. Але многогранна духовна міць пісні не зволікає — Ромчик більше не плаче і, обтрусившися від сірих думок, дідусь усміхнувся услід за внуком...

Епізод з „Червоною калиною" мав місце якихось два тижні перед днем 4 листопада (1950 року), коли дісусь, св. п. Володимир Крижанівський, попрощався з цим світом. В спадщину внучкові Ромчикові (Романові Стояловському) залишив, підсвідомо вщеплену, „журбу за долю України".

Мирон Крижанівський,
Ютика

З дідусевих уст

Відколи себе пам'ятаю, завжди була зачарована красою свого рідного краю. Кожна стежинка, закуток, навіть запахи місцевости, де народилась і виростала, на все життя закарбовані в моїй пам'яті.

Народилась я в гірському селі Карпатське, де мій тато вчителював у місцевій школі, а мама була першим кваліфікованим медичним фельдшером у тому віддаленому від центру, суворому кліматично і прегарному краєвидами поселенні етнічних бойків.

Про моїх батьків можна багато написати. Були вони людьми надзвичайної доброти, і це відчували селяни Карпатського, завжди заходили до нашого помешкання, щоб поговорити, порадитись, знайти зрозуміння або якусь, найчастіше — медичну, допомогу у будь-яку хвилину дня і ночі.

Особливо чекала я дня, коли разом з мамою і татом їздила відвідати моїх діда Федора й бабцю Марію, котрі мешкали на хуторі, зовсім поруч з новою границею між Україною і Польщею. І коли я бачила довгі ряди страхітливого колючого дроту й поорану широку смугу землі між ними, щоразу дитяче серденько огортав якийсь страх: поля і ліси пустелею виднілись за річкою, ніби в могильній журбі.

А за границею височіли прекрасні, порослі ялицями й буками Карпати, круті гірські долини з природними терасами, коло невеличкої бурхливої річечки, що літом вкривались запашним буйноцвітом, а взимку — глибокими снігами. Я хотіла знати, чому ж відгородили від людей такі чудові місця, чому там пустка і коли можна буде туди піти.

І дід розповідав...

Біля витоків цієї річки, що зветься Сян, ще залишилась станція Сянки, а були колись великі села — Сянки і Біньова. Їх, як і багато інших, знищила акція „Вісла". І споконвічні українські землі після переділу відійшли до Польщі. Є в історії кожного народу події, з якими не можна погодитися. До таких належить насильне переселення українців з Лемківщини і Холмщини у 1945-1947 роках.

Горезвісна акція „Вісла" своєю головною метою мала етнічну чистку на прадавніх українських землях та пришвидшення асиміляції українців у Польщі. Депортація закінчилася тотальним зруйнуванням матеріяльних і духовних здобутків українства. Було зруйновано 346 церков, змінено 120 географічних назв, багато сіл зникло з лиця землі разом з цвинтарями, пам'ятниками архітектури, архівами. То були просто чарівні села, чарівні дерев'яні храми, дзвіниці, каплиці. Там жили працьовиті люди, що гірким потом обробляли кам'янисту землицю, яка годувала їх картоплею, ячменем, вівсом, трохи менше житом і пшеницею. Один з днів тижня був ярмарковим, і мешканці сіл виносили на торг м'ясо, мед, гриби, суниці, чорниці. Вони берегли свої звичаї, віру, побут, різні ремесла, свій мовний діялект, свою говірку. Вважали цей край найдорожчим скарбом, що залишився у спадок їм від далеких предків і став складовою частиною етногенези українців.

У Бескидах століттями мирно сусідували українські і польські села. Ішло звичним плином життя: закохувались, одружувались, народжували й виховували дітей, господарювали, молилися, помирали. І обходилося без будь-яких конфліктів між поляками й українцями.

Згадував дід Федір про ті часи, а сльози бриніли в його очах, хоч ніколи не нарікав на життя. Люди й гадки не мали залишати рідне село, бо нічого злого нікому не заподіяли і ніякої вини за собою не відчували. Але одного холодного ранку жителів Біньови змусили повірити, що будуть покарані й безгрішні. В село наїхало багато вояків зі зброєю. Коли хтось з селян наважився вияснити, чому треба лишати свої хати і на якийсь час — ніхто не міг подумати, що навічно! — бідолашного розстрілювали на місці.

Бабця Марія пригадувала, як вона, тоді ще зовсім молода, з двома малими діточками, моєю мамою та моїм вуйком — Анною і Степаном, приголомшена горем, застигла, обливаючись слізьми. Польський жовнір вдарив її кольбою і крикнув, що як через півгодини ще буде хтось в хаті, то живим не вийде. Люди похапцем покидали хати, землю й усе надбане і дороге, взявши з собою те, що вмістилось на возі.

Мабуть, сьогодні не знають у східних областях України, на Дніпропетровщині, Миколаївщині, Херсонщині, Одещині, звідки і чого приїхали до них українські переселенці, яких за своєрідний діялект прозивали „поляками". Минуло багато десятиріч, і ми по краплинах, із свідчень вже небагатьох очевидців, повинні відтворити картини тих трагедій нашого народу, про які донедавна не можна було говорити вголос.

Розповіді моєї бабці та дідуся означали для мене частинку історії нашого народу. Чого тільки не натерпілися вони у повоєнні роки, поки знов спромоглися на господарку, зіп'ялися на ноги. А невдовзі прийшла інша біда — колгоспи, скрізь панував страх, взаємне недовір'я. Бабця відмовилася йти вчителювати, щоб не потрапити до Сибіру чи на Колиму на довгі роки. Досить було комусь сказати якесь правдиве слово чи поскаржитись на життя, — і людина щезала. Нерідко щезали цілі родини з малими дітьми й старшими батьками. Так здійснювалися плянові сталінські арешти людей — навіть за те, що людина вміла добре читати і писати, або знала якусь іншу мову. Про український традиційний орнамент не можна було й уві сні мріяти. За це одне сталіністи чіпляли тавро „українського буржуазного націоналіста". Гноїли людей в страхітливих сталінських концентраках. Там згинули мільйони найкращих синів і дочок України.

Тяжко працювали у колгоспі мої дід та бабця, колишні багаті господарі. В ті часи вже дозволялось брати в рент невеличкий земельний наділ, з якого годувалися родини колгоспників, та ще мусіли платити податок натурою, тобто зерном і картоплею. Ту ділянку

(Закінчення на стор. 21)

ЗВІДУСІЛЬ

Радісне повернення додому

До Йорданії після шестимісячної відсутности повернувся її 63-річний король Гуссейн, який перебував на лікуванні в американській клініці Мейо у Рочестері, Мінн. Король Гуссейн править Йорданією від 1952 року, і немає сумніву, що він є любленим правителем у країні. Радість з приводу його повороту виявляли його співвітчизники по цілій країні, а в Аммані, столиці Йорданії, зокрема, тисячі людей вийшли на вулиці зустрічати короля. Штучні вогні на його привітання довгими годинами спалахували по всій країні.

На волі, але... під контролею

У четвер, 28 січня, англійські тюрми залишить перша група засуджених на терміни від трьох місяців до чотирьох років. Але впродовж цього часу вони мають носити на ногах спеціяльні радіоелектронні прилади, які засвідчують перебування такої людини вдома. Загалом у наступні тижні у Великобританії буде випущено 4,000 в'язнів.

Передвиборча кампанія Ізраїля сягає до США

Вашінґтонське бюро представника американської фірми опитувань Стенлі Ґрінберґа, котрий є дорадником ізраїльської Лейбористської партії, вдруге цього самого тижня відвідали невідомі вломники, і знову вкрали папки з документами, причетними до передвиборчої кампанії Єгуди Барака, провідника названої партії. Є. Барак та інші кандидати намагаються усунути Беньяміна Нетанягу зі становища прем'єрміністра Ізраїля у виборах, призначених на 17 травня.

Громадянство подорожчало

Американська преса повідомила про збільшення оплати за розгляд заяви на громадянство США з 95 дол. до 225 дол. У черзі чекають 1.8 млн. осіб, які подали такі заяви. Середня тривалість чекання сягає 23 місяців. Наплив заяв пояснюється їх масовим поданням у 1997 році (1.6 млн.), коли іміґранти перестрашилися, що негромадяни втратять соціяльні пільги. Минулого року надійшло 771 тисяча заяв.

Загадкова смерть капітана

Американське ФБІ продовжує з'ясовувати обставини смерти в Ню Йорку капітана українського вантажного судна „Знамя Октября" Івана Козлова, якого знайшли 13 січня в капітанській кабіні повішеним на дроті від телевізора. Корабель перевозив американські авта до Домініканської Республіки. Попереднє розслідування засвідчило факт самогубства, а тепер намагаються з'ясувати причини. Колеґи І. Козлова з Озівського пароплавства не уявляють, що могло штовхнути капітана з 25-річним стажем на такий крок. У покійного залишились дружина і два сини.

МОВА ПРО МОВУ

Правопис має бути природний

Ще у грудні позаминулого року шістдесят п'ять українських філологів з 10 міст України та троє з діяспори провели у стінах Університету „Києво-Могилянська Академія" правописну конференцію. В одному вони дійшли згоди: сучасний український правопис, як і лексичний склад мови, небагатий і недосконалий, штучно збіднений і силоміць наближений до російської мови. Тому правопис треба міняти, оновлювати, а термінологію збагачувати, українізувати: поруч з існуючими термінами вводити і спокійно терпіти нові, більш українські відповідники, варіянти, синоніми.

Дуже багато уваги вищеназваній проблемі присвячує відомий в Україні філолог, професор Київського університету Олександер Пономарів. Між іншим, він пише: „Хоч би що казали про „Український правопис" 1928 року, але нам треба виходити з того, що то був український правопис, який розробили й узгодили українські мовознавці, поставивши перед собою шляхетну мету: один народ (тоді розкиданий між кількома державами) повинен мати одну літературну мову й один правопис. Отже, саме його треба взяти за основу, подивитися, що ми можемо залишити без змін (а такого в ньому, на мою думку, більша частина) і вдосконалити, усунувши певні вади...".

Професор пропонує в іменниках третьої відміни, що закінчуються двома приголосними, повернутися до написання в родовому відмінку однини флексії **-и**: молодости, області, смерти, чверти; за традицією також — крови, любови, осени, соли. У давальному та місцевому відмінках усі ці іменники мають закінчуватися на **-і**: область — області.

Професор Пономарів пропонує також уніфікувати написання й вимову українських прізвищ відповідно до апелятив: Вітер — Вітра, Джміль — Джмеля, Кисіль — Киселя, Швець — Шевця (а не Швеця), Кіт — Кота, Біловіл — Білovола. Форми типу Швеця слід вважати ознакою недостатньої обізнаности з нормами української мови, а утворення на зразок Біловол, Рябоконь, Сокол — наслідком тривалої русифікації нашого народу. Зрусифікованими є також прізвища Ковальов, Кравцов, Шевцов і под. Правопис має рекомендувати форми Ковалів, Кравців, Шевців...

На думку вченого, при творенні прикметників за допомогою суфікса **-ський** від іменників, коли відбуваються звукові зміни на взірець Запоріжжя — запорізький, Кременчук — кременчуцький, чех — чеський, не робити нічим не обґрунтованих винятків: казах — казахський, Перемишль — перемишльський, а писати — казаський, перемиський.

Вчений наголошує, що необхідно уніфікувати написання й вимову слів, що походять з одного джерела. Двозвуки **-ау**, **-еу** передавати через **-ав**, **-ев**, а не **-ау**, **-еу**, **-ей**: невропатологія, евфонія, евфорія, невтральний тощо. Водночас він пропонує повернутися до написання — Евпаторія, Европа (порівняймо з Евклід, Евріял, Едип, Егейське море, Електра, ентропія, Еритрея та ін)

Літеру Ґ (g) професор Пономарів пропонує вживати здебільшого в іншомовних, рідше в питомих словах (загальних та власних назвах): аґрус, ґава, ґанок, ґніт, ґрати, ремиґати, Ґете, Ґалаґан, Ґудзь тощо.

Грецьку фонему (th) професор пропонує послідовно передавати через т: аритметика, етер, катедра, ортографія, міт, термометр, Атени, Тракія. Бо насправді грецький міжзубний звук в українській мові завжди передавався і передається через Т, і не тільки за рекомендаціями харківського правопису: Ітака, аптека, математика, ортодоксальний, патетика, ритм, тема, терапія. Видатні діячі української духовности звуться Агатангел, Тадей, Агата, Борис Тен. Поширеним жіночим ім'ям було в нас Текля. Феклами й Агафанґелами називали їх московські попи...

Мирослав Левицький,
Київ

Чому я не передплачую "Свободу"?

Я можу відповісти на запитання, чому перестав передплачувати "Свободу" (редакція зверталася з цього приводу до своїх колишніх читачів)?

Перша причина: "Свобода" видається не українською літературною мовою, а її західноукраїнським діялектом, читати й розуміти який більшості українців дуже важко. Отже, сам собою напрошується висновок — газета "Свобода" видається для вихідців із Західної України. У мене, наприклад, починає боліти голова, коли я намагаюся зрозуміти такі "перли", як "зарядила йому суспенду на три тижні", або "якщо ходить о воду". Я допускаю, що такі вирази в якомусь куточку України вживаються, там їх розуміють, але виносити їх на сторінки газети, яка претендує на "всеукраїнську, народну і найкращу", недопустимо. На Україні навіть під тяжким московським ярмом всі газети — від найменшої заводської малотиражки і до центральних республіканських, шанували завжди українську літературну мову, як шанують її і зараз. Західньоукраїнська ж діяспора засмітила свою мову російськими (навіть назва "Свобода" — то російське слово, яке перекладається на українську як "воля"), польськими, венгерськими, а пізніше і американськими словами (з'явилися "конта" — замість "рахунки" і багато інших). Особливо важкі для читання в газеті статті про спорт, здається, пана Твардовського. У них дуже багато незнайомих українцям слів. Отже, застаріла, нелітературна мова газети важко читається. Це головна причина.

Друга причина — "Свобода" є партійною газетою, а партійних газет ми, вихідці з колишнього СРСР, дуже остерігаємось.

Третя причина — газета "Свобода" майже в кожному номері протягує ідею переваги діяспори і всього західноукраїнського над рештою населення України, тобто над Україною. Мовляв, і не так говорять, і звичаїв своїх не знають... Усіх українців, які не з Західної України, прирівнюють до москалів. Це величезна помилка — насправді ж на Україні, особливо в селах, зберегли всі звичаї наших предків, зберегли мову, освіту, культуру, літературу, і все це під тяжким гнітом москаля. Діяспора ж на волі, у вільному світі, багато чого загубила і продовжує губити, як це видно на прикладі мови. Навіть українські телевізійні передачі йдуть наполовину англійською мовою, от до чого "доберeглися". Точаться безглузді дебати, хто правильніше говорить і пише, як писати — "плян" чи "план"? Забули, що це —іноземне слово і що чується там ажніяк не "плян". Отож, діяспора хоче навчити Україну говорити по західноукраїнському, полтавці захочуть навчити по-полтавському, одесити — по-одеському, харків'яни — по-харківському... А потрібно усім навчитися говорити літературною українською мовою, якою писав наш літературний титан Т.Г.Шевченко. Отоді буде гарно, отоді я залюбки передплачу газету "Воля".

Четверта причина — грубе, зневажливе ставлення до нової еміґрації, яке час від часу вихлюпується на сторінки "Свободи". Їдуть, мовляв, хапуги, щоб заробити грошей, серед нової хвилі еміґрації годі сподіватися на талановитих, розумних людей — приблизно так висловився один із дописувачів з діяспори, який, очевидно, вважає себе за генія. А я йому відповім, що відсоток геніїв і дурнів в усіх людських спільнотах приблизно однаковий. І якщо взяти сотню людей з діяспори, і сотню з нової еміґрації, то ще невідомо, хто кого переважить.

Ще про одну деталь варто поміркувати: чому нові еміґранти гуртом не біжать до УНСоюзу? Дуже просто: в людей із СРСР тепер велика відраза до "союзів", вони десятою стежкою обминають те місце, де можна ненароком "вступити в партію". Їм так хочеться пожити вільно і дійсно незалежно ні від кого. Тож пробачте їм за це і візьміть до уваги, що еміґрувати не так легко, як декому здається. Їдуть сюди, в більшості, гнані і репресовані, бо остерігаються, що усе може повторитися, а вони в списках ГПУ-ГКВД-КДБ — першi.

Підсумовую написане: хотілося б, щоб "Свобода" наблизилась до українського народу, щоб зі сторінок газети випромінювалася повага до всіх без винятку українців. І ще, щоб ціна газети була реальною щодо її обсягу і якості.

Пишу листа не для того, щоб когось образити чи повчати, а для того, щоб з'явилась таки в Америці українська газета, яку охоче читали б усі українці.

М.Білоус,
Каліфорнія

Від редакції. *У листі збережено правопис автора. Водночас саме надходження цього листа і наведені у ньому приклади свідчать про те, що "Свободу" усе ж читають в усіх українських "хвилях", причому читають уважно. А нам залишається тільки дякувати за це, і за критику.*

МОВА ПРО МОВУ

Магія рідного слова

„Вісті УКО“, орган каліфорнійського Українського Культурного Об'єднання, майже в кожному своєму числі подає „Куточок української мови“, метою якого є допомогти українським читачам відмовитися від надуживання іншомовних слів, успішно замінити їх українськими відповідниками.

Нижче подаємо пропоновані „Вістями УКО“ приклади заміни іншомовних слів на українські. Щоб заощадити місце, робимо це не „стовпчиком“, а рядком: перше слово пари — іншомовне, друге — найбільш можливий, на думку журналу, український відповідник.

Отже: іронізувати — підштрикувати, кабінет — робітня, казарми — кошари, клапан — хлипавка, клімат — підсоння, клюмба — квітник, колекція — збірка, кокетувати — строїти фіглі-міглі, конкурент — суперник, континент — суходіл, кримінальний — карний, критерій — мірило, кредитор — лихвар, конвенція — з'їзд, комфорт — вигода, комунікація — сполучення, конфузитися — ніяковіти, концентрувати — зосереджувати, ліберальний — вільнодумний, легалізувати — узаконювати, льокальний — місцевий, льояльний — правослушний, мандат — грамота, манускрипт — рукопис, маргінес — берег, масаж — натирання, масивний — дебелий, маштаб — мірило, мелодійний — милозвучний, меморіяльний — вікопомний, містичний — таємний, мітинґ — віче, модерний — новітній, монетний двір — карбівня, монотонний — однозвучний, наївний — нехитрий, неологізм — новотвір, неофіт — нововірець, нівелювати — удностайнювати, німб — вінець, нормальний — звичайний, нюанс — відтінок, окупант — займанець...

КОМЕНТАР РЕДАКЦІЇ

Бачимо, тут є справді цікаві і досить доцільні українські відповідники. І сама мета — шукати їх — дуже шляхетна і давно назріла, бо в усіх без винятку україномовних виданнях, як в Україні, так і в діяспорі, зустрічаємо все більше чужомовних слів. Час і пора якось стати проти цього лиха, час і пора боротьбу за чистоту рідної мови зробити пріоритетним напрямком культурно-освітнього життя нації. Погляньмо хоч би на французів, які на державному рівні завзято викорінюють зі своєї мови чужі слова, зокрема і особливо — американізми.

Тому слід вітати кожне зусилля освічених українців, спрямоване на українізацію лексичного складу сучасної української практичної мови. У цих зусиллях ніколи не обходиться без приємних знахідок або доречних нагадувань: ось же, мовляв, гарне своє слово, цілком відповідає значенню запозиченого, то гордімося, що маємо таку багату можливостями власну лексику.

Є вельми вдалі знахідки і у поданих „Вісником УКО“ парах. Скажімо, „робітня“ — набагато краще, точніше і, разом з тим, емоційно наповненіше слово, ніж чуже „кабінет“, „квітник“ — краще, ніж „клюмба“, „кіннота“ для нас ближче, ніж „кавалерія“. Також добрі пропозиції вживати слово „карний“ замість „кримінальний“, „карбівня“ — замість „монетний двір“, „вигода“ — замість „комфорт“, „вади“ — замість „негативи“. І ще декілька слушних замін. Однак не квапмося усі їх негайно застосовувати у писемній мові. Річ у тому, що жодна національна мова ніколи не зможе стати в такій мірі закритою системою, щоб позбутися усіх запозичених слів. Інакше нам треба буде і Шевченка „поправляти“ — і вже його поема „Неофіти“ називатиметься „Нововірці“.

Технічні засоби інформації і „комунікації“ (сполучення?) тепер такі потужні, що кожна важлива подія, кожне значне явище постає відразу перед усім людством, а разом з явищем — його назва, термін. От спробуймо відмовитися від слів „кібернетика“ або „комп'ютер“. Та й, виявляється, кібернетика — не нове слово. Уперше його вжив Платон — не прийнялося, через багато століть повторив французький фізик Ампер — теж без успіху, і тільки Норберт Вінер сповнив його новим і перспективним змістом. Або слово„атом“. Прийшло воно з давньої Індії, знали його філософи-атомісти в давній Греції, але деяким українським мовознавцям воно набридло, і виникла заміна — „неділка“. От і вибираймо тепер, що краще — атом чи неділка?

Вернімося до поданих угорі пар. „Строїти фіглі-міглі“ — тут проблема навіть не в тому, що одне слово „кокетувати“ пропонується замінити аж трьома. По-перше, у „Правописному словнику“ Г. Голоскевича знаходимо „кокетувати“, а подруге, „строїти“ — це ж очевидний русизм. Деякі слова не можуть влаштувати з погляду точного передання значення. Наприклад, пропоноване „грамота“ не передає головного значення слова „мандат“ — уповноваження, що його дістає виборна особа, як от депутат парляменту. „Мірило“ може замінити собою „маштаб“, але не в усіх випадках, „муштра“, особливо з емоційним відтінком самоцільного (а цей відтінок має на увазі Б. Грінченко у своєму дуже вартісному словнику) муштрування, не завжди замінимо невтральним словом „вишкіл“. „Масаж“ — не те саме, що „натирання“, про великі і тяжкі металеві двері краще сказати „масивні“, ніж „дебелі“...

Та знову і знову повторюємо: головне не в тому, що ми, свідомі українці, можемо на якомусь слові посперечатися. Головне — небайдужість до рідного слова, до мови, яка за любов і увагу до неї віддячиться нам сторицею.

Петро Часто.

Неукраїнці – про українську мову

Київський науково-популярний журнал „Індо-Европа“ (ч. 1 за 1991 рік) оприлюднив працю славетного лінгвіста-поліглота, польського і російського філолога і сходознавця Михайла Красуського „Древность малороссійского языка“. Вперше її опубліковано у 1880 році, однак таким малим тиражем, що вона не змогла увійти у широкий науковий обіг.

Як поляк за національністю, М. Красуський не мав особливих симпатій до нашого народу і навіть не приховував цього, називаючи запорожців „розбишаками“, одначе надзвичайна ерудиція і наукова об'єктивність та чесність привели вченого до висновку, який сповнює патріотичні українські серця ще глибшою любов'ю до всього рідного, і який здатний пробудити до національного життя багатьох наших несвідомих „малоросів“.

Нижче подаємо одне тільки речення з дослідження М. Красуського — щоб заохотити наших читачів знайти ту сторінку Інтернету, де цю працю можна прочитати у повному обсязі (UKRAINE: the Homeland Page http: // www. u-wien. ac. at / groups / ukraine hp /):

„ЗАЙМАЮЧИСЬ ДОВШИЙ ЧАС ПОРІВНЯННЯМ АРІЙСЬКИХ МОВ, Я ПРИЙШОВ ДО ВИСНОВКУ, ЩО УКРАЇНСЬКА МОВА Є СТАРШОЮ НЕ ЛИШЕ ЗА УСІ СЛОВ'ЯНСЬКІ, НЕ ВИКЛЮЧАЮЧИ Й ТАК ЗВАНУ СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКУ, АЛЕ Й ЗА САНСКРИТ, ДАВНЬОГРЕЦЬКУ, ЛАТИНУ ТА ІНШІ АРІЙСЬКІ (ІНДО-ЕВРОПЕЙСЬКІ)...“

Щодо назви країни, то варто ще подумати...

Прочитав я у „Свободі (ч. 2, з 8 січня ц. р.) цікаві думки про те, як нам бути з написанням назви країни, у якій живемо — США чи ЗСА? На мій погляд, логічніше писати і читати „ЗСА“, ніж „США“, бо весь англомовний світ вимовляє „стейт“, а не „штат“. Слово „штат“ (стат) — німецького походження, що означає — держава. Буква „С“-S в німецькій мові перед буквою „Т“ читається як „Ш“ — звідси й прийшло у російську мову слово „штат“. Я також припускаю варіянт „ЗДА“ (Злучені Держави Америки), принаймні воно і природніше, і в більшій мірі українське, ніж накинене росіянами „США“.

І. Пуйо,
Ню Йорк

Чому так, а не інакше?

Прочитав у "Свободі" статтю д-ра Є. Стецьківа "Кому наводити порядок в Україні?", де автор радить починати від себе, і подумав: а чому він прибрав ім'я Євген, а не Евген? Адже Євген походить від російського Євгеній? А чому Єпископ замість Епископ?

Отож, почнімо від себе...

Б. Лівчак
Філядельфія

Уточнюємо ім'я автора вірша

У редакційному коментарі „Зробімо „Мову про мову“ приємною розмовою...“ („Свобода“, ч. 1 з 8 січня ц. р.) автором гостросатиричного вірша „In memoriam букві „Г“— бо таки є на сатиру підстави! — помилково названо Зенона Васильковича. Насправді цього влучного вірша написав Зенон Івасиків, автор сторінки Інтернету "Увага, увага, тут дла вас розвага"..

Просимо вибачення перед обома нашими землякам, і від себе додамо, що кожна цінна думка, висловлена у цій рубриці — це заслуга усієї нашої читацької громади, яка так жваво відгукується на болючі проблеми рідної мови. — **Ред.**

ЗВІДУСІЛЬ

Продовжується використовування дітей

Згідно з даними дослідів Комісії Леґіслятивної асамблеї затруднення та забезпечення громадських пільг, принайменше п'ять мільйонів дітей виконують заробіткову працю у Мехіко, а половина з них зовсім покинули навчання в школі. Приблизно 70 відсотків дітей-робітників працюють від п'яти до 14 годин денно, поінформував щоденник „Ла Жорнада“

Як утворюється слово?

240 років тому в Парижі жив міністер фінансів Силюет (Cilhouette), який сумно уславився підвищенням податків, що викликало зубожіння певних верств населення. Його почали називати banqueroutier — банкрутом. Тоді ж з'явилася мода на вузькі каптани без кишень. Оскільки люди, які їх носили, ніколи не мали при собі грошей, французи негайно назвали каптани силюетками — габітс а ла Cilhouette. Усе, що нагадувало тінь, теж називали силюетками. Так назвали і витинанки з паперу, які відтворювали контури людей.

Литва обмежує права колишніх кагебістів

У Литві опубліковано листу посад, на яких не можуть працювати колишні старшини КҐБ. Закон про це був схвалений минулого червня, а тепер є в апеляційному суді. Як повідомляє пресове аґентство Інтерфакс, колишнім працівникам КҐБ забороняється працювати в таких ділянках: енерґетики, зв'язку, залізниці, а також при нафтовоґазових трубопроводах і також в ділянці навіґації та зв'язку на летовищах країни.

Лукашенко критикує Москву

Президент Білорусі Олександер Лукашенко, виступаючи на сесії Міжпарляментської Асамблеї Росії і Білорусі, висловив невдоволення повільним об'єднанням обох держав і звинуватив у цьому „певні кола Росії, російські засоби масової інформації і західні організації“, зокрема Міжнародний валютний фонд. „Об'єднання обох держав неминуче“, — твердив Лукашенко у своїй двогодинній промові.

Роксоляна була росіянкою?

Сенсаційний рядок з'явився в американській російськомовній газеті „Русская реклама“ з 21 січня ц.р.; „Сулейман Прекрасний — володар Османської імперії, був одружений з російською рабинею (в газеті - „русской“) Роксоляною і на знак свого кохання подарував їй свободу“. Можна, звісно, вважати Роксоляну „русинкою“, але з тексту видно, що її усе ж намагаються „прописати“ в Росії.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Співак світової слави

Великий співак, бас з нюйоркської Мет-опери Павло Плішка 13 грудня ощасливив нас концертом в Монтклер університеті, Ню Джерзі. Акомпаніював йому знаменитий піяніст та довголітний приятель співака Тома Гриньків. Довідавшись про це з часопису „Стар Леджер", ми з дружиною рішили скористати з надзвичайної нагоди і вибратись, щоб послухати спів нашого давнього приятеля, котрий часто виступав як соліст з хором „Думка" в Ню Йорку. З Павлом Плішкою і його дружиною Джуді ми запізнались під час його першого виступу з „Думкою" в 1978 році, де ми з дружиною були довголітними хористами. Павло Плішка тоді виступав з нами в Карнеґі Голл як соліст, де в той вечір на сцені цієї відомої концертної залі виступали три славні, на той час, українські хори: „Гомін" з Англії під музичним керівництвом маестра Ярослава Бабуняка, жіночий хор „Веснівка" з Канади під батутою Квітки Зорич-Кондрацької і хор „Думка".

„Стар Леджер" коротко описує, як маестра Павла Плішку запросили на цей виступ. П. Плішка був студентом Монтклер університету. П. Плішка признається, що студіюючи там психологію, він не вславився надзвичайними успіхами. Одначе підкреслює: „Найбільше завершення я осягнув у цьому університеті — запізнавсь з моєю вірною дружиною. Павло Плішка, здобувши ґрунтовну музичну освіту, був прийнятий до Мет-Опери під час оперного сезону 1966-67 років, де співає до сьогодні.

Програмка концерту підкреслює його українське походження, чим наш співак завжди гордився. Виступав П. Плішка по головних містах США, Канади. В Европі виступав в Женеві, Мюнхені, Ля Скаля — Міляно, Гамбурґу, Барсельоні, Відні, Берліні, Цюріху, Парижу, Ліоні, Марселі, Лондоні і Києві.

П. Плішка обдарував слухачів цього вечора знаменитим виконанням наступних творів: „Нон пію андраі" Вольфґанґа Амадеуса Моцарта, „Ніщо, тільки самітнє серце" Оп. 6, ч. 6, Колискова, Оп. 16, ч. 1, „Серенада Дон Жуана" Оп. 38, ч. 1 — Петра Чайковського, „Твої Очі", Ігора Соневицького, „Весняні Води" оп. 14, ч. 1 — С. Рахманінова арія Ґреміна з Євгенія Онєгіна — П. Чайковського. Після перерви: „Баляди Синіх Гір", „Небесна трава", „Самітний чоловік" — Пола Болса, „Весняна пісня", „Вечір", „Кленові листки", „Осінь" Чарлса Айвса, „Лука Гаверголл", Дзона Дюка, „Міранка" — Ричарда Гагемана, „Елля джіаммаї м амо" з „Дон Карльо" Джузеппе Верді, "The lacerto spirito" з Саймона Боккамегра, Мадаміна з „Дон Джіованні" Моцарта.

Під час перерви ми з дружиною привітали нашого знайомого мистця. На закінчення концерту привітали ми його на сцені китицею квітів. Зараз по концерті численний ряд слухачів, включно з нами, висловляли вдячність за надзвичайне виконання творів у цей вечір. Серед слухачів були поважні американські музики. На жаль, українська публіка, котра надзвичайно шанує нашого співака, на мала змоги скористати з цієї нагоди, бо ніде не було оголошення про цей концерт у наших українських засобах масової інформації.

Едвард Кухар

Місцеві театральні героїні

Відзначення В. Шумейко і О. Шуган з бюра подорожей Кобаснюків в Ню Йорку на щорічних зборах Союзу місцевих театрів (Alliance of Resident theatre/NY).З ліва: Ольга Шуган, Катерина Задорецька, Вірляна Ткач та Віра Шумейко.

У понеділок, 7 грудня, Союз місцевих театрів Ню Йорку (Alliance of Resident Theatre New York) вшанував дві місцеві жінки: Віру Шумейко і Ольгу Шуган з бюра подорожей Кобаснюків в Ню Йорку. Нагорода „Льокальних Героїв" була створена, щоб відзначити тих підприємців, які надзвичайно допомогли котромусь із 350 театрів, які є членами Союзу місцевих театрів. П'ять мільйонів глядачів річно відвідують ці театри в Ню Йорку.

Яра Мистецька Група, яка є членом Союзу і творить оригінальні театральні дійства на східні теми, особливо українські, номінувала В. Шумейко та О. Шуган на цю нагороду. З допомогою бюра Кобаснюків, Яра подорожувала в Україну, де співпрацювала з такими видатними мистцями, як Ніна Матвієнко, та виступала на фестивалях у Києві, Харкові та Львові. Минулого літа Яра — в Улан Уде у Сибіру, де співпрацювала з артистами Бурятського Драматичного Театру над виставою „Летить біла птиця", яку буде представлено у театрі Ля Мама в Ню Йорку 6-21 березня 1999 року.

Нагорода для О. Шуган і В. Шумейко — це подяка від Яри за те, що вони „вислали членів Яри на Сибір... та допомогли їм повернутися назад!". Презентація цьогорічних нагород відбулася в театрі "Roundabout" на Бродвеї, під час щорічних зборів Союзу місцевих театрів, на яких були присутні понад 500 театральних діячів та зірок Ню Йорку. Це перший раз, що українська установа дістала таке признання, і перший раз, що бюро подорожей було так відзначено.

Авторський концерт Мирослава Скорика

Мирослав Скорик — визначний композитор України, лавреат Державної премії ім. Т. Шевченка, з нагоди свого 60-ліття дав нам ретроспективний показ власної музичної творчости за 35 років. В концерті 12 грудня, що відбувся в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, Скорик, крім фортепіянового концерту, властиво, обмежився улюбленою ним формою партити.

Партита як музична форма — італійського походження. Це одна з назв сюїти, які є в ужитку з XVI століття. Після 1870 року композитори перестали триматися приписаних танків чи одної тонації та інших деталів тієї форми. Така дещо свобідніша форма, мабуть, краще відповідає творчим задумам Скорика, бо з ранніх літ його композиторської праці до сьогодні він написав вже сім партит на різні оркестрові склади, серед них одна — сольо для фортепіяно.

В програмі концерту ми почули Партиту число 3, з 1975 року, для струнного квартету, в якій виступили Том Чіо та Юрій Харенко — скрипки, Стефані Гриффін — альт, і Володимир Пантелеєв — чельо. Вона складається з п'яти коротких частин і триває одинадцять хвилин, характерна своєю емоційною щирістю та простотою. Партиту ч. 1, з 1965 року, виконала камерна оркестра МАТІ під вдумливою диригентурою Вірка Балея. У цьому творі Скорик вперше ужив частини під назвою „Речитатив". В тій останній частині сольову партію з належним драматичним „голосінням" відіграла альтистка Стефані Ґриффін.

Після перерви була світова прем'єра Партити ч. 7, для квінтету духових інструментів. Виконавцями були Джі Шінкай — флейта, Жакелін Лєклєр — гобой, Дейвід Ґершам — клярнет, Мартін Куусман — фагот, Ґрес Еванс — валторна. Цей твір складається з чотирьох частин і має назви: Прелюд, Танок, Елегія та Фінал. Це новизна в музиці Скорика. Невже ж він, подібно як Гіндеміт, по часі новаторських пошуків, повертається до традиційної консонантної гармонії? Танок нагадує музику „Раґтайму", Елегія — журливу пісню, а Фінал — скочний танок. Останньою точкою був 20-хвилинний Фортепіяновий Концерт ч. 3. Цей твір написано на відзначення 60-их роковин життя композитора і є його музичним автопортретом. Кожна частина має незвичний титул: Молитва, Мрія і Життя. Прапрем'єра відбулася на Американському Фестивалі Камерної Музики в „Мюзік Мавнтен" в Коннектикат 12 липня. В нашому концерті, 12 грудня, сольову партію виконав автор з супроводом струнної оркестри та бубна, якими диригував Вірко Балей. В концерті панує модерний аспект як в структурі, так і в гармонійній мові.

Богдан Марків

ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Вода в поезії і вода повені – то різні води...

„Тече вода каламутна, мила моя, чого-сь смутна?", „Через річеньку, через болото подай рученьку, моє золото...", „Кладочка тоненька, вода студененька, могла-б ся зломити, жаль ми ся втопити"..., „Не пий [illegible]о, воду, бо вода нечиста, бо в ню нападало із явора листя"... Ці рядки з відомих народних пісень Закарпаття, сповнені світлого поетичного світовідчуття, єднання людини з природою, тепер відгукуються в наших серцях болем — бо такого страшного лиха ще не знала земля Закарпаття, про таку біду старі люди кажуть: „Урвалася хмара..." А після океану каламутної води, яка усе понесла з собою — майно, життя, надії на завтра, — посунула потоки глини і каміння з гір, примноживши руйнацію, а також число людських жертв.

У Мукачеві, над мальовничою річкою Латорицею, мешкає з родиною моя донька, росте чотирирічний онук Андрійко. І ці думки, почуття, переживання, хвилювання про мій знівечений стихією край, про моїх рідних і близьких земляків-закарпатців самі собою склалися у віршовані рядки...

Одвіку красою Карпатського краю
були кришталеві джерела й пото́ки,
Між горами звуки трембіти лунали
і гордо стояли смереки високі,
і співи пташок, і вітрець з полонини,
і в травах зелених біленькі отари,
та раптом — весь світ цей у вихорі згинув —
„Урвалися хмари! Урвалися хмари-и-и!..."
Де по́тік дзвенів — там бурхливі, як море,
стрімкі й каламутні помчалися хвилі,
закрили світ Божий, і небо, і зорі.
безжально всю працю людську затопили,
Знесли виноградники і кладовища,
Мости і дороги, церкви і обори,
а рівень води пнеться вище і вище,
руйнує й затоплює більші простори...
Підірвані греблі у лютім двобої,
залиті всі села — де взимку сховатись?
А прийде Різдво... до Вечері Святої
родині не сісти — ні столу, ні хати...
Болить в моїм серці біда Закарпаття —
за що край мій терпить страшную цю кару?
Чиї покутує він злісні прокляття?
...Урвалися хмари... Урвалися хмари...

Чи мало народ наш страждав від недолі?
все ж мужньо стрічав він життєві удари,
а нині спинався на ноги поволі,
та доля жорстока — урвалися хмари...
Залите намулом, сміттям і болотом
квітуче і пишне моє Закарпаття,
а все, що зароблено працею й потом, —
розбите у друзки, порвалось на шмаття.
Та грози вже стихли над змученим краєм,
відступить вода, снігом вкриються рани,
і тисячі рук роботящих, ми знаєм,
відродять життя в нашім краї коханім.
Й коли навесні закурличуть лелеки,
вертаючись з вирію в рідні оселі,
їх знов привітають зелені смереки,
квітучі сади і відроджені села.
І знову в просторах восреслого краю
дзвенітимуть чисті джерела й потоки,
про радість і мужність трембіти заграють
й стоятимуть гордо Карпати високі.

Оксана Лиховид,
Ню Йорк, листопад 1998 р.

Валентина Юрченко

Слова, слова...

Минулися часи блакитних снів, —
Правдивих діл і слів
чекають люди,
Щоб обрій України заяснів
Без кривди і червоної облуди.

Шукаєш правди між рядками
Газетних шпальт і слів рясних —
Є гра рожевими словами,
А побіч — повно барв сумних.

Слова ж, як плетиво покірне,
Людина — круть! — сюди й туди,
З реальним часто не співмірне,
А ти як хочеш, так суди.

В житті віддавна повелося, —
У змагу темінь із ясним, —
Думки є спільні, як колосся,
А є й лукаве із блудним.

В гучний потік багатослів'я
І почуттів порожній міх
Убгати б легко не зумів я
Перістий хід думок усіх...

Ой, зберігайте, дочки і сини,
Минулого дихання — гідне і живе,
Бо слово рідне —
це дарунок давнини,
Нехай звучить,
несе правдиве і нове!

Ганна Черінь

Більше такого не буде!

Серце замучених, що споминаємо,
Б'є з глибини... Безіменні гроби.
Знов відзначаємо, грізно картаємо
Чорну річницю ганьби.

Те покоління, що знало — зникає.
Те, що не знало, і досі не знає.
Може тому, що не дуже охоче
Знати жахіття, що спалює ночі —
Ніби примари страшного кіно,
В нашім сумлінні ятриться воно...
Тож відправляємо жалібну тризну,
Щоб відігнати ворожу трутизну.

Як же це сталось? Співалось у пісні,
Що сотворили співці мрякобісні:
„Гей, ні меж, ні краю
Нашому врожаю.
Стигне, вистигає.
Гнеться до землі..."

Так, чудовий урожай був
в тридцять другім.
Належались трудящим їх заслуги...
Але прокралося з півночі тихо
Й раптом, як грім, розбуялося лихо:
Збройні облави у хату і в сіни,
Збіжжя обдерли все до зернини...

* * *

Ледве живі, йдуть до міста селяни
Хліба просити, аж сили не стане
Той буханець до села донести,
Де напівмертві чекають роти...

На хіднику, божевільний від муки,
Хтось простягає
по милостинь руки...
Другого дня вже його і нема,
Інший негайно те місце займа...
Третього дня вони мертві обоє,
Їх викидає вантажник до гною...
Порожньо, чорно і дико в селі.
Вмерла матуся. А діти малі
Тоскно припали до висхлих грудей.
Але в саду ще співа соловей...

Нарід не може піднятися сам,
В горло вчепитись лихим ворогам...
Боже! Як може такий бути жах?!
Серце конає на гострих ножах...

* * *

Час проминув. Покоління нове
В вільній, своїй Україні живе.
Кажуть, голодні вони ще й тепер,
Хоч і ніхто від безхліб'я не вмер.
Голод: на доброго сорту ковбаси,
На рок-енд-роллів дурні вибрикаси
Та на імпортне чудне іношмаття
І на якесь закордонне манаття...

А все ж бо добре в державі своїй:
Маєш землицю — насаджуй і сій.
З латочки маєш солодкі плоди —
Праця робочим відплатить завжди.
І вже північний нахабний сусід
З рота не вирве твій плеканий плід.

Боже наш, мудрість народу подай,
Щоб берегли ми свій рай-урожай.
Дай добрий уряд, чесних мужів,
Щоб з ними люд наш
щасливо зажив.

Є добротворчий і радісний голод:
Голод на хліб і все добре до хліба,
Так, щоб його утолити могли би.
Голод на квіти і соняшний золот.

Голод на книги, на щирі розмови,
Голод на дзвін української мови,
Голод на вірних, щедрих людей,
Голод на розквіт світлих ідей,
Голод на працю творчу й корисну,
Приязнь сердечну,
з любов'ю сумісну,
Голод на співу дзвінкий водограй —
Голод такий нам, Боже, подай!

Щоб святкували ми славні річниці,
Радісні, сяючі, творчі зірниці —
Не безпорадні, в минулому ниці,
А повні сили і щастя криниці,
Свята прогресу, заможности, слави,
Свята досягнень своєї Держави!

13 жовтня 1998.

Улюбленець

НОВЕЛЯ

Одинокою вона на білім світі живе в хатині біля гори, що з давніх-давен в моєму рідному селі Лисою називають. Хатина, як і її жителька, до землі похилилась. Хатина від осінньої стужі і зимових завірюх, а господиня — від важкої журби і невтішної туги, що серце її день за днем на шматочки дрібні розривають. Бабуся виростила трьох синів-соколів. В годину лиху, всі вони були вояками Української Повстанської Армії, загинули. А мати, скорботна кожної днини, в негоду і спеку, опираючись на палицю, шкандибає на вершочок гори й дивиться померклими очима на всі чотири сторони світу і своїх синів виглядає... Їх по імені кличе і розкриває їм зболене серце своє...

З наймолодшим сином-любимцем завше починає свою дивну материнську розмову, а з найстаршим кінчає її...

І ось минулорічної літньої днини вкрай утомлена бабуся під самим вершечком гори зупинилась, конвульсійно за корчик зеленого ялівцю вчепилася і тут же упала на землю. Невідступна супутниця-палиця покотилася під ноги. Бабуся, не випускаючи зеленого корчика з однієї долоні, другою ніжно гладить його, заплющивши очі, і тихо шепоче:

— Стефанку рідний мій! Ти ніколи на макове зерно не образив мене — матір свою. А як одної зими кашель не давав спокою мені, ти липовим цвітом мене лікував і як малу дитину доглядав. Бувало літом, нарубаєш дровець, вони підсохнуть на сонці і зимою, як сірка, горять. — Бабусині побілілі уста скривились у посмішці.

— Стефанку, нинька над раном виділа-м тебе. Нахилився над головою і мовив ласкаво: „Матусю! Я прийшов вам нарубати дровець, бо зима не за горами вже..." Хотіла-м обняти! А тебе нема, як під землю запався. В хаті така тиша — мак сій! Лиш за вікном вітри людським голосом плачуть.

Бабуся розкриває повіки. Дивиться-дивиться й очам не вірить своїм і перед нею стоїть високий, вузькоплечий хлопчина й так милесенько посміхається.

— Стефаночку мій, — старенькій видалося, що перед нею любимець її. Вона захлинається від надмірної радости.

— Нарешті таки дочекалася тебе. Де це ти бував так довго?

Хлопчина старається підтримати ілюзію скорботної матері.

— От бачите, з далеких доріг я таки повернувся до вас.

Бабуся сплеснула в долоні і замовкла навіки. Сива голова похилилась під корчиком зеленого ялівцю. До її ніг тулилася невідступна супутниця-палиця.

Василь Мороз,
викладач Брошнівського професійно-технічного навчального закладу №9, Рожнятівського району, Івано-Франківської области.

„Хочу наголосити...”

(Закінчення зі стор. 9)

державности.

Чим далі плин часу віддаляє нас усіх від 22 січня 1919 року, тим виразніше ми повинні оцінювати його значення. Хоча багато з нас у силу відомих обставин не були свідками тих подій, ми не повинні применшувати їх значення у тривалому процесі становлення України як самостійної соборної, незалежної, демократичної держави.

Багато з вас, кого доля відірвала від рідних земель, дочекалися цієї пори з сльозами в очах. Відбувся душевний і психологічний перелом і в свідомості багатьох з нас, включаючи й мене особисто. Тому всі ми повинні радіти, що маємо нарешті власну державу, не фіктивну, а реальну.

Ось чому я хочу наголосити на важливості нашої єдности — і на рідній землі Україні, і поза її межами. Ми повинні пам'ятати гірку науку далеких уже часів і робити все для того, щоб зберегти Україну як державу, зміцнити її політичну й економічну незалежність, всіляко сприяти утвердженні її міжнародного авторитету і її позицій і ролі в міжнародному співтоваристві вільних, демократичних держав.

Завдання це не є легким. Спільними зусиллями треба робити все можливе, щоб ніколи вже ніхто не зміг більше нас роз'єднати. Всі повинні усвідомлювати, що ми, нарешті єдина, неподільна країна.

Україні сьогодні важко, ми маємо багато проблем, але ми є і наша держава живе, поступово зводиться на ноги. Треба багато часу, але повинна бути й віра в те, що Україна матиме краще майбутнє. Має бути така ж віра, яка не покидала протягом десятиліть всіх, хто чекав і дочекався історичного 1991 року.

Треба вірити в майбутність сучасної України так, як про це сказав 23 липня 1998 року в своєму виступі в Києві віцепрезидент США Альберт Гор (in English): „Ukraine is a pivotal country in the heart of Europe; and we believe that a free, prosperous and independent Ukraine is an important national security interest of the United States of America”. Добре сказано!

В цьому ж контексті мені пригадалися слова вже покійної Богдани Крушельницької, колишньої голови Союзу Українок Великобританії (відтоді минуло кілька років), яка, після своєї поїздки в Україну, сказала: „Голос крові має нарешті об'єднати всіх українців, незалежно від партійних уподобань, емоцій і амбіцій”.

Я хочу завершити свій виступ чудовими словами з невеличкого, але хвилюючого вірша Ірини Туршин „Ластівка”:

Там далеко за обрієм
є чудова земля,
пахне медом і м'ятою
Україна моя”.

Бережімо ж і захищаймо її!
З святом вас усіх. Слава Україні!

Чому той Клин...

(Закінчення зі стор. 13)

українців. Товариство Української Культури Приморського краю було створене в січні 1991 року, офіційно зареєстроване в червні того ж року. Починаючи з 1992 року, Товариство відродило традицію щорічного проведення у березні Шевченківських днів, яка існувала ще з 1909 року.

Літературні вечори, концерти, Дні української культури в Примор'ї, наукова конференція з нагоди 110-ої річниці початку масового переселення українців на Далекий Схід, V з'їзд українців Далекого Сходу (IV відбувся в 1918 році) — все це безперечні здобутки праці Товариства. До них також належать відроджена газета „Українець на Зеленому Клині” (на жаль, протягом 1993 року змогли видати лише п'ять чисел), та недільна українська школа, яка діяла деякий час фактично всупереч забороні місцевої влади. Однак, з від'їздом частини активістів Товариства в Україну, його діяльність почала згортатись, а в 1996 році рішенням арбітражного суду Товариство й зовсім ліквідували. Нині вся активність проходить біля хору „Червона калина”, створеного в 1992 році. Нещодавно йому присвоєно звання народного. Вітаючи співаків з цією визначною подією, ми передали у подарунок 10 національних костюмів та державний прапор України (від імені Державного Комітету України у справах національностей та міграції), а також книжки, видані Фундацією ім. О. Ольжича та Видавництвом ім. О. Теліги, журнали „Самостійна Україна” та газети „Українське Слово”.

Протистояння крайової та міської влади в Примор'ї не змогло оминути й українських громад. Призначення крайовою адміністрацією керівником української громади генерального директора приватного видавництва „Уссурі” Орисі Бондаренко не додало єдности місцевим українцям. Однак є надія, що стараннями цієї напрочуд енергійної й привабливої жінки нарешті буде зареєстровано українську національно-культурну автономію та відновлено українське книгодрукування.

Постановою губернатора Приморського краю від 14-го листопада 1997 року створено Консультативну раду у справах національностей на чолі з першим віце-губернатором Миколою Садомським. На жаль, у дні нашого перебування у Владивостоці він був у відрядженні. Судячи ж з розмови з керівником департаменту внутрішньої політики, до складу якого входить і Відділ з питань національностей, Товариство українців навряд чи може найближчим часом розраховувати на підтримку місцевої влади. У всякому разі, всі наші пропозиції знаходили дві відповіді: немає грошей, і українці не хочуть...

Серед питань, що найчастіше порушувались громадою — відкриття представництва України (дипломатичного або торговельного). Це справді, крім всього іншого, могло б активізувати місцевих українців.

З невеликими пригодами (каменем від зустрічного авта в нашому мікроавтобусі вибило скло) 20-го червня добралися до міста Спаськ-Дальній. Крім місцевого водія, нас супроводжував Василь Світальський, секретар Товариства Української Культури у Владивостоці. Через особисті амбіції та непорозуміння лідерів в цьому невеликому місті офіційно існує два українські товариства: „Зелений Клин” (голова — Богдан Сисан) та „Зелений Клин — Черемош” (голова — Анатолій Яремчук). Хор останнього з них, „Черемош”, який по суті і є товариством, нещодавно рішенням адміністрації Приморського краю також отримав звання народного. Від 1994 року хор працює при муніципальному Палаці культури „Примор'я”, керівництво якого створило для цього належні умови. Тут же, при бібліотеці, існує й невеликий відділ української літератури з фондом близько 420 книжок, який поповнюється заходами товариства. Вже сам факт того, що цей відділ нараховує 618 читачів (і це в невеличкому місті!) говорить про значний попит на українську книжку. У складі хору діють доросла група (24 особи), дитяча група (16 осіб) та група бандуристів (6 осіб).

Учасники хору — це люди, фанатично закохані в українську пісню. Немало з них, зокрема Наталія Городненко, Зоя Галушко, Ніна і Олександр Трофимові та інші, які живуть вселах району, доїжджають на репетиції хору за 20 і більше кілометрів. А зважаючи на великі затримки з виплатою пенсій і платень, інколи їм доводиться долати такі віддалі пішки. Серед активних учасників хору є й завідувач Відділом культури адміністрації міста Спаськ-Дальній, багатолітній член Товариства „Зелений Клин — Черемош” Олександр Сімчук.

В репертуарі хору — понад сто творів. Це українські народні пісні, пісні українських композиторів і українська клясика, а також пісні, що народилися в наслідку авторського співробітництва Павла та Анатолія Яремчуків. В тому, що в хорі панує повне взаєморозуміння, родинна атмосфера, є велика заслуга його художнього керівника і диригента, самодіяльного композитора Павла Яремчука. Хор користується деякою підтримкою адміністрації міста, але потребує уваги й з боку України. Одна з найболючіших проблем, на яку особливо звертав увагу керівник хору — відсутність спеціяльної музичної літератури, що певною мірою стримує працю над новим репертуаром.

Від'їжджаючи наступного дня зі Спаська-Дальнього, ми прощалися з новими знайомими, насамперед з Павлом Яремчуком та його чарівною дружиною Людмилою, мов з давніми і близькими друзями. Їхня щирість і гостинність запали до душі. Хочеться сподіватися, що ці нові контакти будуть зміцнювати і приносити свої плоди. Запорукою цьому може бути й те, що після наших зустрічей у місті Спаськ-Дальній люди фактично створили жіноче Товариство ім. Олени Теліги, яке очолила Людмила (у Владивостоці за це взялася Адріана Димська, одна із найактивніших членок Товариства, учасниця хору „Червона Калина”).

Повертаючись до Владивостоку, ми не могли оминути Уссурійська. Останнім часом діяльність українського товариства в цьому місті підупала. Однак, як запевнив нас новообраний голова, вона найближчим часом активізується. Нині Товариство нараховує близько 15 осіб, зустрітись з якими, на жаль, не було можливости.

Лише на один день нам вдалося заїхати до Хабаровська — більше часу потребувала дорога (віддаль Владивосток — Хабаровськ, 766 км., потяг „Океан” долає за 13 годин 35 хвилин). Хабаровське крайове Товариство Української Культури „Зелений Клин” існує з жовтня 1922 року. Нині воно налічує близько 200 членів. Голова — Марко Прокопович. При товаристві діють два хори: „Мрія” та „Криниця”. Товариство — одна з небагатьох далекосхідних українських організацій, що мають приміщення для своєї діяльности, яке надало крайове творче об'єднання „Культура”. Об'єднання очолює вихідець з Житомирської области України Й. І. Перевозкін, який за свою працю нагороджений грамотою Міністерства Культури України.

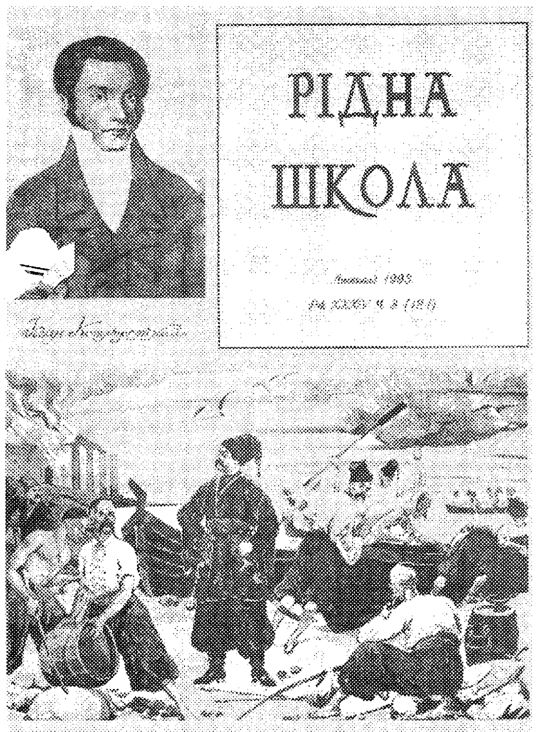
Українські громади Приморського та Хабаровського країв досі переживають процес становлення. Кількість активістів дуже мала. В останні роки єдиною формою і засобом етнічного самовиявлення є українські хори. Можливо, саме ця обставина є однією з найсуттєвіших причин надзвичайно низької активности щодо створення і реєстрації національно-культурних автономій, передбачених чинним законодавством Російської Федерації. Ставлення ж російської влади до національно-культурного відродження українців здебільшого нейтрально-негативне. За таких умов подальша асиміляція може призвести до того, що українська діяспора на Зеленому Клині повністю перетвориться в російськомовну людність. Запобігти цьому можна лише за умови поєднання зусиль українських осередків реґіону з систематичною допомогою державних та громадських структур України і західньої діяспори. Значну підтримку може надати Церква. Головне — для цього є всі правні підстави.

До тепер дуже відчутною є відсутність української літератури, газет.

...Повернувшись додому, я дізнався, що в час нашого перебування на Далекому Сході у Москві відбулося засідання підкомісії з питань освіти і культури змішаної українсько-російської комісії. У проєкті протоколу засідання, підготовленого російською стороною, значилося: „... Українські товариства дістають фінансову підтримку з федерального та місцевих бюджетів. У місцях компактного проживання українців відкриваються національні школи, організується вивчення української мови, видається друкована продукція і ведуться передачі по радіо і телебаченню українською мовою”. Ох, якби ж це було правдою!

Андрій Попок,
Київ

Появилося нове число „Рідної Школи“

Парсиппані, Н. Дж. — В останніх днях минулого 1998 року з друкарні привезли нове число 3(121) журналу „Рідна Школа“ з датою листопада 1998 року, що його тричі в рік видає Шкільна Рада при УККА і Централя Опікунів.

Цим разом журнал появився в новій обкладинці, присвяченій 200-річчю появи „Енеїди“ Івана Котляревського. Зміст журналу, як завжди, цікавий і різноманітний. Найперше читаємо вступ Богдана Лепкого до видання „Енеїди“ з 1922 року, де він стверджує, що цей твір І. Котляревського має „велике не тільки літературне, але й політичне значення“. Він підкреслює, що на цьому творі „виховалися цілі покоління свідомого не українофільства, а українства, а найкращим доказом її вартости може послужити це велике поважання, з яким до неї і до Котляревського ставився найбільший український поет Тарас Шевченко, котрий у своїй оді сказав:

„Будеш батьку, панувати,
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть“.

Крім того, в журналі цілий ряд цікавих статтей нових авторів, як Роксоляни Зорівчак „ З історії англомовної Шевченкіяни: ...“, рецензія Валерія Шевчука на нове видання „Хрестоматії української літератури та літературної критики XX ст.“, допитлива стаття О.В.Гонтара „Чи потрібні катедри українознавства в українських вузах?“, педагогічні поради, шкільні звідомлення про цікаві події в Україні та діяспорі, матеріяли з історії України, вірші та список підручників і адміністративних посібників, виданих Шкільною Радою для українознавчих шкіл.

Річна передплата журналу, котрого редактором є д-р Євген Федоренко, коштує 9.00 ам. дол., одне число 4.00 дол., включно з пересилкою. Замовлення можна надсилати на адрресу Educational Council — UCCA — P.O.Box 391 Cooper Station, New Yopk, N.Y. 10276- 0391

Х.В.- Ф

Презентація компакт-диску з творами Б. Лятошинського у Рочестері

Ініціятори фонду Бориса Лятошинського в Рочестері, Н. Дж., — голова інж. Роман Куціль і заступник Любомир Білик — улаштували презентацію компакт-диску із записками вибраних камерних творів визначного українського композитора. Запросили до участи гостя з Ляс Вегас — композитора, дириґента, президента однієї з компаній компакт-дисків Вірка Балея. Подія відбулася в домі Олега та Татяни Чекіни-Крисів.

Любителі музичного мистецтва прослухали твори композитора, записані в Музичній Школі Істмана університету Рочестер. Їх виконали світової слави скрипаль Олег Криса, славна піяністка Тетяна Чекіна й визначна челістка Наталія Хома, тепер професор університету в Чикаго.

Новий компакт-диску дістали усі, хто дав гроші на його видання.

Головне слово виголосив інж. Роман Куціль. Промовляли також Вірка Балей і Натсуко Самеяма з компанії музичних записів „Тритон“. Інж. Куціль подякував господарям імпрези подружжю Крисам за їхню працю і безкорисливість у виконанні проєкту, виконавцям музики, а також усім присутнім за моральну й фінансову підтримку.

Любов Цегельська

З дідусевих...

(Закінчення зі стор. 15)

колгоспне начальство переміряло по два рази на рік, чи немає в селянина пару кроків зайвих. З живности дозволено було колгоспникові тримати корову, теля, порося й десяток-півтора курей. Кожного дня від господарки носили молоко для держави, раз у квартал — яйця. Самі селяни жили впроголодь. У поле брали з собою картоплину з часником чи цибулею, кварту кислого молока, води криничної або чаю з польових квітів. Все ж кожен дякував Богові, що живе, перебувши ті страхіття, і грів надію в найдальших куточках серця, що мусить щось змінитися й настануть світліші часи.

По неділях збиралися на вечорниці, по черзі в кожній хаті, адже для нашого народу важко обійтися без співанок, танців, коломийок. Ці маленькі забави перетворювалися в культурно-мистецькі вечори з розповідками, піснями, музиками та іграми. А зимою, під час великого посту, дівчата й жінки пряли куделі. Кожна дівчина готувала собі придане — традиційні вишивки, рушники, сорочки, обруси. Так зберігались давні українські обряди, традиції, майстерно замасковані побутовими потребами.

Святим обов'язком було в нашій родині з'їжджатися на свята до хати діда й бабці, і не гасне в моїм серці той особливий вогник, що засвітивсь ще в дуже ранній порі мого дитинства і котрий супроводжує мене в дорогах життєвих, де б не закинула мене доля.

Низький уклін, безмежна вдячність і вірна любов тому мужньому і доброму народові, який гордо зветься українським.

Оксана Булах

Управа Фундації Українського Вільного Університету (УВУ) в ЗСА з осідком в Ню Йорку з приємністю проголошує черговий список жертводавців, ФУНДАТОРІВ, МЕЦЕНАТІВ, ДОБРОДІЇВ та ВСІХ ЧЛЕНІВ ФУНДАЦІЇ УВУ, **висловлюючи щиру подяку за зрозуміння потреби допомоги для одинокої вищої школи, АМБАСАДОРА УКРАЇНИ поза межами Батьківщини.**

УВУ сповнив велику ролю, як по Першій, так і по Другій світових війнах, даючи можливість для великого числа української молоді, набути високу освіту і професію, даючи кваліфіковані **кадри, для еміграції, які понад 50 років ведуть громадську працю на всіх відтинках громадського життя нашого поселення.**

З відновленням вільної України УВУ відгукнувся на нові потреби, широко відкриваючи свої двері для тих, хто бажає поширити своє знання **правдивої історії і культури про УКРАЇНУ, на що не було змоги в поневоленій Україні.**

Управа Фундації УВУ ще раз просить прийняти щиру подяку в першу чергу за моральну підтримку для нас у нашій не легкій, але приємній праці для УВУ і України, як також **і за ВАШІ щедрі пожертви, без яких ми не могли б зреалізувати завдань, які ставить перед нами УВУ, діяспора й Україна.**

Нам приємно поінформувати жертвенну громаду, що Фундація УВУ при ВАШІЙ щедрій допомозі змогла уділити на Стипендії УВУ в 1998р. 115 тисяч долярів, **за що всім нашим жертводавцям складаємо щиру подяку.**

СПИСОК ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ ФУНДАЦІЇ УВУ

д-р Гайда Ігор і Рома, дорівняючий фонд фірми CPC International Inc.	2,000.00
д-р Гайда Ігор і Рома	1,000.00
Сарахман Дмитро і Ірена	1,000.00
Сотник Пилип зі спадку	1,000.00
проф. Рудницький Леонід і проф. Ірена	900.00
Укр. Фед. Кред. Коопер. СУМА Йонкерс, Н.Й.	600.00
Байлак Роман і Анна, дорівняючий даток	500.00
Скробач Стефан і Марія	500.00
д-р Тимкі Степан і д-р Тамара	250.00
Андрусяк Марія	200.00
інж. Пришляк Ярослав	200.00
Барабан Василь і Ольга	150.00
Чорномаз Петро	150.00
Омець Дан, дорівняючий даток	125.00

По 100.00 дол. зложили:
Березовський Ярослав, Галаган Борис, Гелемей Теодор і Марія, Данилишин Мирослава, д-р Дубик Яремій, Ельмік Марія, Іванчук Андрій, Ільчишин Василь і Оля, Кігічак Ігор і Марія, Ковальчук Роман і Аніся, Козак Матвій і Оксана, Кудрик Софія, д-р Леві Ніль і Люба, д-р Матіяшек Петро і мгр Лідія, Мельник Еміль, Михалевич Петро і Ненці, Мізюк Онуфрій і Ірена, Номіч Роман і Кімберлі, інж. Оберишин Ярослав і Галя, Озарків Григорій і Катерина, Пантелюк Йосиф і Олена, д-р Парубчак Стефан і Ольга, д-р Попович Петро і Ірена, Поритко Роман і Галя, мгр Рак Володимир і Нуся, д-р Рожанковський Ярослав, Смайлі Михайло і Анна, Сенчишак Микола і Катерина, Сенькусь Мирослав, Степанків Ярослав і Катерина, Ткачук Ілля і Софія, Феденко Степан і Нуся, д-р Футей Богдан і Мирося, д-р Харкевич Мирослав і д-р Олена, д-р Чубатий Володимир і Анна, Шепелявий Тарас і Юлія, Шрай Джеймс і Катруся Рудницький-Шрай, Чаплій Василь і Ярослава **75.00**, Шило Павло **75.00**.

По 50.00 дол. зложили:
мгр Баран Михайло і Михася, Басько Дмитро і Люба, Бобеляк Дмитро, Галатин Павло і Стефанія, Григорчук Лев і Лінда, д-р Грицак Петро і Рія, Громадський Комітет м. Ютика, Гулич Іван, Деркач Іван і Ніна, Дорож Роман, Ільків Михайло і Марія, Кордуба Дамян, Кизима Микола, д-р Коваль Богдан і Наталія, Кондрат Петро і Марія, Корлятович Степан і Павліна, Крижанівський Марія, Кузик Роман і Наталія, Кулинич Мирослав і Зеновія, Кушнір Леонід і Ірена, Лилак Микола і Марія, Оренчук Володимир, Паньків Стефан і Софія, Пашеснік Ірена, Плескун Анна, д-р Прокоп Мирослав і Люба, Рабарський Василь і Розалія, Рокіцький Едвард, д-р Стецьків Евген, д-р Теребус-Кмета Надія, Токарчук Теодор, проф. Федоренко Евген і Аїда, Цьолко Маріян і Надія, Чорний Стефанія, Небеш Орест і Марія **40.00**, Скробач Константин **40.00**, мгр Онишкевич Ілля і Марія **35.00**.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ з ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

ВЕРЕСЕНЬ —ГРУДЕНЬ 1998 р.

30.00 дол. зложили:
Гординський Ірена, Ротько Степан, Шульга Андрій і Теда.

По 25.00 дол. зложили:
Батіг Володимир і Альма, Бібліотека і Архів св. Володимира (Канада), Борачок Ярослав, д-р Бурбело Григорій, Бурий Тарас і Софія, Винницький Патриція, Вишневецький Ольга, Воробець Теодор, Грицин Михайло і Ольга, Гуменюк Ігор, Гряцький Марія, інж. Жук Іван, Завойський Олександра, Заброцький Олекса і Ольга, Зайн Василь, Іллюк Олександер і Зіна, Кікта Володимир, Клюфас Зоряна, Копистянський Ярослав і Марія, Корнага Мирон і Христина, Кріслатий Семен і Оля, Крупський Корнель і Наталія, Купчинський Марія, Лесик Богдан і Лідія, д-р Лизогуб Володимир, Линн Олекса і Гелен, Луцька Ксеня, Люти-Лютенко Юрій, Майбо Еміль, Мак Петро і Кателін, Масс Семен, Мельник Дмитро і Валентина, Мінцінський Зенон і Дарія, Мирка Г., Михалюк Олександер і Ірена, Мілянич Евстахія і Мотря, Навроцький Юрій і Христя, Недільський Володимир і Світлана, д-р Ничай Степан і Ірена, Новошицький Дмитро,Огаренко Любомира, Огієнко Анатоль і Христина, Ортинський Михайло і Аліся, Павлак Христя, Палюх Микола і Розалія, Пиптик Гелен, Підстригач Леонід і Параскевія, Плешкевич Омелян і Емілія, Покора Богдан і Анна, Полянський Теодор, Почтар Ярема, Прокопенко Павло і Людмила, проф. Романишин Роман і Леся, Рубчак -Єнсен Евгенія, мгр Рудик Марта, Сеньйор Франклін, д-р Серафин Олександер і Зеновія, Серкаж Степан і Марія, Сидоренко Ярослав, Слиж Володимир і Богданна, Стадник Іван і Марія, Стадник Степан, Стельмах Володимир і Марія, Степаненко Галина, Стефанюк Роман і Клавдія, Тарахівський Теодор і Мільдред, Тарнавський Анна, Фекула Іван, Фурда Михайло і Лідія, Шкарупа Іванна, Юрченюк Михайло, Яремко Михайло і Іванна, Яців Лідія.

По 20.00 дол. зложили:
Безубяк Іван і Анастазія, Губач Іван і Анна, Загнійний Ніна, Корженьовський Богдан і Ксеня, Корінець Микола, Костенко Любомира, Лисак Теодозій, Макар Іван, Маслій Микола, Микитин Павло і Надія, Міджак Андрій, Моргун Константин і Варвара, Ніньовський Михайло і Ольга, Олексин Степан, Осташевський Михайло і Анна, ред. Питляр Орест, Половчак Іван і Барбара, Тренза Михайло, Фіцик Василь, Шепелявий Богдан і Христина.

По 15.00 дол. зложили:
Аттон Іван і Марія, проф. Барагура Володимир, Букачевський Ярослав і Ярослава, Варварів Олена, Германський Андрій і Марія, Дуркалець Дмитро і Евдокія, Калинець Іларійон і Дана, Калинович Ольга, Кіналь Михайло, Когут Геральдіне, Кос Анна, Крейер Богдан і Іларія, Кулинич Степан і Галина, Купіна Іван, Лаврин Микола і Надія, Лесик Ігор і Таїса, Лоза Уляна, Лучанко Ярослава, Мандибур Микола і Ріта, Михайлів Володимир і Романа, Міллс Семен, Неприцький Борис і Тамара, Овсіюк Максим, Олександров Михайло і Ірена, Остапчук Анатолій, Палійчук Василь і Оксана, Присяжний Павло і Марія, д-р Процик Володимир і Надія, Савчин Ірена, Самбой Стефан і Мерилин, Семущак Стефанія, Сеник Корнель і Ірена, Сухорський Юрій і Елізабет, Тарапацький Михайло і Оксана, Федак Евген і Теодозія, Шафран Евген, Якимець Андрій, Ярема Степан і Анна, Яросевич Мирон і Дарія.

По 10.00 дол. зложили:
Боббіе Веслей і Ольга, Венгльовський Роман, Весоловський Олег і Йосифа, проф. Гаюк Гліб, Гринда Стефан, Гриньків Володимир і Оля, Дзівак Іван і Анна, Дитиняк Володимир, Жовнір Іванна, Захарія Василь і Юлія, Івашко Мирон і Анна, д-р Кусма Богдан, Левицька Віра, Мачай Іванна, Олійник Володимир і Стефанія, Ромзяк Галина, Салдан Софія, Стефанов Стенлей і Марія, Хома Іван, Шийка Василь і Антоніна.

Нижче 10.00 дол. зложило 7 осіб на суму 38 дол.

Замість квітів в св. п. померлих, родина і друзі зложили пожертви на потреби Фундації УВУ:

Басюк Лєна, в св. п. мужа мгр Емілія	500.00
Савчак Мирослава, в св. п. мужа д-ра Володимира	300.00
Злочовський Северин і Марія, в св. п. батьків Романа і Евдокії Кушнірчук	200.00
Мацюрак Володимира, в св. п. мужа д-ра Андрія	100.00
Пятка Марія, в св. п. сестри Катерини Мелех, яка відійшла у вічність в Польщі	100.00
Храплива Марія, в св. п. мужа проф. Зиновія	100.00
Чорнобіль Анна, в св. п. мужа мгр Романа	100.00
Кобилецький Стефанія, в св. п. мужа д-ра Володимира	50.00
д-р Худьо Богдан і д-р Богданна, в св. п. інж. Нестора Пінковського	50.00
Вітрик Евгенія, в св. п. мужа Павла	25.00
Дячук-Слободян Анна, в св. п. мужа інж. Ярослава	25.00
Папіш Олена, в св. п. мужа Василя	25.00

Завадівський Григорій і Анна, Ярослав, Ірина і Люба в св. п. Андрія і Теклі Мартинців та Івана і Стефанії Завадівських 200.00

У св. п. Теклі Мартинців зложили:

д-р Ліщинецький Орест і Наталя	100.00
д-р Кульчицький Юрій і Дарія	50.00
Ліщинецький Василь і Віра	50.00
Ільчишин Василь і Оля	30.00
Баслядинська Володимира	25.00
Пакуш Евген і Оксана	20.00
Кичун Богдан і Рахеля	15.00

Додаткові пожертви на будову Храму Божої Матері в Зарваниці:

д-р Ігор і Рома Гайда, в св. п. батьків проф. Пилипа Гайда, та о. Ярослава і Люби Княгиницьких	2,000.00
Кордуба Дамян	900.00
Савчак Мирослава, в св. п. мужа д-ра Володимира	100.00
Наум Василь і Стефанія	25.00
Лямпіка Любомира	20.00

В св. п. Марії Іваник, родина і приятелі зложили на будову Храму Божої Матері в Зарваниці:

родина Проскуренко	100.00
Голь Петро	10.00
Андерсон Ірина	10.00
Купровська Анна	10.00
Свіфт Мері	10.00
родина Базар	10.00
родина Возняк	10.00
родина Грицик	10.00

В св. п. Володимира Федоріва на похоронах друзі зложили на будову Храму Божої Матері в Зарваниці:

Павула Лариса	50.00
Макух Григорій	25.00
Гриценко Таня і Григорій	25.00
Кондратюк родина	25.00
Станчак Іван	20.00
Келі Ірина	15.00
Гриценко Маруся	15.00
Добрянський Петро	10.00
Гриценко Петро	10.00
Гриценко Тетяна	5.00
Зеребенко Катерина	5.00

Управа Фундації УВУ має шану проголосити **ДРУГИЙ** список жертводавців на **закуп комп'ютерного обладнання для видавництва при Львівському Державному Університеті ім. Івана Франка.**
(Список охоплює пожертви, які вплинули від 25 вересня до 31 грудня 1998 року).

Фундація „Спадщина" при 1-му Українському Федеральному Щадничому Банку „Певність" в Чикаго	5,000.00
Тір Василь і Галина	1,000.00
Зі спадку о. митрата Мирослава Олешка	1,000.00
Кий Лідія	1,000.00
Поперечний Стефан	1,000.00
д-р Тимків Степан і Тамара	500.00
Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Рочестері	250.00
д-р Рожанковський Ярослав	200.00
Злочовський Северин і Марія	200.00
Бобеляк Дмитро	200.00
Ільків Марія	100.00

Рочий Андрій, збіркова листа

Середович Михайло	50.00
Рочий Андрій	30.00
Ревюк Володимир	25.00
Дмитришин Володимир	10.00
д-р Клюфас Святослав	10.00
Бордун Василь	10.00
Боцонь Тома	10.00
Боцась Микола	5.00
Разом	**150.00**

По 100.00 дол. зложили:
Галатин Павло і Стефанія
д-р Глинський Борис і Уляна
Даниш Орест і Надія
д-р Паламар Михайло і Галина
Пилищенко Слава
д-р Сєрант Іван і Стефанія
Ткачук Роман і Софія
Укр. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Нюарку Н. Дж.
Чернявський Іван

По 50.00 дол. зложили:
Палій Яків і Марія
д-р Пшик Петро
Семущак Стефанія
Токарчук Федір і Розалія
Шашкевич Софія
Яровенко Вадим і Марія

По 25.00 дол. зложили:
Поритко Оксана
Мичковський Любомира
Савка Василь і Патриція
Тарахівський Теодор і Мілдред

Склепкович Олег і Таня	30.00
Романів Богдан	20.00
Пахолюк Ігор і Бріджет	19.00
Добрянський Іван і Марія	15.00
Панкевич Павло і Тамара	10.00

Додаткові пожертви: на видання педагогічної спадщини **проф. Григорія Ващенка,**

Новошицький Дмитро	50.00
Верещак Ярослав	40.00
Абрамюк Василь	20.00

Управа Фундації УВУ щиро дякує шановним жертводавцям, які щедро відзиваються на наші заклики. УВУ при вашій щедрій допомозі сповняв і далі буде сповняти завдання, які накладає на нього БАТЬКІВЩИНА.

З проголошенням ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ УВУ став НАУКОВИМ ВІКНОМ УКРАЇНИ в західний світ, сповняючи важливу ролю в сучасному розвитку і закріпленні МОЛОДОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Фундація УВУ продовжує розбудову „бібліотек і архівів української діяспори" при університетах України.

Завдяки вашій щедрій допомозі Фундація УВУ уділила від 1992 року до 1998 року включно 915,000.00 дол., це є на стипендії студентам з України та діяспори, які стажуються в УВУ і на інші проекти УВУ.

З приємністю інформуємо, що видання Фундації УВУ, які спонзорували наші жертводавці „Масовий морд у Вінниці" і акція „Вісла" є до набуття у Фундації УВУ в Ню Йорку. Замовлення просимо висилати на адресу Фундації УВУ. Кошти книжки і пересилка: „Вінниця" 12.00, „Вісла" 25.00 дол.,

Ваша пожертва сьогодні на студії УВУ — це не тільки успішна і пряма допомога УКРАЇНІ, але і найкращий національний „капіталовклад" у формуванні наукових та професійних кадрів для БАТЬКІВЩИНИ.

Доложім усіх зусиль, щоб ми всі вклали свою цеголку в цю велику розбудову.

Фінансове і моральне забезпечення Українського Вільного Університету дозволить йому продовжувати всеукраїнську місію в розбудові і закріпленні Самостійної Соборної Української Держави.

Всі ваші щедрі пожертви і датки для УВУ, через Фундацію УВУ, чи інші фонди при Фундації УВУ, як Постійні Стипендійні Фонди будуть додані до ваших попередніх пожертв і ви можете відтягнути їх від податку.

Чеки просимо виписувати на UFU Foundation Inc. і висилати на адресу Фундації УВУ в Ню Йорку.

Проф. Петро Ґой — голова
інж. Богдан Качор — фінансовий

Mailing Address:
UKRAINIAN FREE UNIVERSITY
FOUNDATION, Inc.
P.O. Box 1028
New York, N.Y. 10276

Office Address:
UKRAINIAN FREE UNIVERSITY
FOUNDATION, Inc.
43 St. Marks Place
New York, N.Y. 10003

СПОРТ

Редагує Омелян Твардовський

Рясний був рік на медалі

Згідно із статистикою Державного Комітету Спорту України, в 1998 році збірні дружини України взяли участь у 28 чемпіонатах світу — в олімпійських та 9 неолімпійських видах спорту, здобувши 15 медалів, з них 28 (12 золотих, 8 срібних та 8 бронзових) в 11 олімпійських видах спорту, а 127 (37 золотих, 32 срібних та 58 бронзових) — в не олімпійських.

На чемпіонатах світу з олімпійських видів спорту кращі осяги здобули яхтмени — 2 золоті та 5 срібних медалів, плавці — 1 золота і 1 срібна медалі, фехтувальники — 1 золота та 4 бронзові медалі, важкоатлети — 1 золота і 1 бронзова медалі. Видатного успіху досягли велосипедисти, виґравши золоті медалі в дружинних перегонах на треку, та борці вільного стилю, які дружиново перемогли на чемпіонаті Европи і вибороли у першому дружиновому чемпіонаті світу срібні нагороди.

Якщо йдеться про місцевості України, то найбільш успішно в 1998 році виступали спортовці із столиці України — Києва, здобувши 3 золоті, 2 срібні та 4 бронзові медалі в олімпійських, і 3 золоті, 6 срібних, 19 бронзових в неолімпійських видах спроту.

Серед спортових товариств і відомств перед ведуть спортовці Міністерства Оборони — 5 золотих, 4 срібних і 1 бронзова нагорода в олімпійських, та 15 золотих, 9 срібних і 11 бронзових медалів — в неолімпійських видах спорту.

У чемпіонатах Европи 1998 року українські спортовці здобули 170 нагород, у тому числі 46 (12 золотих, 16 срібних і 18 бронзових) медалів в 14 олімпійських, та 124 (40 золотих, 37 срібних і 47 бронзових) медалів — в неолімпійських видах спорту. Серед переможців та відзначених медалістів чемпіонату Европи — представники 18 областей, Автономної Республіки Крим та міста Києва, усіх спортових товариств і відомств.

Серед фізкультурно-спортових товариств і відомств, учасників чемпіонатів Европи, чолові позиції посідає СТП „Україна" — 7 золотих, 1 срібна та 6 бронзових медалів.

На першостях світу серед юніорів спортовці України здобули 120 нагород, у тому числі 20 (9 золотих, 2 срібні і 9 бронзових медалів) у 12 олімпійських видах спорту, та 100 (38 золотих, 33 срібних і 29 бронзових) медалів — в неолімпійських. На першостях Европи юніори України здобули 176 нагород (32 золоті 17 срібних та 28 бронзових) медалів у 13 олімпійських ділянках спорту, та 99 нагород (42 золоті, 21 срібну та 36 бронзових) медалів — у неолімпійських.

Завдяки державній незалежності, усі згадані здобутки спортовців вписані на конто України. Страшно пригадувати, скільки славних перемог українських спортовців в лихі імперської часи пішло на конто Росії... І знову приходить на думку недавно підписаний „договір" між Державними спортовими комітетами України і Росії. Вище подані факти незаперечно свідчать, що українському спортові не потрібна жодна „опіка", особливо російських спортових чиновників.

Українському спортові потрібно якнайскоріше розпочати українізацію своїх кадрів, щоб вони стали повноцінними громадянами Батьківщини, яку репрезентують на світовій спортовій арені. Проголошений „договір" — це хитромудрий засіб, яким буде гальмувати українізацію залишена в Україні російська п'ята колона. Тому з таким задоволенням цей „договір" сприйняв російський уряд...

Найкращі спортовці й тренери 1998 року

Згідно з анкетою київської „Спортивної газети", в якій у ролі респондентів виступили читачі, фахівці та журналісти, до списка найкращих спортовців України 1998 року вибрані (подаємо першу десятку):

1. Денис Силантьєв — плавання. Чемпіон світу на 200 метрівці метеликом. Володар Кубка світу в цій конкуренції. Здобув три золоті медалі на Іграх Доброї Волі. На чемпіонаті Европи в короткому басейні здобув срібну медалю на 200 м., та бронзову на 100-метрівці. (Пригадаємо, Денис, вже розпочав серію змагань за чемпіонат 1999 року, перші два етапи яких, в Едмонтоні, Канада, і Тексасі, ЗСА, спонзорував УСЦАК).
2. Віталій Кличко (Київ) — бокс. Чемпіон Европи серед професіоналів у супер-важкій категорії.
3. Олена Жупина (Запоріжжя) — стрибки в воду. Чемпіонка світу з 10-метрової висоти та в синхронних стрибках (разом із землячкою Світланою Сербіною). Володарка Кубка Европи на 3-метровому трампліні та 10-метровій вишці.
4. Сергій Ребров (Київ) — футбол. Нападник збірної України та столичного клюбу „Динамо". Кращий футболіст України-98, за версією „СГ".
5. Олена Петрова (Суми) — біатлон. Віце-чемпіонка зимової Олімпіяди-98 в перегонах на 15 км.
6. Сергій Голубицький (Київ) — фехтування. Чемпіон світу з рапіри.
7. Руслана Таран (Дніпропетровське), Олена Пахольчик (Київ) — вітрильний спорт. Чемпіонки світу в клясі „470" на реґатах ІСАФ. Володарки золотих нагород Европейського чемпіонату.
8. Віта Павлиш (Харків) — легка атлетика. Чемпіонка Европи, володарка Кубка світу та віцечемпіонка зимових першостей континенту в штовханні ядра.
9. Ігор Разорьонов (Одеська область) — важка атлетика. Чемпіон світу в катеґорії 105 кг.
10. Олександер Багач (Бровари) — легка атлетика. Чемпіон Европи, віце-чемпіон Кубка світу в штовханні ядра.

Ряд українських спортовців з різних ділянок спорту зайняли в цій анкеті дальших 20 місць.

Найкращі футболісти

1. Сергій Ребров — „Динамо", Київ
2. Андрій Шевченко — „Динамо", Київ
3. Олег Лужний — „Динамо", Київ
4. Олександер Шовковський — „Динамо", Київ
5. Павло Шкапенко — ЦСКА (Укр. Армія)
6. Андрій Кирлик — „Металіст", Харків
7. Сергій Попов — „Шахтар", Донецьк
8. Владислав Ващук — „Динамо", Київ
9. Андрій Воробей — „Шахтар", Донецьк
10. Андрій Гусін — „Динамо", Київ

Найкращі тренери

1. Валерій Лобановський — „Динамо", Київ
2. Йожеф Сабо, збірна України з футболу
3. Михайло Фоменко — „Металіст", Харків
4. Валерій Яремченко — „Шахтар", Донецьк
5. Мирон Маркевич — „Карпати", Львів
6. Віктор Колотов — (Олімпійська збірна України)
7. Генадій Лисенчук— (збірна з міні-футболу)
8. Микола Павлов — „Металурґ", Запоріжжя
9. Володимир Безсонов — ЦСКА (Укр. Армія)
10. Віктор Грачов — „Таврія", Симферопіль.

ЦІКАВО ЗНАТИ

Перспективи автомобільного ринку США

При кінці кожного року економісти та директори автомобільних фірм роблять прогнози стосовно автомобільного ринку на наступний рік. Передовими з них є економісти Мишиґенського університету і провідники Дженерал Моторс, Форда та Даймлей Крайслер (колись Крайслер), колишня „велика трійка".

Самозрозуміло, економічний клімат матиме вагомий вплив на автомобільний ринок в США. Існує загальна думка, що в 1999 і 2000 роках економічний ріст сповільниться в порівнянні з 1998 роком. Мишиґенський університет передбачає, що валовий домашній прибуток піднесеться в 1999 році на 1.5 відсотка, а в 2000 році — на 1.6 відсотка, в порівнянні з 1998 роком, якого зріст передбачають на 3.6 відсотків.

Перепитування 29 чільних економістів Національної асоціяції ділових економістів дає більш оптимістичну прогнозу, бо вони передбачають економічний ріст в США на 1999 рік на 2.1 відсотків. Автомобільний ринок протягом наступних років буде під впливом двох важливих чинників, — продовження економічного безладдя в Азії і Південній Америці та психологічною розплатою нового тисячоліття.

Економісти Мишиґенського університету вважають, що безробіття почне зростати в 1999 році і становитиме 4.9 відсотків, а в 2000 році — 5.4 відсотків, в порівнянні з 4.5 відстотка в 1998 році. Інфляція також піднесеться з 0.8 відсотка в 1998 році до 1.5 відсотка в 1999 році і 1.9 відсотка в 2000 році.

Беручи до уваги основні економічні дані, які передбачаються на наступні роки, Мишиґенський університет прогнозує лише мінімальний вплив на автомобільний ринок США, який встановляють в 1998 році на 15.4 млн., 1999 році — 15.0 млн. і в 2000 році — 14.8 млн. штук.

Суміж продукції продовжуватиметься в користь навеликих вантажівок, більших розміром і дорожчих авт та спортивно-утилітарних машин, з яких виробники мають більшу користь.

Передова технологія є на аґенді кожної автомобільної фірми світу. Одначе, фахівці вважають, що електричне авто зможе конкурувати з традиційними моторами щойно за чотири роки. Дехто думає, що не раніше, як за 10 років.

Число юнійних робітників в автомобільній промисловості США постійно меншає і тепер становить біля 750,000, майже половину того, що було 20 років тому. Беручи до уваги продовження ґльобалізації, цей напрям продовжуватиметься.

Наприклад, в корпорації Дженерал Моторс число юнійних робітників десять років тому було біля 370,000, тепер є біля 218,000. Передбачають, що до 2003 року біля 100,000 їхніх робітників піде на пенсію і не всі з них будуть заступлені новими.

Як юнія, так і Дженерал Моторс стараються виплекати більше взаємного довір'я, яке вони втратили в минулому, головно в 1998 році, через довгий страйк.

У 1999 році вигасають юнійні контракти з трьома великими автомобільними компаніями. З огляду на вище сказане, стасовно втрати робочих місць, юнійні провідники будуть аґресивними у своїх вимогах, що може спричинити перерву у виробництві автомобілів.

У 1998 році автомобільні фірми знизили ціни на свої продукти. Вони передбачають, що в 1999 році ціни будуть ці самі, а може навіть дещо нижчі, беручи до уваги різні маркетінґові програми.

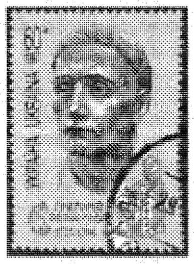
Щоб протидіяти цьому і збільшити заробітки, кожна з автомобільних фірм продовжуватиме скорочення втрат через консолідацію адміністрації, технічного персоналу, зміни продукту та використання нових джерел закупів складових частин.

Головні закордонні конкуренти продовжуватимуть свою експансію на американському ринку.

Автомобільний ринок стане ще більш конкуренційним, ніж тепер, через надпродуктивність і менший попит у Східній Азії, та буде сприятливим для покупців, зі стабільними і навіть зниженими цінами на автомобілі.

Олександер Серафин

На марці — великий українець

До 275-річчя великого українського просвітителя, філософа і поета Григорія Сковороди в Україні випущено поштову марку з його портретом. Юнак з Полтавщини вчився у Київській академії, співав у Петербурзі, подорожував у Европі, був вчителем в колегіюмах Переяслава і Харкова, а потім чверть століття мандрував по Україні, проповідуючи свої погляди серед народу. Завдяки пошті ім'я Григорія Сковороди продовжує мандрівку світом.

„Створив свій власний стиль"

До 150-річчя з дня смерти байкаря Є. Гребінки

В українській літературі байкар Євген Гребінка (1812-1848) посідає визначне місце. Він „надавав своїм пречудовим байкам національний кольорит і створив свій власний стиль" (І. Франко). Народився він на Полтавщині, в маєтку батька, що походив зі старого козацького роду. Любов до літератури в нього виявилася рано — чотирнадцятирічним студентом Ніжинського ліцею почав писати вірші й байки українською мовою. Після військової служби, в Петербурзі, Гребінка головним зайняттям обирає літературу. У 1833 році в пресі появляються його байки, а в 1834 році окремим виданням виходять байки під назвою „Малоросійські приказки" й розходяться з великим успіхом. В них байкар висміює пихате неуцтво, захланність, зарозумілість, картає суспільні неправди, визиск, національне відступництво. Увібравши в свої „приказки" народні традиції, Гребінка використовує досвід Сковороди, Гулака-Артемовського, але його стиль визначається влучними висловами, народними афоризмами й народною мовою, що надає його байкам емоційного, живого характеру. Крім байок, Є. Гребінка писав ліричні поезії, на традиціях народних пісень. В Петербурзі байкар знайомиться з багатьма літераторами, а також з мистцем-малярем І. Сошенком, який познайомив його з Т. Шевченком, і Гребінка заопікувався ним, займався його освітою, заохочував до віршування, брав участь у визволенні поета з кріпацтва. Видаючи альманах „Ластівка", він вміщує там і твори Шевченка, захопившись його талантом і незважаючи на гостру критику альманаху „несамовитим" Бєлінським, який називав українську мову „діялектом простолюддя". Наслідуючи Гоголя, Є. Гребінка пише оповідання й повісті з українського побуту й історії — в 1847-48 роках вийшло вісім томів його прози, дещо перекладено українською мовою. Літературні задуми байкаря увірвала несподівана смерть 15 грудня н. ст. 1848 року. Похоронено його в с. Мар'янівці, де він народився. За совєтів могилу було зневажено, скинено хреста, й лише у 1987 році поставлено пам'ятник в м. Гребінці, а на могилі славного байкаря — його погруддя.

Валентина Юрченко

Нова праця з ранньої історії України

В останніх місяцях 1998 року появився збірник наукових праць сучасного українського історика Олександра Домбровського, (Олександер Домбровський, „Студії з ранньої історії України", збірник праць, Львів-Ню Йорк, 1998, стор. 532, Наукове Товариство імені Шевченка у Львові — Українознавча бібліотека НТШ, ч. 9, Українське Історичне Товариство — історичні студії, том І, нова серія), в якому автор дав широкий огляд ранньоісторичної тематики — від кімерійської доби до часів мандрівки народів, антів і порога доби Київської Руси-України.У книзі розглядаються згадки про землі України в грецькій історіографії, проблеми антропогеографії і геополітики території України в ранньоісторичній добі.

Особливу увагу присвятив Олександер Домбровський титанові української історіографії Михайлові Грушевському, узгляднивши історіографічні концепції нашого найбільшого історика та основні принципи його історичної схеми, згідно з якою ранньоісторичний процес русько-українського Півдня розвивався самостійно відмінно від процесу фіно-монголо-московської Півночі. В тому ж аспекті Ол. Домбровський інтерпретує етногенетичний процес українського народу.

Збірник історика Олександра Домбровського — це видатний вклад в скарбницю української історичної науки.

Пресове бюро Українського Історичного Товариства

Допоможіть навчити капелянів!

Дорогі брати і сестри!

Івано-Франківський теологічно-катехитичний духовний інститут готує викладачів релігії та капелянів армії України, що має важливе значення для становлення незалежної Української держави. Тепер в інституті навчається 350 студентів з різних областей України, як також з Росії та Білорусі. Наш інститут не має державного фінансування, а працює завдяки добровільним благодійним пожертвам приватних осіб і організацій.

Держава передала інститутові три будинки, які потребують ретельного ремонту. Ми будемо дуже вдячні за вашу благодійну допомогу для ремонту приміщень інституту.

Д-р Софрон Мудрий,
ЧСВВ,Ординарій
Івано-Франківської епархії,
ректор духовного інституту.

ДО ШАНОВНИХ АВТОРІВ "СВОБОДИ"

Ласкаво просимо всіх, хто дописує до "Свободи", підписувати свої матеріяли **власноручно**, подавати адресу і **ОБОВ'ЯЗКОВО ЧИСЛО ТЕЛЕФОНУ**. Це допомагає редакції швидко уточнити ті місця у ваших дописах, які викликають у нас запитання або коли не можемо відчитати тексту. Щиро дякуємо усім авторам за безцінний вклад у зміст і різноманітність тем нашої газети.

СКУ росте...

(Закінчення зі стор. 8)

йняв нові території: прийняв у члени нові організації: з Росії, з Литви, навіть з Югославії.

І як вибух незалежної неньки-України, так і поширення свого панування, СКУ не коштувало ні краплі крови: Об'єднання Українців Росії, Союз Русинів і Українців Югославії, Громада Українців Литви, Українське Земляцтво Естонії, Українська Громада Латвії, Спілка Українців Придністров'я (Кубанська Українська „Просвіта", Товариство Українців Тюменської области „Єдина Родина", Товариство Української Культури Приморського Краю). Це сталося рік перед скликанням Конґресу.

Цей ріст-переріст завершився VII з'їздом Світового Конґресу Українців у Торонто, який тривав від 2 до 6 грудня 1998 року. Напередодні кінця цього з'їзду відбувся величавий бенкет. Чому бенкет величавий? Бо члени проводу СКУ одні одних величали.

Новий президент СКУ Аскольд Лозинський з ЗСА і президент Конґресу Українців Канади Євген Чолій — нова еліта — обидва адвокати — внесли „постмодерний" спосіб „величання". Один на одного посередньо спрямували жарти про свої професії. Тож варто бодай по одному розповісти.

Е. Чолій: — Був собі адвокат, працював, заробляв, і нараз згинув в автомобільній катастрофі. При брамі питається св. Петра: „Чому Ти мене покликав сюди у такому молодому віці? Я ще міг би був прислужитися громаді." „Чекай, — відповідає спокійно св. Петро, — я принесу наші рекорди". Несе грубу книгу й показує адвокатові: „Дивись, тут всі твої рахунки клієнтам. Згідно з підрахунком на нашому небесному комп'ютері, ти прожив уже 103 роки".

А. Лозинський: — Були-жили три брати — адвокат, священик і лікар. І називалися Чолії. Летіли на форум до неньки України, їхній літак розбився і всі три опинилися на маленькому острові, довкола котрого юрмилися голодні акули. Як врятуватися? І врадили: треба котромусь з нас поплисти до берега, щоб повідомити про катастрофу. Радять: хто? Голоситься лікар. Не годяться, бо якщо хтось з них захворіє, то хто дасть першу допомогу? Голоситься священик. Ні, бо як хтось вмиратиме, то хто запевнить його найсвятішими тайнами? Лишився адвокат. Нема ради. Він плигнув у море, і — о диво! Акули, замість кинутися на нього, розступилися, роблячи йому чистий шпалір, якби цісареві на параді. Найстарша з акул приплила до берега. „Що ся діє? — питається священик. — Ви його зовсім не чіпаєте, а що більше, віддаєте йому почесть". „Це ми зобов'язані робити з професійної солідарности!" — зрезигновано віддаляючися, сплеснула об хвилю акула.

У своєму заключному слові Аскольд Лозинський серйозно пообіцяв докласти усіх зусиль, щоб допомогти Україні закріпити незалежність та стати могутньою й просперуючою державою. Але й ставив до властей України певні вимоги: „Будемо впливати на політику наших урядів відносно економічної допомоги. Бо ми велика сила — нас 20 мільйонів в діяспорі".

Бенкет — це величавий фінал! І тому наприкінці відзначено медалею св. Володимира декількох українців, між ними поетку Ліну Костенко. „Менших" діячів відзначено тільки грамотами. Деяких „запізно", бо посмертно.

Однак, повернімося до попередніх днів з'їзду — хоч не таких величавих, як бенкет, але важливих. Всі наради, слід підкреслити, велися українською мовою, без перекладачів. Чи всі все зрозуміли, не важливо.

Отже, прийшло до вибору одного президента. Спочатку було кількох охочих на пост президента, як кружляли позакулуарні чутки. Була „праця" Номінаційної комісії, і врешті „випрацювала" одного кандидата — Аскольда Лозинського. (Всі інші порезигнували — і це теж щось значить). А. Лозинський навіть не плянував кандидувати, бо очолював Український Конгресовий Комітет Америки (УККА). Але коли пост президента УККА погодився перебрати Юліян Куляс (теж адвокат з Чикаго) А. Лозинський погодився. І його вибрано майже одноголосно.

Як Ю. Куляса поспитали, чи на наступний з'їзд СКУ буде одна центральна репрезентація з США, він неясно відповів, як віщун, що через п'ять років вищі сили здійснять об'єднання. (Для забуваючих і незнаючих слід пригадати, що в США існує дві централі-надбудови громадських організацій — Український Конгресовий Комітет — УККА (бандерівський) і УАКР — Українська Американська Координаційна Рада (громадська, яка вже постаріла). Обидві є членами „вийнятково прийнятими" до СКУ). Переговори про „об'єднання" і „єдність" велися роками, без успіху. Чому? Бо між людьми „єдности" не було, нема і не буде. Навіть янголи в небі збунтувалися проти єдиної „єдности", то що говорити про людей, а ще українців. Кожний хоче з щирого серця „єдности"... під його крилом, і таких закликів до „єдности" чули й чуємо безконечну кількість. Навіть молимося: „Боже, нам єдність подай". А в нас, особливо в Україні, треба консолідації і творення політичних бльоків з метою здобуття влади.

У такому сенсі говорив у своїй доповіді на 2-ій пленарній сесії Іван Драч про дії національно-демократичних сил в Україні: щоб виграти війну, треба різним партіям об'єднатися в одну армію, а не в одну партію...(Він був під „конгресовим вогнем" за головство Т-ва „Україна", яке було агенцією КДБ і ще й досі не сказало sorry за свою совєтську діяльність; і за „дезорганізований" II Світовий Форум Українців у Києві 1997 року, на якому він знов очолив Українську Всесвітню Координаційну Раду).

На чотирьох сесіях круглих столів — усі від 9-ої год. ранку до 5-ої по полудні — ішлося на преважливі теми: „Сучасні питання українських національних Церков", „Українська діяспора на перехідному етапі", „Роля і завдання СКУ на новому етапі", „Діяспора і Україна". При кожному „столі" сім-дев'ять доповідачів. До того Конґресова сесія Спортової централі СКУ та Комісія українських молодечих організацій...

Увечорі ще третя пленарна сесія з двома доповідями й підсумками круглих столів. Що вибирати? Тож я скакав куди міг, аж у голові затуманилося. На з'їзді журналістів рішено створити Всесвітню Спілку Журналістів, включно з членством з України. Цікавіша була сесія Спортової комісії. А це тому, що виступили представники з Австралії. В Сіднею відбудеться Олімпіяда в 2000 році, й вони добре підготовляються. Навіть добилися того, що гроші, які буде посилати Україна, будуть переходити через українську кредитову спілку, а не через австралійський банк. Теж поставили Олімпійському комітетові України вимогу, щоб латинська транскрипція імен і прізвищ була українська, а не „малпована" з російської мови. Спортову комісію очолила Лариса Барабаш-Темпл з Атланти, США, яка перебрала олімпійський смолоскип під Всеволода Соколика.

На „круглому столі" (всі столи були прямокутні) „Сучасні питання українських національних Церков" — народ забив залю і не було де сісти. Архиєпископ закликав, щоб писати листа й впливати в справі підтримки національної Церкви в Україні до Президента Л. Кучми.

— Як ми з діяспори можемо впливати на Президента, коли ми не даємо йому фінансової допомоги й не маємо голосу у виборах в Україні? — спитався один з авдиторії. — Президент запросив київського митрополита Московського патріярхату, щоб посвятив наріжний камінь у запланованій будові церкви в селі його народження. На нього найбільший вплив має його дружина, а вона не ховається з своїми майже фанатичними проросійськими політичними й церковними переконаннями.

У третій пленарній сесії доповідав голова Союзу Українців Росії Олександер Руденко-Десняк: „Українська діяспора в Росії". Нема чимось похвалитися. Російські власті не тільки не підтримують української меншини, але й перешкоджають в різні способи, щоб не допустити до її організованости.

Мабуть, добре представить цю ситуацію наступний факт (а може, це тільки вигаданий анекдот?). На ще одній президентській зустрічі в Москві Єльцин почав докоряти Л. Кучмі, що російська меншина в Україні не має як слід забезпечених прав, невдоволені російські школи і т. п. Навіть завжди чемному Кучмі було забагато, і він запитався: „Ізвініте, Борисе Миколайовичу, а скільки є українських шкіл в Росії?". І Єльцин замовк, бо в Росії нема ні одної української школи.

Іван Драч підкреслив, що росіяни ніде не почуваються меншиною, а навпаки — поводяться як провідна кляса. То ж не дивно, що чуємо часто, що в Україні найбільша меншина — це українці.

У своїй доповіді „Становище українців, виселених з Закерзонського краю" голова Об'єднання лемків у Польщі Александер Маслей з'ясував, що українці далі дискриміновані. Нема урядової допомоги, брак шкільних підручників, і, як у Словаччині, протиукраїнські сили стараються в різний спосіб „русинувати" українців. А. Маслей підкреслив, що українців у Польщі, та й у Словаччині й Румунії, не слід зачисляти до діяспори, бо вони автохтони, котрі живуть на своїх землях віками.

Було два полуденки — у четвер і п'ятницю. У четвер промовляв прем'єр провінції Саскачевану Рой Романов. (Він почав свій виступ українською мовою). Його батьки із Стоянова на Львівщині, приїхали до Канади в 1920-их роках. У 1991 році Рой став прем'єром Саскачевану, відвідав Україну й село його батьків, і ніколи не забуде сердечної гостинности. Підписав з Україною декілька договорів. Порадив користати з багатокультурної політики Канади й, на свому прикладі, стреміти до інтеграції, а не асиміляції. Слід брати участь у всіх сферах життя, бути присутнім там, де вирішується важливі державні справи, бо тоді матимемо силу й зможемо багато зробити для себе, своєї громади й Української держави. Він був один з тих, які радили прем'єр-міністрові Канади Жанові Крет'єнові відбути офіційну візиту в Україну.

Світова Рада кредитових спілок обрала головою Богдана Лешишина з Торонто. Канадський уряд призначив кілька мільйонів долярів на поширення кредитових спілок в Україні. На жаль, досі Верховна Рада ще не схвалила відповідного законодавства — ліві сили бояться такої організованости народу — а діє на основі Президентського указу з 20 вересня 1993 року. Зареєстровано сотні кредитівок, а діяло на 31 березня 1988 року 54 — обласних і районних. По селах відкриваються відділення районних кредитівок. (Цікаво відзначити, що активістами в організуванні кредитівок є жінки й вони становлять велику більшість членів).

На полуденку, який зафундувала Світова Кооперативна Рада, уступаючий голова заявив, що вона дасть дотацію півмільйона долярів на СКУ, якщо він приєднає 250 тисяч нових членів. Велика сума? Але коли поділити доляри на членів, то випаде аж по 2 доляри (!) на кожного нового члена!

Теж засідали: Комісія людських і громадських прав, Світова Рада суспільної служби і Світова координаційна виховно- освітня Рада.

Мали відбутися наради українських комбатантів, але світова Рада українських комбатантських організацій ще в 1997 році розв'язалася. Ветерани склали резолюцію-звернення до Президента й Верховної Ради України, щоб визнати кол. вояків 2-ої світової війни, які боролися за державність України, незважаючи, в яких арміях вони були, як повноцінних ветеранів. Досі їх трактують на основі ще совєтського законодавства (17 квітня 1991 року) як „зрадників вітчизни", тобто неіснуючого СРСР.

Резолюції приймала Резолюційна комісія майже до „останньої хвилини" — від усіх і вся. Їх читали делегатам, які відкинули тільки одну: звернення до Московського патріярха, щоб він визнав Українську Православну Церкву.

В неділю відбувся концерт найкращих мистецьких сил Торонто.

Світовий Конгрес Українців має нову „відмолоджену" президію: Аскольд Лозинський — президент, перша заступниця — Марійка Шкамбара, скарбничка — Христина Бідяк, генеральний секретар — Віктор Педенко, Василь Самець — 3-ий заступник голови й фінансовий секретар. Перші три — вихованці СУМ-у, а два інші — православні. Друга заступниця голови — голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Оксана Соколик. (Це, так би мовити, „родинний спадок", бо її муж Ярослав був генеральним секретарем у попередній каденції).

Щодо делегатів. Було їх зареєстрованих 192 із 17 країн, на 92 менше, ніж на VI з'їзді СКУ. Чи виконуватиме задовільно СКУ так багато на себе взятих завдань на таких величезних просторах, включно з Україною, такими малими людськими ресурсами й обмеженими фінансами?

На з'їзді панував оптимізм — а клич „Сильна діяспора — сильна нація" не залишав місця на сумніви. Все таки, здається, навпаки —діяспорі дуже потрібна поміч сильної України. Однак, як заявив І. Драч, в Україні інші відносини, а її столиця не в Торонто.

Роман Колісник

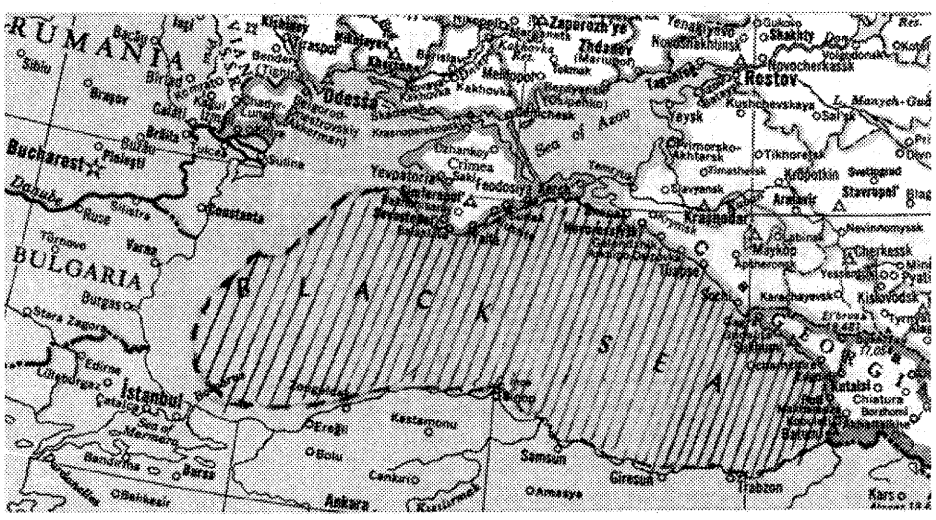
Таємниці Чорного моря

Близько 2 мільйонів років тому Чорне і Каспійське моря були сполучені протокою, що проходила через теперішню Калмикію. Прісноводні, мілкі моря були озерами, бо не мали сполучення з океаном. У зв'язку із тектонічними рухами земної кори протока зникає, вода з моря починає витікати в Середземне море, але не через Босфорську протоку, а через річку Сакаря, що лежить на схід від Босфору. Це відбувалося близько 10,000 років перед Христовою ерою.

Впродовж наступних тисячі років клімат міняється, настає посуха, рівень води в Чорному морі починає спадати. Вода й надалі залишається прісною. Рівень зменшився до того, що Озівське море стало сушею, великі річки Дунай, Дніпро, Дон прокладали до моря глибокі каньйони.

Приблизно у 5600 році до Християнської ери рівень вода в Середземному морі піднялася майже до теперішнього рівня. Солона вода почала текти через теперішню Босфорську протоку, тодішню долину між Европою і Азією, поглиблюючи долину аж до суцільного каменя. Величезний водоспад, у 2.000 разів більший від Ніягарського, почав наповнювати Чорне море, що лежало приблизно на 350-400 футів нижче рівня Середземного. Щодня рівень води в Чорному морі піднімався на 6 інчів, а за кілька років його площа збільшилася на 30 відсотків або на 60,000 квадратових миль. Чорне море стало таким, яким ми бачимо його на сучасних географічних картах.

Ці відомості походять від наукової експедиції з дослідження Чорного моря, яка у 1993 році, обстежуючи морське дно, намул, фльору і фавну, особливо морські черепашки, підтвердила тезу про підвищення рівня Чорного моря. Під досить мілким шаром намулу, на морськім дні вчені знаходили прісноводних черепашок, а вище них — черепашок солоноводних. На основі радіоактивного розпаду вуглецю було встановлено, що вік солоноводних черепашок був близько 7500 років. Американські науковці Вілліям Раєн й Волтер Пітман провели багато інших дослідів, які підтверджують попередні спостереження. Вони намагаються довести, що, у зв'язку із затопленням суші, землеробство, яке було поширене на терені нинішньої північної Туреччини, перейшло на північ й захід від Чорного моря. Вчені хочуть довести, що породило переказ про біблійний потоп.

На мапі Чорного моря показано його площу 8000 років тому.

Хочу нагадати, що Трипільська культура неолітичного періоду була поширена на території України, Молдови і Румунії у V-III тисячоліттях до народження Христа. Цілком можливо, що розвиток землеробства на тих землях викликаний затопленням Чорного моря.

Відомості про історію Чорного моря я збирав впродовж двох років з публікацій „New York Times", у науковому журналі "Science" і журналі „Archeology".

Євген Кальман,
Форт Колінс, Кольорадо

Річниці старовинних міст

Вихідці з Калуша і Галича мають нагоду пригадати рідні міста завдяки пошті України, яка видала ілюстровані конверти до річниць цих поселень.

Калуш має вже 560 літ, перша згадка про нього походить з 1439 року. Місто на ріці Сивці, притоці Дністра, розвиває свій промисловий і культурний потенціял завдяки великим покладам калійної та кухонної солі, верстви якої сягають 60 метрів товщини. Калійну сіль видобувають в копальнях. Автор поштового конверта художник М. Гаталевич зобразив на ньому герб міста і Народний дім в Калуші.

Конверт до 1100-ліття Галича намалював художник Г. Клещар. Це місто на Дністрі колись було столицею Галицько-Волинського князівства, заснованого Романом Мстиславовичем і уславленого за часів Данила Галицького. Старовинний герб прикрашає поштовий конверт.

Москва без Леніна

Мавзолей Леніна у Москві зачинено на півтора місяця, бо тіло вождя пролетарської революції 1917 року має пройти чергове переконсервування. Але і без праху „вічно живого Леніна" Москва усе ще має 50 його пам'ятників. Найвищий з них сягає висоти шестиповерхового будинку і стоїть на Жовтневій площі.

В КІНЦІ НОМЕРА

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Цигарки вбивають музику

Нікотин притуплює слух людини. До такого висновку дійшли швайцарські лікарі, які обстежили 97 музикантів симфонічного оркестру і зробили несподіване відкриття: ті з них, які багато палять, мають діяпазон сприйняття звукових частот на 500 Герц вужчий, ніж ті, які не захоплюються цигарками.

Риба поліпшує кровообіг

Продукти з риби покращують кровообіг та запобігають згущенню крови, тому що у свіжій рибі міститься чимало калію і мало натрію, а це стабілізує кровяний тиск. Рибні зупи корисні при зниженій кислотності шлункового соку. Але, готуючи рибу, не пересолюйте її, аби не активізувати натрій. Також треба мати на увазі, що рибний відвар не рекомендується при сечокислому діятезі, жовчокам'яній хворобі, подагрі та захворюванні печінки.

Світлої пам'яті Стефанії Бернадин-Олійник — патріотки і мистця

В день 25 листопада 1998 року відійшла у вічність св. п. Стефанія Бернадин, родом Олійник.

Народилася 18 червня 1917 року в Ліщині, Бібрецького району на Львівщині, в родині о. Олійника. Ще малолітньою втратила батька. Залишилась мати-вдова із трома малими дітьми. Нелегкою була їхня доля. Це ж бо був час польської окупації Західньої України. Митрополит Андрей Шептицький по-батьківськи заопікувався вдовою і сиротами. Покійна вступає до гімназії Сестер-Василіянок у Львові. Успішно закінчує її іспитом зрілости-матурою і йде на філософічні студії у Львівському університеті. Тут вона познайомилась із Ярославом Бернадином і згодом вийшла за нього заміж. У Львові народилась їхня доня Зірка. З наближенням Червоної армії в другій половині серпня 1944 року покидають Львів. Перші післявоєнні роки минають у Німеччині, а згодом родина пере'їздить до США — спочатку до Балтімору, а за деякий час — до Філядельфії.

У Філядельфії Стефанія і Ярослав поринули у вир громадської праці. Згодом д-р Я. Бернадин стає організаційним референтом СУК „Провидіння", а Стефанія, маючи вроджений мистецько-малярський талант, вступає до Академії Мистецтв і з успіхом закінчує вищі студії. Відтак вона бере участь у збірних мистецьких виставках і влаштовує індивідуальні виставки своїх творів. Весь дохід від виставок віддає Сестрам-Василіянкам.

Покійна відіграла дуже активну ролю як голова Організаційного комітету з'їздів (1964, 1980) професорів і учениць гімназії Сестер-Василіянок у Львові, цієї чи не найкращої української виховної інституції для дівчат в Західній Україні.

Покійна належала теж до Редакційної комісії, якої головою був д-р Лев, і яка, на доручення Першого з'їзду, зібрала матеріяли для „Пропам'ятної Книги гімназії Сестер-Василіянок у Львові".

Покійна була однією з членкинь-засновниць відділу ОЖ ОЧСУ, членом Головної Управи ОЖ ОЧСУ, довгий час — секретаркою СФУЖО та членом редакції журналу „Українка у світі".

Під кінець 1980-их років Ярослава з чоловіком переїхала до Вайлдвуду. Там допомагала своєму чоловікові організувати церковний комітет і фінансову базу релігійно-духовної опіки для мешканців Вайлдвуду.

Парастас по покійній відправив Владика Володимир 29 листопада, а Богослужба і похоронні обряди відбулись 30 листопада 1998 року.

Прощальні слова після Парастату виголосили: від Відділу ОЖ ОЧСУ — Люба Сілецька, від СФУЖО — д-р Н. Пазуняк, від Марійської Дружини — Анастазія Сагата, від мешканців Вайлдвуду і церковного комітету — Ірена Коза.

На поминках, які відбулись після похоронних обрядів на приходстві церкви св. Михайла, від близьких і друзів покійну прощав д-р І. Скальчук, який зробив підсумок довголітньої громадської праці покійної, активної громадянки, великої патріотки та талановитого мистця. Промовляли шваґер Юліян Бернадин і доня Зірка, яка подякувала від себе, внучки Тамари і від цілої роди ним всім присутнім на поминках, учасникам похорону, жертводавцям на Службі Божі, на УККА та на Семінар Богословських Студентів.

Іван Скальчук

Ділимося сумною вісткою, що у Філядельфії, Пенсильванія, 23 січня 1999 р. відійшов на Вічну ватру

бл. п.

пл. сен. керівництва

ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК

Лісовий Архидідько Ляуфер

Нар. 1 січня 1938 р. у Львові.

Член Пласту від 1947 р. Примірний юнак-гуртковий, курінний братчик, пластун скоб. Непересічно активний старший пластун-осередковий УСП, зв'язковий куреня юнаків, впорядник гуртка, член Кадри Виховників, член Станичної Старшини у Філядельфії, комендант таборів. Визначний пластун сеніор.

Член III Куреня УСП і УПС „Лісові Чорти" від 1957 р., число Реєстру 188; Лицар Ордену Лисячого Хвоста. Вибираний на пости — курінного писаря, судді та курінного III. Куреня УСП, опісля вибираний на пости курінного судді та курінного III Куреня УПС. В 1984-1987 р. виконував функції Голови Коронної Ради Великого Племені „Лісових Чортів".

Висловлюємо наше найщиріше співчуття дружині Зені та дітям. Пам'ять про нього буде завжди з усіма нами, а в Лісовій Премудрості, в Таїнствах Творця усього видимого і невидимого він — вічний.

III. Курінь УСП і УПС „Лісові Чорти"

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 25 січня 1999 р. на 92-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ОЛЬГА ФОСТЯК

з дому АКСЕНТІЙ

нар. 17 квітня 1907 р. у Вашківцях на Буковині.

ПАНАХИДА відбулася 26 січня 1999 р. в похоронному заведенні Фусило і Воррен в Менвил, Н. Дж.

ПОХОРОН відбувся 27 січня 1999 р. з церкви св. Арх. Михаїла в Менвил, Н. Дж., а відтак на українському православному цвинтарі св. Андрея Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

дочка	— МАРТА ДАНИЛЮК
внуки	— ОЛЕГ з дружиною ТУНЕЮ
	— АНДРІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ
правнучка	— ЛЕСЯ
тіточні сестри	— ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА з родиною
	— ІВАННА КРУШЕЛЬНИЦЬКА в Україні
тіточний брат	— д-р ЗЕНОН КАРАТНИЦЬКИЙ з сином д-ром АДРІЯНОМ
шваґерка	— ЯРОСЛАВА ЛАБКА
родини	— ФОСТЯК, МИЦИК, МИКИТИН

Просимо про молитви за душу покійної.

Замість квітів в пам'ять покійної просимо складати пожертви на допомогу сиротам в Україні через фонд при СУА або на Український Музей в Ню Йорку.

В 40-ИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

інж. МИКОЛИ КУНИНСЬКОГО

Нашого улюбленого, найдорожчого МУЖА, БАТЬКА, ДІДА й ВУЙКА

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

16 лютого 1999 р.:

в Люрді;
в Римі;
в Ню Йорку, в церкві св. Юра;
в Асторії;
в Чикаго, в катедрі св. Миколая;
в Гемтремку, в церкві Непорочного Зачаття.

Просимо про молитви за душу нашого найдорожчого МИКОЛИ.

Вічна йому пам'ять!

Родина Кунинських

Ділимося сумною вісткою, що 21 січня 1999 р. відійшла у вічність на 80-му році життя

бл. п.

ХРИСТИНА з ТЕРЛЕЦЬКИХ ВОЄВІДКА

Залишила в глибокому смутку:
сина — ІГОРЯ з дружиною МАРТОЮ
дочку — МОТРЮ з мужем РОМАНОМ СЛОНЕВСЬКИМ
внуків — КАТЕРИНУ СЛОНЕВСЬКУ
— МИХАЙЛА з дружиною ГАЛЛІ СЛОНЕВСЬКИХ
— КОНСТАНТИНА ВОЄВІДКУ
сестру — ТЕТЯНУ з мужем ОМЕЛЯНОМ АНТОНОВИЧЕМ

В пам'ять покійної замість квітів просимо складати пожертви на будівельний фонд Собору Святої Родини у Вашінгтоні, Д.К., Український Музей у Ню Йорку, або Товариство КЛК.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДИ відбулися в суботу 23 січня 1999 р. у Мирфі'с Фюнерал Гом у Арлінгтоні, Ва., та в неділю, 24 січня 1999 р. у заведенні Литвин і Литвин у Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужені 25 січня в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж. та на цвинтарі св. Андрея Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою, що у місцевості Свідніца, Валбжиського воєводства в Польщі, на 100-му році життя 29 січня 1998 р. відійшов на Вічну Ватру

бл. п.

ВОЛОДИМИР МУРСЬКИЙ

Лісовий Архидідько Мурмурандо

Нар. 7 серпня 1898 р. у Львові. Член Пласту від юних літ, пластун скоб, один з членів-засновників Куреня „Лісові Чорти" з 1922 р., число Реєстру 6, іменований Лісовим Архидідьком в 1926 р.

Учасник численних мандрівок в Карпатах, член булави водно-мандрівного табору 50-го Ремісничого Куреня УПЮ на Волинь в 1929 р., учасник водної мандрівки Лісових Чортів на Полісся в 1930 р. На кожній мандрівці мав із собою мандоліну „Магдусю", все знаючи, коли і яку коломийку заграти.

Особливо активний в пластовому табірництві, член булави всіх інструкторських таборів на Соколі від 1926 р. до 1930 р., відомий як добрий організатор веселих ватер, в 1930 р. відзначений Верховною Пластовою Командою за непересічну пластову діяльність.

Висловлюємо наше найщиріше співчуття родині.
Пам'ять про нього буде завжди з усіма нами, а в Лісовій Премудрості, в Таїнствах Творця усього видимого і невидимого він — вічний.

III КУРІНЬ УСП і УПС „ЛІСОВІ ЧОРТИ"

Ділимося сумною вісткою з приятелями та знайомими, що 21 січня 1999 р. на 87-му році життя з Волі Всевишнього відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, ДІДО, ШВАГЕР і ВУЙКО

бл. п.

д-р вет.

ВАСИЛЬ МАЛИНОВСЬКИЙ

нар. в Івачеві, пов. Зборів

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 23 січня 1999 р. в катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо і поховано його на цвинтарі свв. Петра і Павла біля дружини Софії, з дому Оришкевич.

Залишені в смутку:
доні — АРЕТА ПОЛЯНСЬКА з мужем ЮРІЄМ
— ТЕРЕНЯ РАКОВСЬКА з мужем ЮРІЄМ
внучки — НАТАЛКА, ЛАРИСА, ТАМАРА ПОЛЯНСЬКІ
родини — ДМИТРА МАЛИНОВСЬКОГО
— РОМАНА ҐЛУХА
— д-ра ОСИПА ОРИШКЕВИЧА
— д-ра РОМАНА ОРИШКЕВИЧА
— ЯРОСЛАВА ОРИШКЕВИЧА
— СУЗАННИ ТЕЛІШЕВСЬКОЇ
— ЗОЯ ОРИШКЕВИЧ
— о. д-р ОСТАП ОРИШКЕВИЧ
— д-ра ЮРІЯ ОРИШКЕВИЧА
— д-ра ЯРОМИРА ОРИШКЕВИЧА
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 20 січня 1999 р. несподівано відійшов у вічність на 70-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ВУЙКО і ДІДО

бл. п.

ЯРОСЛАВ ЙОСИФ ТУРЯНСЬКИЙ

нар. 1 березня 1929 р. у Коломиї, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу 23 січня 1999 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Тлінні останки були перевезені на вічний спочинок на цвинтар св. Апостола Андрея Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишив:
дружину — ТАЇССУ
дочку — МОТРЮ з мужем ЮРІЄМ МИХАЙЛЮКОМ
сина — РОМАНА з дружиною ЕЛІЄЮ
внука — ГРИГОРІЯ
брата — ІВАНА з дружиною ЛЮБОЮ і сином ЮРІЄМ
вуйка — ВОЛОДИМИРА РОНДЯКА з дружиною ІНЕС
швагерку — ІРЕНУ СИГАЛІВ
кузинів — РОМАНА і ЛЯЛЮ РОНДЯК з родиною
— ПЕТРА і ЛИН РОНДЯК
— ЮРІЯ ПОЛЯНСЬКОГО з дружиною БОЖЕНОЮ і дочкою ЮСТИНКОЮ
— БОГДАНА і МАРІЮ ПОЛЯНСЬКИХ з родиною
— ДАРІЮ і ЛУЇС РІВЕЛА з родиною
— СЛАВКА НЕБЕЛЮКА
— ОРЕСТА ПОПОВИЧА
— ІГОРА і ДАРІЮ ЗЕЛИК з родиною
— РОСТИСЛАВА КУЗЬМИЧА з родиною
ближчу і дальшу родину в Америці і Україні.

В 40-ий ДЕНЬ, 27 ЛЮТОГО 1999 р.

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах:

св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. о год. 5-ій пополудні;
св. Тройці в Сілвер Спрінг, Мериленд, о год. 8:30 рано.

З сумом повідомляємо, що 30 грудня 1998 р. відійшла
на Вічну Ватру пл. сен. керівн.

бл. п.

ЯРОСЛАВА ЦІХАНСЬКА

колишня станична Філядельфії, Па. та довголітня голова
Станичної Ради в Кергонксоні, Н.Й.

Родині подруги Ціханської складаємо глибокі співчуття.

Вічна їй пам'ять!

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВО-ВИХОВНЕ ТОВАРИСТВО
„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" в Нюарку, Н. Дж.
ділиться зі своїми членами і прихильниками сумною вісткою,
що 20 січня 1999 р. несподівано відійшов у вічність колишній член Товариства
і Управи, співосновник плавацької ланки в 1967 р.

бл. п.

ЯРОСЛАВ ТУРЯНСЬКИЙ

ПОХОРОННІ відправи відбулися:
ПАРАСТАС в п'ятницю 22 січня 1999 р., а похорон в суботу 23 січня з церкви св. І. Хрестителя в Нюарку на цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині Таїсі, доні Мотрі з чоловіком і синові Романові з дружиною, близькій і дальшій родині, висловлюємо наші глибокі співчуття!

УПРАВА

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ДРОГОБИЧЧИНИ — ЗЕМЛІ ІВАНА ФРАНКА
з почуттям невимовного жалю повідомляємо наших земляків,
що 30 грудня 1998 р. відійшла у вічність на 88-му році життя,
народжена у Дрогобичі

бл. п.

мґр. ЯРОСЛАВА ЦІХАНСЬКА

Покійна від юних років була постійним членом Українського Пласту, а на еміграції була головою Українських Пластунів Сеньйорів у Філядельфії, була довголітнім членом Управи Комітету Дрогобичан, а також членом Управи СУА та членом церковного Комітету в Кергонксоні.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в понеділок, 4 січня 1999 р. в церкві Пресвятої Тройці в Кергонксоні і похоронено покійну на українському цвинтарі тієї парафії.

Залишила в глибокому смутку:
кузина — РОМАНА САС
кузинку — ГАЛИНУ ТАТАРСЬКУ з синами
родини — МИРОСЛАВА і КАТРУСЮ ЗАХАРАСЕВИЧІВ з синами
— ПЕТРА і АННУ ПОМІЩУКІВ
— ГРИГОРІЯ ГРИНОВЦЯ з родиною
родину в Україні, та велику родину Дрогобицького Комітету.

Нехай буде вічна пам'ять про неї!

УПРАВА ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ДРОГОБИЧЧИНИ

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою зі своїми членами і українською громадою,
що в четвер 21 січня 1999 р. в Клівленді, на 86-му році життя
відійшов у вічність член і основник

бл. п.

д-р ветеринарії

ВАСИЛЬ МАЛИНОВСЬКИЙ

ПОХОРОН відбувся в суботу 23 січня 1999 р.

Родині покійного складаємо найщиріші співчуття.

Вічна йому пам'ять!

З глибоким, болючим жалем повідомляємо, що 7 січня 1999 р.
з волі Всевишнього, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов
у вічність наш найдорожчий, добрий МУЖ, ТАТО, ДІДО й ВУЙКО

бл. п.

інж. МИКОЛА КУНИНСЬКИЙ

ПАНАХИДА була відправлена в похоронному заведенні Swanson в Warren, Michigan, 11 січня 1999 р. о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН відбувся 12 січня 1999 р. о год. 9:30 рано з церкви Непорочного Зачаття в Hamtramck, MI., а тлінні останки спочили на цвинтарі Воскресіння.

Залишені в безмежному горі:
дружина — НАДІЯ
донька — ХРИСТИНА з мужем МИХАЙЛОМ
син — ІГОР з дружиною МАРТОЮ і дітьми МАРТУСЕЮ і ЛАРИСОЮ
зять — ІВАН ШМЕРИКОВСЬКИЙ з дітьми МАРКОМ і ДІЯНОЮ
швагер — ОЛЕКСАНДЕР ЛУЦЬКИЙ з дочкою ЗОРЯНОЮ
ближча і дальша родина в Україні, Канаді й Польщі.

Нехай пам'ять про нього буде вічною!

Зі Стрия, Україна, наспіла болюча вістка, що в неділю 17 січня 1999 р.
по тяжкій недузі відійшов у Божу вічність

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ВСЕВОЛОД МИКЛАСЕВИЧ

нар. 15 жовтня 1918 р.

Залишені у глибокому жалю:
дружина — ЛЮБОМИРА
син — о. ЗИНОВІЙ з родиною
донька — ЛАРИСА НАЙДУК з родиною
внук — ОЛЕКСАНДЕР з родиною
сестра — КСЕНЯ АНТИПІВ
братова — АННА МИКЛАСЕВИЧ з доньками ХРИСТЕЮ ЛОПУШАНСЬКОЮ і ЛІДОЮ САДОВСЬКОЮ і їхніми родинами
тіточний брат — ЗИНОВІЙ САВИЦЬКИЙ зі сином ЮРІЄМ і донькою ГАНДЗЕЮ і їхніми родинами

Вічна йому пам'ять!

З глибоким жалем повідомляємо, що 23 січня 1999 р. відійшов від нас у вічність на 61-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і РОДИЧ

бл. п.

д-р ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 29 січня 1999 р. о год. 6-ій веч. в українській католицькій катедрі при 816 N. Franklin St. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН з тієї ж катедри в суботу, 30 січня 1999 р. о год. 10-ій рано на український католицький цвинтар Пречистої Діви Марії при Cedar Road, Fox Chase.

Про молитви за душу покійного просять:
дружина — Зеня
діти — ОЛЕГ, ІГОР і МАРТА
сестра — ХРИСТИНА РИНАСЕВИЧ
ближча і дальша родина.

Замість квітів просимо складати пожертви на:
Ukrainian Federation of America
Ukrainian Educational and Cultural Center
Plast

ОСЕРЕДОК ПРАЦІ НТШ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
повідомляє з глибоким смутком членство НТШ і всю українську громаду, що 23 січня 1999 р. у Філядельфії, Па. відійшов у вічність

д-р

ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК

член Управи Осередку НТШ і визначний громадський діяч у різних ділянках громадського життя, зокрема в акціях допомоги Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться:
ПАРАСТАС — в п'ятницю 29 січня 1999 р. о год. 7-ій веч. в катедрі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії (Френклін і Бравн), в суботу о 10-ій год. ранку — заупокійна літургія в катедрі.
Похоронення на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, Па.

Управа Осередку складає глибоке співчуття дружині покійного д-р Зені Черник і усій родині.

Вічна йому пам'ять!

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
ділиться сумною вісткою зі своїми членами, всією пластовою братією та громадянством, що в суботу, 23 січня 1999 р. відійшов на Вічну Ватру наш дорогий Друг, член 3 куріня УПС „Лісові Чорти"

бл. п.

пл. сен. керівн.

д-р ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК

нар. 1 січня 1938 р. у Львові

ПАРАСТАС відбудеться у п'ятницю, 29 січня 1999 р. о год. 6-ій веч. в парохіяльній залі катедри Непорочного Зачаття при вул. Franklin & Brown у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 30 січня 1999 р. о год. 10-ій ранку в катедрі Непорочного Зачаття при Franklin вулиці, а відтак на цвинтарі Святої Марії на Fox Chase, Pa.

Опечаленій родині складаємо глибокі співчуття.

Вічна йому пам'ять!

СТАНИЧНА СТАРШИНА
ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

У ТРИДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу до вічности нашої дорогої і незабутньої МАМИ

бл. п.

МАРІЇ ХАРКІВ

з дому БАЧИНСЬКИХ

буде відправлена за спокій душі

СВЯТА СЛУЖБА БОЖА

6 лютого 1999 р. в церкві о. Миколая у Філядельфії.

Рідних, приятелів і знайомих просять про молитви за спокій душі покійної

син АЛЕКСАНДЕР з дружиною ЕВГЕНІЄЮ

Оповита глибоким смутком повідомляю всіх приятелів, знайомих, моїх літературних друзів 8 січня 1999 р. несподівано відійшов у вічність

св. п.

інж. БОГДАН ВОЛОДИМИР ГАРАСЕВИЧ

Залишив у нерозрадному горі
дружину — МАРІЮ
родину в Україні.

---

31 грудня 1998 р. відійшла від нас

св. п.

ЯРОСЛАВА (ЯСЯ) РЯБОКІНЬ-СИДОРЕНКО

Родилася 18 жовтня 1937 р. в Харкові, похована поруч брата Леоніда на цвинтарі Forest Lawn у St. Paul, MN.
Згадайте її добрим словом.
Ясочко, спочивай в мирі, а ми пам'ятатимемо

мати — ГАЛИНА РЯБОКІНЬ
чоловік — ІВАН СИДОРЕНКО
сини — ПАВЛО і МАРКО з дружиною ЕММОЮ

З великим сумом повідомляємо рідних, приятелів і цілу українську громаду, що в ранніх годинах 23 січня 1999 р. після довгої і важкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у вічність на 61-му році життя

бл. п.

д-р ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК

лікар-хірург, великий патріот, філантроп, співзасновник і президент Української Федерації Америки, колишній довголітній перший президент і співзасновник Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії, член НТШ, Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Пласту та численних інших професійних і громадських організацій, невтомний прихильник Посольства України у Вашінгтоні й допомоги Україні.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 29 січня 1999 р. о год. 6-ій веч. в українській католицькій катедрі Непорочного Зачаття, 816 N. Franklin St. у Філядельфії.

ПОХОРОННИЙ обряд у суботу, 30 січня 1999 р. о год. 10-ій рано з катедри на українське католицьке кладовище Пречистої Діви Марії при Cedar Road, Fox Chase.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

У В А Г А! ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

СОЮЗІВКА буде закрита тільки від 1 лютого до 15 квітня

Канцелярія Союзівки і головний будинок **відкриті протягом року**

За інформаціями чи в справі замовлень кімнат на 1999 рік

просимо телефонувати: **(914) 626-5641 • (914) 626-4638**

E-mail: SQSS@AOLcom; Web: www.SOYUZIVKA.com

EuroLink

1-800-758-1023

http://www.eurolinktele.com

42 ц. *За хвилину цілодобово* *Із зміною Вашої компанії далекого зв'язку.*

Дзвоніть в Україну по нових розцінках!

44 ц. *За хвилину цілодобово* *Без змінювання компанії далеконо зв'язку*

Існуючі клієнти: Звертайтесь до нас для переходу на нову програму.

RSLCOM

Calls to UKRAINE $0.42 per/min Any time

Great domestic rates. Great rates to other countries (Russia $0.45, Belarus $0.42, ...). We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 31 c/min.

For information call AOF International:

1-800-449-0445

КОМЕРЦІЙНІ ВАНТАЖІ В УКРАЇНУ *та інші країни світу*

Tel.: (732) 805-9664

тільки **$100** за м³

Допомагаєм з розмитненням та складуванням

European Delicatessen, Sea & Air Shipping Service

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

VATRA

I N T E R N A T I O N A L

76 MAIN ST., SOUTH BOUND BROOK NJ, 08880

Офіційний представник фірми MEEST

ARKA Company DEPARTMENT STORE

26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

Светри, вовняні хустки, вишивані жіночі блюзочки, виш. обруси, подушки, і т. п., кераміка, різьба в Арці — ДЕШЕВО

УВАГА! ІСТОРИЧНА ПОДІЯ!

Папа Римський Іван Павло II править Українську Службу Божу та Молебен з нашими Владиками з нагоди 400-ліття Берестейської Унії. Свята Літургія відправлена в Базиліці Св. Петра в Римі. Співає галицький хор 200 осіб. Відео 7797.

НОВІ ВІДЕО

VIDEO 7797B

МОЛЕБЕНЬ ПРАВИТЬ ПАПА РИМСЬКИЙ

VIDEO 1998

СЬОМА РІЧНИЦЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Ціна 30 дол.

APON RECORD & Video Co.
P. O. Box 3082 Long Island City, NY 11103.
Tel.: (718) 721-5599

Переробимо ваше відео з європейської системи на американську і навпаки. ***Ціна 25 дол.***

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ "СВОБОДУ"! НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Передплата на рік лише 50 дол.

• РОЗШУКИ •

Скарбовський Роман, син Анни Телішевської розшукує своїх родичів: брат і сестра (рідні): **ТЕЛІШЕВСЬКОГО** (імені не знаю), **ТЕЛІШЕВСЬКУ ГОРЕНУ**. Вони обоє є дітьми мого вуйка Володимира Телішевського (покійного). Можливо хтось чув про них, або знає їх особисто, то прошу написати на адресу: **Mr. William Kiec, 115 Bennington Pkwy, Franklin Park, NJ 08823-1203.**

Мій адрес: **Скарбовський Роман, вул. С. Бандери, 15, м. Рогатин, Івано-Франківська обл., Україна, 285140.**

Фірма ЄВШАН

пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 1999 рік!

тел: 1-800-265-9858

KARPATY Export Import Ltd. СКОРА ГАРАНТОВАНА ДОСТАВА FAST GUARANTEED DELIVERY

гроші, речові пачки, харчові пачки, листи та документи

до рук адресата в Україну та інші держави без мита

KARPATY TRAVEL

120 Runnymede Road, Toronto Ontario, Canada M6S 2Y3

Tel. (416) 761-9105

1-800-265-7189

ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ

КВИТКИ
ЗАПРОШЕННЯ
МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗБЕЧЕННЯ
ВІЗИ

Пам'ятайте - як посилати чи літати, то через КАРПАТИ!

SEIZED CARS from $175.

Porsches, Cadillacs, Chevys, BMWs, Corvettes. Also Jeeps, 4WD's. Your Area.

Toll Free: **1-800-218-9000 Ext. A-1871 for current listings.**

• НА ПРОДАЖ •

Куплю діючу пасіку з землею та обладнанням, недалеко від Ню Йорку. Або окремо улики, бджоли, землю та обладнання.

Тел.: (718) 459-7379

• ПРАЦЯ •

Пошукуємо жінку до опіки трьох дітей шкільного віку та до домашньої праці. Прошу телефонувати після 7-ої год. веч.

(973) 257-1857

Пошукую жінку до опіки двох маленьких дітей і домашньої праці 4 до 5 днів на тиждень.

(516) 689-6109
(718) 884-5734

Selfreliance UA Federal Credit Union

Самопоміч Українсько-Американська Кредитова Спілка

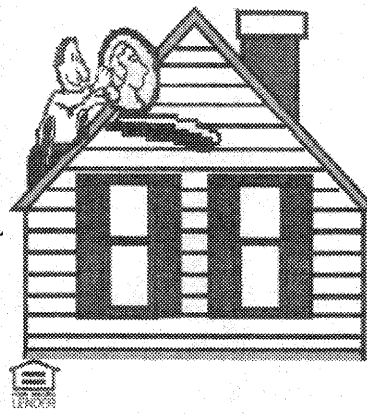
734 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106 • Tel (973) 373-7839 • Fax (973) 373-8812 •

2200 Route 10 West, Parsippany, NJ 07054 • Tel (973) 451-0200 • Fax (973) 451-0400 •

• http://www.selfreliance.org •

BUSINESS HOURS:
Tue & Fri - 12:00 Noon to 7:00 PM • Wed & Thurs - 9:00 AM to 3:30 PM • Sat - 9:00 to 12:00 Noon • Mon. - Closed

"Prime Rate HOME EQUITY LINE OF CREDIT"

Сплачена частина гіпотечної позички на Вашу хату - це

ВЕЛИКА СКАРБОНКА!

Використовуйте гроші при Ваших потребах!

** Prime Rate (згідно звітам у Wall Street Journal) - рати змінюються двічі на рік - січні та липні*

Contact our Loan Department for further information

Ви і Кредитівка - Яка чудова спілка!

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

So. Bound Brook Monument Co.

45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07059

РАЇСА ХЕЙЛИК, власник

(908) 647-7221 • (908) 647-3492

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА в ГАМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568